

METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU
LIIKETALouden KOULUTUSOHJELMA

TOIMINIMI, HENKILÖYHTIÖT JA OSAKEYHTIÖ
Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät

Anna-Mari Korttila
Johanna Nevalainen
Talouden ja rahoituksen
suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
Huhtikuu 2010

METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelma:	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto:	Talous ja rahoitus
Opinnäytetyön nimi:	Toiminimi, henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät
Tekijät:	Anna-Mari Korttila Johanna Nevalainen
Vuosi:	2010
Sivumäärä:	72 + 13 liitesivua

Tiivistelmä:

Työn tarkoituksena oli analysoida valittuja yritysmuotoja: toiminimeä, avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä ja osakeyhtiötä. Työssä oli tarkoitus selvittää yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Näitä tekijöitä etsittiin yritysmuotojen samankaltaisuuksien ja eroavuuksien kautta. Yritysmuotoja vertailtiin perustamisvaatimusten, hallinnoinnin ja vastuunjaon, varojenjaon sekä verotuksen avulla. Työn tarkoituksiksi tuli toimia aloittavan yrittäjän oppaana. Oppaasta haluttiin selviävän yritysmuotojen eroavuudet ja yritysmuodon valintaan yleisesti vaikuttavat tekijät. Työhön haastateltiin myös kahden tilitoimiston edustajia. Haastattelujen avulla saatiin käsitystä tekijöistä, jotka vaikuttivat tutkittujen tilitoimistojen yritysmuodon valintaan. Haastattelut toivat työhön myös käytännön näkökulmia yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Lähdeaineistoa kerättiin lainsäädännöstä, kirjallisuudesta ja Internet-sivustoilta. Aineistoa työhön saatiin myös tehdyistä puolistrukturoiduista teemahaastatteluista.

Työn johtopäätöksenä voitiin todeta, että yritysmuodon valintaan vaikuttavat monet eri tekijät. Tärkeimpinä yritysmuodon valintaan vaikuttavina tekijöinä työstä nousi esiin yhtiöpanos, päätöksenteko ja edustusosoikeus. Oleellisia vaikuttavia tekijöitä olivat myös vastuiden jakautuminen ja verotus. Yritysmuodon valintaa tulee näiden mainittujen tekijöiden lisäksi pohtia yrityksen toiminnan kautta huomioimalla esimerkiksi liikevaihdon suuruus ja investointien määrä. Johtopäätösten perusteella yritysmuoto tuleekin valita tapauskohtaisesti.

Avainsanat: toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, verotus

HELSINKI METROPOLIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Program: Economics and Business Administration
Major: Accounting and Finance
Title: Sole trader, partnerships and limited company.
Factors that affect the choice of business organisation
Authors: Anna-Mari Korttila
Johanna Nevalainen
Year: 2010
Number of pages: 72 + 13 appendices

Abstract:

The purpose of this thesis was to analyse the business organisations: sole trader, general partnership, limited partnership and limited company, and to discover factors that affect the choice of business organisation. This was achieved by comparing the similarities and differences of the business organisations. The start-up requirements, administration and liability distribution, distribution of assets, and taxation of the business organisations were compared.

The aim of the thesis was to create a guidebook for new entrepreneurs, and therefore it explains the differences between the business organisations and the factors that generally have an impact on the choice of business organisation. Two representatives of two accounting companies were also interviewed for the thesis. These interviews gave thoughts on the factors which had an impact on the choice of business organisation in the companies in question. The interviews also provided practical viewpoints on the factors that affect the choice of business organisation.

The research method was qualitative. Source material was collected from legislation, literature and websites. The abovementioned half-structured theme interviews also provided data for the thesis.

As a conclusion we can say that many different factors have an impact on the choice of business organisation. The most important factors are contribution to the company, decision-making and right to represent, other important factors being liability distribution and taxation. In addition to these factors, the amount of both revenue and investments should be taken into consideration when choosing business organisation. In conclusion, business organisation should be chosen on a case specific basis.

Keywords: sole trader, general partnership, limited partnership, limited company, taxation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
	1.1 Aihealue ja rajaus	1
	1.2 Tutkimusongelma ja -kysymykset	2
	1.3 Tutkimusmenetelmät	3
	1.4 Työn tarkoitus	4
	1.5 Työn rakenne	5
2	YRITTÄJYYS	5
	2.1 Yrittäjyyden lähtökohdat	5
	2.2 Yrittäjyyden määritelmiä	6
	2.3 Yrittäjyyden merkitys	7
	2.4 Yrittäjyyden perustekijät	8
3	YRITYKSEN PERUSTAMINEN	10
	3.1 Liiketoiminnan suunnittelu	10
	3.2 Yritysmuodon valinta	11
	3.3 Perustamisen vaatimukset	12
	3.4 Rahoitus	16
	3.5 Riskienhallinta	18
4	TOIMINIMI	19
5	HENKILÖYHTIÖT	21
	5.1 Yleiset periaatteet	21
	5.2 Avoin yhtiö	23
	5.2.1 Keskinäiset suhteet ja yrityksen asioiden hoito	23
	5.2.2 Edustaminen	25
	5.2.3 Varojenjako	26
	5.2.4 Velkavastuu	27
	5.2.5 Yhtiömuodon muuttaminen	28
	5.3 Kommandiittiyhtiö	28
6	OSAKEYHTIÖ	30
	6.1 Toiminnan yleiset periaatteet	30
	6.2 Perustaminen ja rekisteröiminen	32
	6.3 Yhtiökokous	34
	6.4 Johto ja edustaminen	36
	6.5 Osakkeet	38

6.6	Varojenjako	39
6.7	Yhtiömuodon muuttaminen	39
7	VEROTUS	40
7.1	Yleistä verotuksesta	40
7.2	Yritysmuotojen verotuskäytännöt	41
7.2.1	Toiminimi	42
7.2.2	Henkilöyhtiöt	48
7.2.3	Osakeyhtiö	51
8	HAASTATTELUT	56
8.1	Tarkoitus ja toteutus	56
8.2	Tilitoimisto Accountix avoin yhtiö	57
8.3	Hawcon Oy	61
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	63
9.1	Yritysmuodon valinta	63
9.2	Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät	64
9.2.1	Vertailutekijät	64
9.2.2	Yhteenveto	68
9.2.3	Haastattelujen tulokset	70
10	TYÖN ARVIOINTI	71
	LÄHTEET	73
	LIITTEET	
	Liite 1 Avoimen yhtiön yhtiösopimus	
	Liite 2 Kommandiittiyhtiön yhtiösopimus	
	Liite 3 Osakeyhtiön perustamissopimus	
	Liite 4 Osakeyhtiön yhtiöjärjestys	
	Liite 5 Nettovarallisuuden laskentakaava	
	Liite 6 Valtion tuloveroasteikko 2010	
	Liite 7 Osakkeen matemaattisen arvon laskukaava	
	Liite 8 Haastattelukysymykset	

1 JOHDANTO

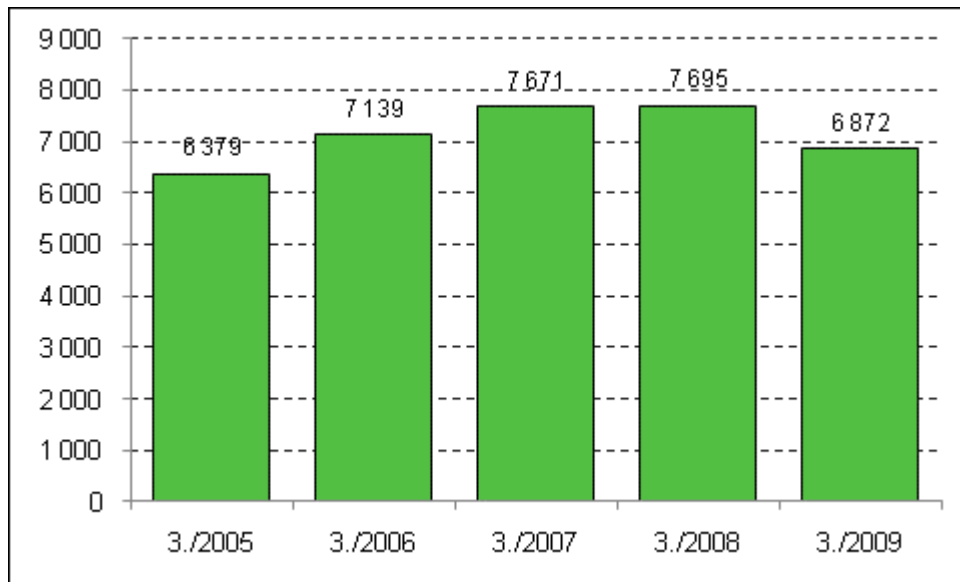
1.1 Aihealue ja rajaus

Opinnäytetyön aiheena ovat yritysmuodot, joista tutkimukseen valittiin toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö. Työssä esitellään valitut yritysmuodot ja niitä vertaillaan keskenään. Nämä yritysmuodot on valittu työhön, koska ne ovat yleisimmin käytettyjä yhtiömuotoja.

Olellainen osa työtä on yritysmuodon valintaan vaikuttavien tekijöiden selvittäminen. Nämä tekijät auttavat oikean yritysmuodon valinnassa yritystä perustettaessa. Aiheeseen on haluttu myös taloushallinnon näkökulmaa. Tämä on toteutettu käyttämällä kahta tiloittoa esimerkkiyrityksinä, jotta nähdään, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet niiden yritysmuodon valintaan.

Aihealue on kiinnostava, koska on hyvin mielenkiintoista ja hyödyllistä tietää enemmän eri yritysmuodoista, niiden tarjoamista vaihtoehdoista sekä eroavuuksista. Aihealueen kiinnostavuutta lisää yleisimpien yritysmuotojen vertailu, koska näin työstä saa laajempaa ja kattavampaa tietoa yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä. Esimerkkiyritysten avulla saadaan kuva tekijöistä, jotka yritys-elämässä vaikuttavat yritysmuodon valintaan. Tämä kasvattaa työn kiinnostavuutta, koska näin työssä on teorian lisäksi käytännön ja taloushallinnon näkökulmaa.

Työstä saa työelämän kannalta hyödyllistä tietoa yritysmaailmasta. Tällä hyödyllisellä tiedolla tarkoitetaan sitä, että ymmärretään paremmin, minkä periaatteiden ja toimintatapojen mukaan eri yritysmuodot toimivat sekä mitä etuja ja haittoja eri yritysmuodoissa ilmenee. Aihe on myös ajankohtainen, koska innostus yrittäjyyteen on vähentynyt. Tämän vuoksi ihmisiä halutaan kannustaa enemmän yrittäjiksi. Kuvion yksi tilasto osoittaa sen, että aloitaneiden yritysten määrä on vähentynyt selvästi vuodesta 2008.

KUVIO 1. Aloittaneet yritykset, 3. neljännes 2005–2009 (Aloittaneiden yritysten määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna – lopettaneiden yritysten määrä jatkoi nousuaan)

Aihealueen rajaus sopivaksi kokonaisuudeksi oli yksi työn haasteista. Työssä käsiteltävät yritysmuodot ovat aiheena laaja, ja yritysmuotoja voidaan tarkastella monista eri näkökulmista. Tästä syystä haasteena oli saada rajattua työ siten, että yritysmuodoista kerrotaan ne asiat, jotka ovat oleellisimpia yritystä perustettaessa. Aihealuetta rajattiin vielä seuraavilla näkökannoilla, jotka tekivät työstä tiiviin kokonaisuuden. Työhön valittiin tarkasteltavaksi neljä yritysmuotoa, joihin myös syvennyttiin selvittämällä niiden valintaan vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi työstä haluttiin tehdä perustietopaketti aloittavalle yrittäjälle, minkä vuoksi yritysmuodoista keskityttiin kertomaan kaikki tärkeimmät perusasiat.

1.2 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Opinnäytetyön tutkimusongelmana on, mitkä seikat vaikuttavat yritysmuodon valintaan. Tämä ongelma antaa työlle syvemmän tarkoituksen. Ongelmaa lähdetään selvittämään neljän tutkimuskysymyksen avulla. Ongelma ja kysymykset auttavat luomaan työstä ehjän ja rakenteellisesti tiiviin kokonaisuuden.

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä on, miten yritysmuodot eroavat perustamisvaatimuksiltaan. Tätä selvitetään yrityksen synnyn, omistajien lukumäärän, erilaisten yhtiömiesten ja yhtiöpanoksen kautta. Seuraavaksi pohditaan, miten yritysmuodot eroavat hallinnoinnin ja vastuunjaon osalta. Tätä tutkimuskysymystä analysoidaan toimielinten, päätöksenteon,

edustamisen ja velkavastuun avulla. Yritysmuotoja vertaillaan myös varojen noston, voitonjaon ja tappion jaon avulla. Nämä asiat vastaavat kolmanteen tutkimuskysymykseen, miten varojenjako tapahtuu eri yritysmuodoissa. Lopuksi yritysmuotoja tutkitaan verotuksen näkökulmasta, eli vastataan viimeiseen tutkimuskysymykseen, miten eri yritysmuotoja verotetaan.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö perustuu kvalitatiiviseen eli laadulliseen, tutkimusmenetelmään, koska lähteaineistona käytetään jo olemassa olevaa teoriaa. Työ ei tuota varsinaisesti mitään uutta tietoa, lukuun ottamatta haastatteluja ja johtopäätöksiä. Tietoa hankitaan yhden laadullisen tutkimuksen aineistokeruumenetelmän mukaan eli perehtymällä kirjalliseen materiaaliin (Metsämuuronen 2008, 44; Tuomi & Sarajärvi 2002, 73). Kirjalliseen materiaaliin tulee tosin suhtautua kriittisesti, koska työssä tulee käyttää aina uusinta mahdollisinta tietoa (Metsämuuronen 2008, 44). Tästä hyvänä esimerkkinä on se, että osakeyhtiölaki uudistui vuonna 2006. Tätä aikaisemmat tiedot osakeyhtiöistä ovat vanhentuneita, eikä niitä tule hyödyntää. Lakien ja muun kirjallisuuden ohella työhön on haettu tietoa aiheeseen liittyviltä Internet-sivustoilta ja e-kirjoista. Lisäksi työn avuksi ja elävöittämiseksi jokaiselle yritysmuodolle on laskettu verotuslaskelmat.

Teorian ja verotuslaskelmien lisäksi opinnäytetyön tueksi on kerätty tietoa tekemällä kaksi haastattelua. Haastattelut olivat muodoiltaan puolistrukturoituja teemahaastatteluja, koska haastatteluissa molemmille haastateltaville esitettiin samat ennalta määrätyt kysymykset ja kysymysten esittämisjärjestys saattoi vaihdella (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47). Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina, joissa haastateltavat saivat vastata omin sanoin kysymyksiin.

Haastattelulla on sekä etuja että haittoja. Haastattelun yhtenä merkittävimpana etuna on se, että aineistoa voidaan kerätä joustavasti tilanteen mukaan ottamalla vastaajat huomioon. Haastattelu tuo sen edun, että tilanteen vaatiessa haastattelijä pystyy vaihtamaan kysymysten järjestystä ja esittämään halutessaan jatkokysymyksiä. Haastattelu mahdollistaa myös vastausten paremman tulkittavuuden. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, 205.) Haastattelun etuna on vielä se, että haastateltavat saadaan yleensä mukaan tutkimukseen. Haastattelun haittana puolestaan pidetään sitä, että se vie aikaa. Haastattelu vaatii huolellista

suunnittelua ja valmistautumista. Haastattelutilanne saattaa myös aiheuttaa sen, että haastateltava muokkaa sanomisiaan ja mielipiteitään. (Hirsjärvi ym. 2009, 206.)

Näiden edellä mainittujen haastattelun etujen vuoksi haastattelut tiedonkeruumenetelminä soveltuivat parhaiten tähän työhön. Haastattelut valittiin, koska näin vastaajiksi pystyttiin valitsemaan juuri ne henkilöt, jotka haluttiin. Haastattelut koettiin hyviksi vaihtoehtoiksi, koska haastattelutilanne mahdollisti sen, että haastateltava voi kertoa ajatuksensa vapaasti (Hirsjärvi ym. 2009, 206). Haastattelujen tiedettiin tuottavan erilaisia ja monitahoisia vastauksia, minkä vuoksi haastattelut olivat myös hyvä valinta (Hirsjärvi ym. 2009, 206).

Työhön haastateltiin kahden tilitoimiston edustajia, ja haastattelujen avulla haluttiin selvittää, kuinka eri tekijät vaikuttivat siihen, minkä yritysmuodon he valitsivat. Haastatellut tilitoimistot toimivat esimerkkiyrityksinä, joiden avulla saatiin tietoa siitä, kuinka käytännössä suhtaudutaan yritysmuodon valintaan vaikuttaviin tekijöihin. Haastattelut toteutettiin, koska työhön haluttiin teoretiedon lisäksi yritys-elämän tietoa. Haastatellut tilitoimistot olivat yritysmuodoiltaan erilaiset: toinen avoin yhtiö ja toinen osakeyhtiö. Eri yritysmuodot valittiin, koska haluttiin nähdä, vaikuttavatko eri tekijät yritysmuodoissa eri tavalla. Haastattelut toteutettiin, kun koko työn teoriaosuus oli kirjoitettu. Tällä haluttiin varmistaa se, että tämän opinnäytetyön tekijöillä on tarvittavat tiedot aiheesta ja näin haastattelukysymykset olisivat parhaat mahdolliset.

1.4 Työn tarkoitus

Työn tarkoituksena on analysoida valittuja yritysmuotoja: toiminimeä, henkilöyhtiöitä ja osakeyhtiötä. Yritysmuodoista kerrotaan niiden eroavuudet ja samankaltaisuudet, joiden avulla selvitetään yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Tavoitteena on myös selkiyttää yritysmuotoihin liittyviä käsitteitä. Näin aloittavan yrittäjän on helpompi ymmärtää yrittäjyyden uusia ja vieraita termejä.

Työn tavoitteena on toimia aloittavan yrittäjän oppaana yritystä perustettaessa ja yritysmuotoa valittaessa. Työ toimii ohjekirjana ja auttaa yrittäjää saamaan yritystoiminnan alkuun. Työ toimii siis aloittavalle yrittäjälle tiiviinä tietopakettina, josta selviää mahdollisimman kätevästi valittuja yritysmuotoja koskevat asiat yksien kansien välistä. Tarkoituk-

sena on, että työssä käsitellään yritysmuotoja perustasolla, jolloin asiat ovat ymmärrettävissä helpommin.

1.5 Työn rakenne

Työssä käsitellään ensimmäisenä yrittäjyyttä ja yrityksen perustamista. Nämä johdattavat lukijan työn aiheeseen. Seuraavaksi analysoidaan toiminimeä, henkilöyhtiöitä ja osakeyhtiöitä. Näistä yritysmuodoista kerrotaan keskeisimmät yritystä perustettaessa huomioitavat asiat. Lisäksi yritysmuotoja käsitellään verotuksen näkökulmasta. Verotusosiossa yritysmuodoille on tehty verotuslaskelmaesimerkkejä, jotka esittävät yritysmuotojen verotusta yksinkertaistetusti. Laskelmien avulla aloittava yrittäjä pystyy hahmottamaan yritysmuotojen verotuskäytäntöjä.

Verotuksen jälkeen esitetään haastattelut ja tästä siirrytään työn johtopäätöksiin. Tässä osiossa vastataan työn tutkimuskysymyksiin vertailemalla yritysmuotoja keskenään. Tutkimuskysymysten vastaukset muodostavat kokonaisuuden, joka ratkaisee työn tutkimusongelman. Johtopäätösten yhteydessä kerrotaan haastatteluista tulleita tuloksia yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä. Tämän jälkeen työtä arvioidaan kertomalla työn laadusta ja luotettavuudesta. Lopussa on lisäksi olennaisia liitteitä muun muassa yrityksen perustamista varten.

2 YRITTÄJYYS

2.1 Yrittäjyyden lähtökohdat

Yhtenä yrittäjyyden merkittävimpanä lähtökohtana on, että yrittäjäksi ryhtyvällä tulee olla toimiva ja toteuttamiskelpoinen liikeidea. Yritystoiminnan pitää olla jatkuvaa, jotta yrityksellä on kannattava tulevaisuus. Yrittäjyys on hyvin itsenäistä työtä. Tällä tarkoitetaan sitä, että yrittäjä pystyy vaikuttamaan omiin työtehtäviinsä. Työ on myös raskasta, koska yrittäjällä ei ole säännöllisiä työaikoja, vaan hän on käytännössä koko ajan töissä.

Yrittäjyys voidaan mieltää jatkuvaksi oppimiseksi, koska koko ajan eteen tulee uusia tilanteita, jotka vaativat yrittäjältä sopeutumista ja uusien asioiden hallitsemista. Lisäksi vastuut ja velvoitteet sekä riskienhallinta ovat osa yrittäjyyttä. Vastuita yrittäjälle tulee koko yritystoiminnasta. Tähän sisältyy muun muassa vastuu toiminnan tuloksesta, jatkuvuudesta ja mahdollisista työntekijöistä. Velvoitteina yrittäjällä puolestaan ovat maksujen, esimerkiksi verojen ja palkkojen, maksaminen ajoissa ja lainsäädännöllisten asioiden, esimerkiksi perustamisasiakirjojen ja kirjanpidon, hoito. Yrittäjyys tuo myös mukanaan paljon erilaisia riskejä, joita yrittäjän tulee hallita parhain mahdollisin keinoin, esimerkiksi vakuutusin.

2.2 Yrittäjyyden määritelmiä

Yrittäjyydellä on monia eri määritelmiä, ja jokainen näkee yrittäjyyden omalla tavallaan. Yrittäjyyden on määritelty olevan muun muassa itsenäistä taloudellista toimintaa. Yrittäjyys voi olla ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapa, joka saa yrittäjän ja hänen työntekijänsä toimimaan tehokkaasti tavoitteiden saavuttamiseksi. Yrittäjyys voidaan ymmärtää myös jatkuvaksi oppimiseksi ja kasvamiseksi, joiden myötä yrittäjä tarvitsee ensisijaisesti valmiuksia ja lähtökohtia kehittyäkseen yrittäjäksi. (Ilmoniemi & Järvensivu & Kyläkallio & Parantainen & Siikavuo 2009, 20–21.)

Lisäksi on olemassa kahdenlaista yrittäjyyttä, sisäistä ja ulkoista. Sisäisellä yrittäjyydellä tarkoitetaan tavallista palkkatyötä toisen yrityksen palveluksessa tämän yrityksen tavoitteiden ja vastuiden mukaisesti. Ulkoisella yrittäjyydellä tarkoitetaan puolestaan itsenäisenä yrittäjänä toimimista, eli oman yrityksen omistamista ja johtamista. (Sutinen & Viklund 2005, 34.)

Yrittäjyys vaatii oikeaa asennetta. Tällä tarkoitetaan uskoa omaan kykyihinkin ja mahdollisuuksiin menestyä, niin yrittäjänä kuin myös rahallisesti, sekä halua ja sitoutumista yrittäjyyteen. Yrittäjyyttä ei pidä siis pelätä, vaan se tulee nähdä yhtenä työllistymisvaihtoehtona. Yrittäjyydessä tärkeää on työnteko, johon tulee suhtautua ja asennoitua oikein. Yrittäjyys tulee mieltää tapana toimia ja ajatella. Uskallus ja rohkeus ovat keskeiset osatekijät yrittäjäksi ryhtymisessä. Nämä kaksi piirrettä auttavat siinä, että yrittäjyyden mukana tulevat, tiedostetut riskit eivät estä yrityksen perustamista. Yrittäjyyttä pidetään myös usein liian raskaana ja haasteellisena. Tämän vuoksi yrittäjyysmotivaatiota tulee lisätä myönteisesti.

sellä kannustuksella, jotta yrittäjyyden tulevaisuus säilyisi positiivisena koko yhteiskunnan kannalta. (Ilmoniemi ym. 2009, 20–22.)

Yrittäjän tulee ymmärtää ja tiedostaa yrittäjyyden realiteetit. Yrittäjällä on paljon työtä, ja hänen tulee pystyä joustamaan monenlaisissa asioissa, esimerkiksi työajoissa. Vapaa-aikaa yrittäjälle jää hyvin vähän, ainakin yrityksen alkuaikoina. Yrittäjyydessä on kuitenkin useita positiivisia puolia, esimerkiksi vapaus päättää omista työajoista ja työskentelytavoista. (Ilmoniemi ym. 2009, 22–23.)

Yrittäjyys tuo mukanaan velvoitteita ja vastuita. Yrittäjän tulee taata töiden riittävyys sekä riittävä oma ja mahdollisten muiden työntekijöiden ammattitaito töiden tehokkaaseen ja oikeaan tekemiseen. Yrittäjän tulee huomioida riittävä kassavirta, eli toiminnan olisi tuotettava aina voittoa, jotta yrityksellä olisi tulevaisuutta. Yrittäjyys vaatii myös monenlaista osaamista. Yrittäjän tulee osata hallita koko yritystoimintaa. (Ilmoniemi ym. 2009, 22–23.)

Lisäksi yrittäjyydessä tarvitaan kärsivällisyyttä, etenkin yrityksen eri kasvuvaiheissa. Yrittäjän tulee ymmärtää suhtautua kärsivällisesti yrityksen kehitykseen, koska yritys ei välttämättä heti menesty. Yrittäjyydessä tärkeää on tulevaisuuden huomioiminen. Yritystä tulee kehittää jatkuvasti, jotta yrityksen menestys on taattu myös jatkossa. Menestyksen takaamisen lisäksi yrittäjyyden haasteet tulee kääntää mahdollisuuksiksi kasvuun sekä valoisampaan ja parempaan tulevaisuuteen. (Ilmoniemi ym. 2009, 22–23.)

2.3 Yrittäjyyden merkitys

Yritystoiminnalla ja yrittäjyydellä on positiivinen merkitys koko yhteiskunnalle. Yrittäjyyden merkitys jakaa kuitenkin mielipiteitä molempiin ääripäihin, sekä positiivisiin että negatiivisiin ajatuksiin. Yrittäjyyden merkitystä ja vaikutusta voidaan tarkastella kolmesta eri näkökulmasta. Näitä näkökulmia ovat yhteiskunta, kuluttajat sekä yrittäjä. (Sutinen & Viklund 2005, 9–11.)

Yksi yrittäjyyden merkittävimmistä positiivisista vaikutuksista on se, että yritykset työllistävät paljon ihmisiä. Nykyään suurin osa työssäkäyvistä ihmisistä on yritysten palveluksessa, koska julkinen puoli vähentää koko ajan omia tehtäviään. Pitkällä aikavälillä vastuu työllistamisestä siirtyy yhä enemmän yrityspuolelle. Toinen merkitys on se, että yrityksissä

työnteko on tehokkaampaa ja työmotivaatio on yleensä korkeampi kuin julkisella sektorilla. Yritykset ja yrityksissä työskentelevät maksavat verojen kautta suurimman osan julkisista menoista ja luovat merkittävimmän osan julkisen sektorin tuloista. Yksi tärkeä merkitys on myös se, että yrityksiä pidetään merkittävinä innovaatioiden lähteinä. Tämän mahdollistaa toimiva, yritysten keskinäinen kilpailu, joka edellyttää yritykseltä jatkuvaa kehitystä, kasvua ja ajan tasalla pysymistä. Lisäksi yhtenä vaikutuksena on se, että yritykset tuovat lisää kansainvälisyyttä kaupankäyntiin. (Sutinen & Viklund 2005, 9–10.)

Yrittäjyys vaikuttaa positiivisesti kuluttajienkin elämään. Yritykset luovat palveluja ja tuottavat tavaroita kuluttajien käytettäväksi. Näitä elämisen kannalta välttämättömiä hyödykeitä nimenomaan yritykset pystyvät tuottamaan tehokkaasti. Tänä päivänä ihmiset haluavat myös erottua joukosta vaalien yksilöllisyyttä. Yritykset mahdollistavat sen, että kuluttajilla on enemmän valinnanvaraa hyödykkeissä. Yritysten välisen kilpailun ja tehokkuusajattelun kautta kuluttajilla on mahdollisuus saada tuotteita sekä palveluita edullisemmin ja enemmän. Lisäksi kuluttajan näkökulmasta yritykset mahdollistavat sen, että kuluttajat pystyvät vaikuttamaan ostopäätöksiensä myötä tarjonnan kehitykseen ja yritysten käyttäytymiseen. (Sutinen & Viklund 2005, 10.)

Yrittäjän kannalta merkittävin yrittäjyyden tarjoama hyöty on yritystoiminnasta tuleva toimeentulo. Yritystoiminnan onnistuessa parhaimmalla mahdollisella tavalla yrittäjänä on mahdollisuus rikastua. Tärkeää on myös se, että yrittäjyydestä tulee yrittäjälle ajattelu- ja elämäntapa. Tällainen suhtautuminen auttaa yrittäjää motivoitumaan jatkuviin hyviin suorituksiin ja onnistumisiin. Yrittäjän näkökulmasta yrittäjyyden merkitys voidaan nähdä yhtenä tapana edetä ja kehittyä uralla sekä saada tyytyväisyyttä lisäävää arvostusta. Lisäksi yrittäjyys mahdollistaa sen, että yrittäjä pystyy kokeilemaan rajojaan sekä käyttämään omaa osaamistaan monipuolisesti. (Sutinen & Viklund 2005, 11.)

2.4 Yrittäjyyden perustekijät

Osa liiketoiminnan taustaa ovat yritystoiminnan perustekijät. Näitä perustekijöitä ovat tarpeet, kysyntä, kilpailu, voitto ja jatkuvuus, joita ilman koko yritystoiminta olisi lähes mahdotonta. Yrittäjyyden perustekijät ovat yksittäisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat menestykseen. Niillä on kuitenkin sidoksia keskenään. Tämä näkyy siinä, että perustekijät muodostavat yritystoiminnasta yhden, toimivan kokonaisuuden. (Sutinen & Viklund 2005, 12.)

Perustekijöiden ensimmäisenä kohtana voidaan käsitellä tarpeita, koska ne toimivat yritystoiminnan lähtökohtana. Yritystoiminta perustuu siihen, että jokaisella ihmisellä on useita erilaisia tarpeita, joita ihmiset pyrkivät tyydyttämään. Ihmisillä on kahdenlaisia tarpeita sekä tiedostettuja, esimerkiksi elintarvikkeet ja sähkö, että tiedostamattomia, esimerkiksi muotivaatteet ja autot. Tiedostamattomiin tarpeisiin mainonnalla on suuri vaikutus. Yritysten tulee huomioida toiminnassaan nämä molemmat tarpeen lajit. Näitä tarpeita voi olla niin tavallisella ihmisellä ja perheellä kuin myös yrityksillä, kunnilla ja valtiolla. (Sutinen & Viklund 2005, 12–13.)

Tarpeet saavat aikaan kysynnän. Kysyntään vaikuttavat monet yksittäiset tekijät, joita ovat taloudelliset, psykologiset sekä sosiologiset tekijät. Taloudellisia tekijöitä ovat esimerkiksi tuotteen hinta ja tarpeellisuus sekä vallitseva taloudellinen tilanne. Muun muassa tarpeet, asenteet sekä persoonallisuus kuuluvat puolestaan psykologisiin tekijöihin. Sosiologiset tekijät sisältävät esimerkiksi elämäntyylin, arvot ja normit sekä sosiaaliluokan. Kysynnän yhteydessä voidaan myös tarkastella kokonaiskysyntää, joka tarkoittaa kysyntää koko yhteiskunnan tasolla. Kokonaiskysyntä sisältää muun muassa valtion, kuntien ja yritysten tarpeet, kuluttajien henkilökohtaiset tarpeet ja julkisyhteisöjen tarpeet. (Sutinen & Viklund 2005, 12, 14–15.)

Tarpeet ja kysyntä vaihtoehtoisten tuotteiden kesken luovat kilpailua. Kilpailua voidaan katsella sekä yksilön ja yrityksen näkökulmasta että yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Yksilön tasolla kilpailu tarkoittaa sitä, että kuluttaja kilpailee omien valintojensa kanssa valitun sopivimman tuotteen useista vaihtoehdoista. Yrityksen kannalta kilpailussa on tärkeää, että yritykset eivät suuntaa omia tuotteitaan ja palveluitaan kaikille vaan valitsevat ja keskittyvät yhteen potentiaaliseen asiakasryhmään. Yhteiskunnan näkökulmasta kilpailu puolestaan edistää yritystoiminnan kehitystä. Kilpailu kasvattaa tuotevalikoimaa sekä edistää tuotekehitystä. Jokaisen yrityksen tuleekin huolehtia riittävästä kilpailukyvyistä, jolloin kannattavimmat ja toimivimmat yritykset erottuvat muista kilpailevista yrityksistä. (Sutinen & Viklund 2005, 12, 16.)

Kilpailu mahdollistaa yritykselle voiton, jonka tuottaminen on yrityksen perustehtävä ja yleisin syy yrityksen perustamiseen. Voittoa tarvitaan moniin yritystoiminnan ja yrittäjän tarpeisiin, muun muassa yrityksen investointeihin ja kasvuun. Lisäksi voittoa tarvitaan omistajien palkitsemiseen ja säästöön tulevaisuuden varalle. Voitto luo puolestaan edelly-

tyksen yrityksen liiketoiminnan jatkuvuudelle. Jatkuvuus on ehdoton edellytys koko liiketoiminnalle. (Sutinen & Viklund 2005, 12, 16–18.)

3 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

3.1 Liiketoiminnan suunnittelu

Yrityksen perustamista suunniteltaessa on erittäin tärkeää, että on olemassa toimiva liikeidea. Yritystoiminnan perustamisen kannalta on suositeltavaa tehdä liiketoimintasuunnitelma, jossa on määritelty tuleva liiketoiminta tarkemmin. Liiketoimintasuunnitelmasta on paljon hyötyä niin yritystoiminnan alkuvaiheessa kuin myös sen kasvu- ja kehitysvaiheissa. Perusteellinen suunnitelma helpottaa liiketoiminnan aloittamista järjestelemällä ja selkiyttämällä yritystoiminnan kannattavuutta ja menestyksen mahdollisuuksia. Suunnitelma auttaa tekemään sekä liikeideasta että muista toiminnan ideoista toteuttamiskelpoisia. Liiketoimintasuunnitelman tarkoitus on myös ensisijaisesti kuvata, kuinka liikeidea toteutetaan käytännössä. (Ilmoniemi ym. 2009, 51.)

Suunnitelman tekemiseen tulee käyttää riittävästi aikaa, jotta yrittäjä pystyy pohtimaan syvällisemmin yrityksensä menestystekijöitä ja liikeidean toimivuutta. Yrittäjän on muistettava ja ymmärrettävä, että liiketoimintasuunnitelma toimii yrittäjän työkaluna. Parhaimmillaan suunnitelma auttaa päivittäisen toiminnan, päätöksenteon ja kehittämisen hallinnassa sekä organisoinnissa. Liiketoimintasuunnitelmaa tulee käyttää aktiivisesti, minkä myötä sitä tulee päivittää säännöllisin väliajoin yritystoiminnan eri vaiheissa. (Ilmoniemi ym. 2009, 51.)

Liiketoimintasuunnitelman sisältö kattaa eri osa-alueita. Liiketoimintasuunnitelmalle ei ole olemassa yhtä oikeaa mallia, vaan niitä on useita erilaisia ja niitä voi muokata aina tapauskohtaisesti. Ensimmäiseksi suunnitelmassa käsitellään yrityksen lähtötilanne, joka sisältää esimerkiksi yritystoiminnan taustan ja perustajat. Suunnitelma pitää sisällään selvityksen yrityksen toimintaympäristöstä, eli se selvittää esimerkiksi kilpailutilanteen, kysynnän ja potentiaaliset asiakkaat. Yrityksen liikeidea ja strategiat sekä missio, visio ja arvot ovat myös osa suunnitelmaa. Suunnitelma sisältää kuvauksia yrityksen eri toimintojen järjeste-

lyistä ja kehittämissuunnitelmista, esimerkiksi markkinointi- ja henkilöstösuunnitelmat. Taloudelliset laskelmat, esimerkiksi budjetit ja ennusteet, ovat olennainen osa suunnitelmaa. Lisäksi suunnitelmassa on tärkeää pohtia riskejä ja niiltä suojautumista sekä tulevaisuuden mahdollisuuksia ja näkymiä. (Ilmoniemi ym. 2009, 51; Liiketoimintasuunnitelman osa-alueet.)

3.2 Yritysmuodon valinta

Kun yrittäjäksi ryhtyvällä on valmis ja toteuttamiskelpoinen liikeidea sekä liiketoimintasuunnitelma, on seuraavaksi pohdittava yritysmuodon valintaa. Yrityksen voi perustaa yhtä hyvin yksin kuin myös yhdessä yhtiökumppanin tai -kumppanien kanssa. Molemmissa vaihtoehdoissa on omat etunsa ja haittansa. Yhteisen yrityksen perustamisessa on yhtenä suurena hyvänä puolena se, että käytössä on useamman henkilön resurssit, esimerkiksi mielipiteet ja osaaminen. Yhteisyrittäjyys saattaa kuitenkin aiheuttaa suuria ongelmia, esimerkiksi erimielisyyksiä päätöksenteossa ja voitonjaossa. Yrittäjän on muistettava, että yritysmuodon valintaan vaikuttavat monet tekijät. Tärkeintä on valita yritysmuoto tapauskohtaisesti, koska ei ole olemassa yhtä ainoaa, oikeaa ja kaikille yrityksille sopivaa yritysmuotoa. Yritysmuodon valinnassa on huomioitava perustettavan yrityksen tarpeet ja näin ollen valittava harkiten, mikä yhtiömuoto on tarkoituksenmukaisin omalle yritykselle. (Ilmoniemi ym. 2009, 55, 65; Sutinen & Viklund 2005, 78.)

Yritysmuodoissa on tarjolla useita erilaisia vaihtoehtoja. Vaihtoehtoina ovat toiminimi, henkilöyhtiöt, osakeyhtiö, osuuskunta ja yhdistykset. Tässä työssä perehdytään kuitenkin vain kolmeen ensimmäisenä mainittuun vaihtoehtoon. Näistä vaihtoehdoista helpoin ja yksinkertaisin yhtiömuoto on toiminimi, joka tunnetaan myös nimellä yksityinen elinkeinonharjoittaja. Henkilöyhtiöt jakautuvat avoimeen yhtiöön ja kommandiittiyhtiöön. Vaihtoehtoista yleisin yhtiömuoto on osakeyhtiö. (Ilmoniemi ym. 2009, 55.)

Yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa henkilömäärä, pääoman tarve, vastuut, toiminnan joustavuus ja jatkuvuus sekä voitonjako ja verotus. Yritysmuodon valintaan vaikuttaa henkilömäärä, koska yhtiömuodot: toiminimi, henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö, vaativat jokainen oman vähimmäismääränsä perustajia. (Sutinen & Viklund 2005, 82–84.) Toinen merkittävä tekijä on pääoman tarve, johon vaikuttavat toiminnan laatu ja laajuus. Edellä mainituista yhtiömuodoista osakeyhtiö on ainoa yhtiömuoto, jolle on määrätty

vähimmäisosakepääoma. On kuitenkin muistettava, että jokaisen yhtiömuodon perustaminen vaatii aina jonkin verran pääomaa, esimerkiksi alkuinvestoinnit ja kaupparekisterin perusilmoitus. (Yritysmuodon valinta.) Yritysmuodon valintaan vaikuttavat myös vastuut. Olennaisin ero tulee esille siinä, että toiminimessä ja henkilöyhtiöissä vastataan koko henkilökohtaisella omaisuudella yhtiön velvoitteista. Osakeyhtiössä vastuu puolestaan rajoittuu sijoitettuun pääomapanokseen. (Sutinen & Viklund 2005, 83.)

Toiminnan joustavuus ja jatkuvuus ovat keskeisiä yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Joustavuus sisältää päätöksenteon, joka jakautuu eritavalla yhtiömuodoissa. Toiminimessä ja henkilöyhtiöissä päätöksenteko on joustavinta. Näissä yhtiömuodoissa päätösvaltaa käyttävät yrittäjät, kun taas osakeyhtiössä päätösvalta on jakautunut usean toimielimen kesken osakeyhtiölain mukaisesti. Jatkuvuudella tarkoitetaan puolestaan toiminnan siirtämistä, esimerkiksi kuoleman tapauksessa ja sukupolvenvaihdoksessa, sekä yhtiömiehen osuuden luovuttamista eteenpäin. Vaikeinta ja haastavinta jatkuvuuden ylläpitäminen on toiminimessä, kun taas henkilöyhtiöissä ja osakeyhtiössä tämä on helpompaa. (Sutinen & Viklund 2005, 83–84.)

Lisäksi voitonjaolla on vaikutusta yritysmuodon valinnassa. Toiminimessä voitto menee lyhentämättömänä omaan käyttöön yrittäjälle, joka vastaa myös henkilökohtaisesti toiminnan tappiosta. Henkilöyhtiöissä yhtiömiehet sopivat keskenään yhtiösopimuksessa voiton ja tappion jakamisesta yhtiömiesten kesken. Osakeyhtiön voitosta ja tappiosta on vastuussa osakeyhtiö itse. Osakeyhtiössä voittoa jaetaan osinkoina osakkeista osakkaille. (Sutinen & Viklund 2005, 84; Yritysmuodon valinta.)

Yritysmuotojen valinnassa näkyvät myös verotuksen vaikutukset. Toiminimeä ja henkilöyhtiötä verotetaan samalla tavalla, eli voitto jaetaan verotettavaksi yrittäjille ansio- ja pääomatuloiksi. Osakeyhtiötä verotetaan oman yhtenäisen verokannan mukaan. (Sutinen & Viklund 2005, 85.)

3.3 Perustamisen vaatimukset

Ennen yritystoiminnan aloittamista yrittäjän tulee huolehtia useista perustamisasiakirjoista. Eri yhtiömuotojen, eli toiminimen, henkilöyhtiöiden ja osakeyhtiön, asiakirjojen välillä on

joitakin eroavuuksia. Yritysmuotojen perustamisiin liittyvät vaatimukset ovat nähtävillä yhtiömuodoittain kuviosta kaksi.

X = pakollinen (X) = tapauskohtainen	Toiminimi	Henkilöyhtiöt	Osakeyhtiö
1. Kirjallinen yhtiön perustamissopimus		X	X
2. Kaupparekisteri-ilmoitus	X	X	X
3. ALV-velvolliseksi ilmoittautuminen	(X)	(X)	(X)
4. Ennakkoveroselvitys verotoimistolle	X	X	X
5. Rekisteröidyn työnantajan perustietoilmoitus	(X)	(X)	(X)
6. YEL-vakuutus	X	X	(X)
7. TyEL-vakuutus	(X)	(X)	(X)
8. Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutus, työttömyysvakuutusmaksu	X	X	X
9. Elinkeinolupa	(X)	(X)	(X)

KUVIO 2. Yrityksen perustamisvaatimukset (Sutinen & Viklund 2005, 91)

Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö syntyvät kirjallisella yhtiön perustamissopimuksella. Toiminimi syntyy puolestaan ilman kirjallista sopimusta. Henkilöyhtiöissä kirjallisena perustamissopimuksena toimii yhtiösopimus. Osakeyhtiössä perustamisasiakirjoina ovat perustamiskirja, yhtiöjärjestys sekä perustamiskokouksen ja hallituksen kokouksen pöytäkirjat. (Sutinen & Viklund 2005, 91.)

Ennen toiminnan aloittamista jokaisen yrittäjän yritysmuodosta huolimatta tulee toimittaa perusilmoitus kaupparekisteriin. Perusilmoituksella voidaan hoitaa kaikki ilmoitukset, joita vaaditaan yritystä perustettaessa ja jotka ovat mainittuina kuviossa kaksi (Ilmoniemi ym.

2009, 61). Kun tämä perustamisilmoitus on kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään, eli YTJ:hin, yritys saa yritys- ja yhteisötunnuksen, eli Y-tunnuksen (Yrityksen perustajan opas 2009, 20). Perusilmoitus on maksullinen kaikille yhtiömuodoille. Maksun määrä on erisuuruinen jokaisella yhtiömuodolla, halvin toiminimellä ja kallein osakeyhtiöllä. Tarkemmat euromäärät löytyvät Patentti- ja rekisterihallituksen kotisivuilta. (Kaupparekisterin käsitteilymaksuhinnasto 1.7.2007 alkaen; Sutinen & Viklund 2005, 91.)

Yrityksen tärkeisiin perustamisvaatimuksiin kuuluu arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautuminen verovirastolle ennen toiminnan aloittamista. Tämä ilmoittautuminen koskee kaikkien yritysmuotojen yrityksiä, jotka harjoittavat liiketoimintanaan tavaroiden tai palveluiden myyntiä. (Yrityksen perustajan opas 2009, 32.) Yrityksen on suoritettava arvonlisävero koko kalenterivuoden myynnistä, jos liikevaihto ylittää 8 500 euroa. Arvonlisäverovelvolliseksi voi kuitenkin hakeutua kaikki, vaikka liikevaihto ei ylittäisikään 8 500 euron rajaa. (Sutinen & Viklund 2005, 91; Yrityksen perustajan opas 2009, 32.)

Arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautumisen ohella kaikille yhtiömuodoille on pakollista huolehtia ennakkoveroselvitys verotoimistolle. Selvitys annetaan perustamisilmoituksessa arvioimalla yrityksen ensimmäisen tilikauden liikevaihto ja verotettava tulo (Uuden yrittäjän vero-opas 2007, 19). Tämän tuloarvion perusteella yritys maksaa ennakkoverot ennakonkantona. Yritys, joka harjoittaa esimerkiksi elinkeinotoimintaa, voidaan myös merkitä ennakkoperintärekisteriin perusilmoituksella. (Sutinen & Viklund 2005, 91; Yrityksen perustajan opas 2009, 20.) Yrityksen kuullessa ennakkoperintärekisteriin asiakas voi siis maksaa yrittäjälle kuuluvat palkkiot ja palkat ilman ennakonpidätystä (Uuden yrittäjän vero-opas 2007, 17). Lisäksi jos on kyse esimerkiksi tavarakaupasta, voidaan laskut maksaa ilman rekisterin tarkastusta (Ennakkoperintärekisteri).

Rekisteröidyn työnantajan perustietoilmoitus on yksi vaadittavista yritysten perustamisasiakirjoista kuvion kaksi mukaan. Kaikkien yhtiömuotojen tulee tehdä tämä ilmoitus, jos ne työnantajana ryhtyvät maksamaan säännöllisesti palkkoja. Rekisteröitymisvelvollisia työnantajia ovat yritykset, joiden palveluksessa on kalenterivuoden aikana kaksi tai useampia vakituisia palkansaajia tai joiden palveluksessa on yli viisi palkansaajaa, joiden työsuhte kestää alle kalenterivuoden. Rekisteröityminen ei kuitenkaan ole pakollista, jos palkanmaksu on tilapäistä tai palkansaajana on vain yksi työntekijä. Jos yrityksellä on palveluksessa 1-5 työntekijää, eli yritys kuuluu pientyönantajiin, ja se maksaa palkkoja satunnaisesti, kutsutaan yritystä tällöin satunnaiseksi työnantajaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että

työnantaja huolehtii ennakonpidätysten ja sosiaaliturvamaksujen tilityksestä. (Sutinen & Viklund 2005, 91; Uuden yrittäjän vero-opas 2007, 16–17.)

Yrityksen perustamisvaatimukseen kuuluu lakisääteisiä vakuutuksia, jotka peritään palkoista. Näistä yksi on yrittäjäeläkevakuutus, eli YEL. Tämän vakuutuksen ottaminen kuuluu yrittäjän velvollisuuksiin toiminimessä, henkilöyhtiöissä sekä joissakin tapauksissa osakeyhtiössä. YEL-vakuutuksen ottaminen vaatii, että yrittäjä on 18–67 -vuotias ja asuu Suomessa. Yrittäjän pitää myös työskennellä yrityksessä eikä pelkästään omistaa sitä. Lisäksi yritystoiminnan tulee kestää yhtäjaksoisesti vähintään neljän kuukauden ajan. (Sutinen & Viklund 2005, 92; Yrityksen perustajan opas 2009, 36.)

Yrittäjäeläkevakuutuksen ottamisen edellytyksenä on tietyn suuruinen arvioitu työtulo vuodessa. Työtulon vähimmäismäärä määritellään vuosittain. Yrittäjän ansiotyö ei saa kuulua minkään muun eläkelain piiriin. YEL-vakuutuksen piiriin kuuluvat avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies. Osakeyhtiössä YEL-piiriin kuuluu puolestaan yhtiön johtavassa asemassa työskentelevä henkilö, joka omistaa yli puolet osakkeista ja äänimäärästä. YEL-vakuutusmaksuissa on tärkeää huomioida, että alle 53-vuotiailla on pienempi maksuprosentti kuin sitä vanhemmilla. Uusi yrittäjä saa neljän vuoden ajan alennusta YEL-vakuutusmaksusta. (Sutinen & Viklund 2005, 92; Yrityksen perustajan opas 2009, 36.) YEL-vakuutusmaksuprosentit saattavat muuttua vuosittain, ja voimassa olevat prosentit löytyvät kätevästi Internetistä, esimerkiksi Yritys-Suomi-sivustolta (YEL-vakuutusmaksu).

Toinen tärkeä perustamisvaatimukseen kuuluva lakisääteinen vakuutus on työntekijän eläkevakuutus, eli TyEL. Tämä vakuutus syntyi, kun TEL, TaEL ja LEL yhdistyivät yhdeksi työntekijän eläkelajiksi vuonna 2007. Kaikkien yhtiömuotojen velvollisuus on ottaa TyEL-vakuutus, jos yrityksellä on yksikin työntekijä palveluksessaan. Tämän uuden TyEL:n myötä jokaiselle työntekijälle on otettava TyEL-vakuutus eikä työsuhteen kestolla ja yrityksen toimialalla ole enää vaikutusta vakuutuksen ottamiseen. TyEL-vakuutuspiiriin kuuluvat 18–68 -vuotiaat työntekijät, joille työnantaja maksaa tietyn vähimmäismäärän palkkaa kuukaudessa. TyEL-vakuutusmaksuissa, kuten myös YEL:ssä, alle 53-vuotiailla on pienempi maksuprosentti kuin sitä vanhemmilla. (Sutinen & Viklund 2005, 92; TyEL; Yrityksen perustajan opas 2009, 36.) Nämä maksuprosentit löytyvät ajantasaisina helpoiten Internetistä, esimerkiksi Yritys-Suomi-sivustolta (TyEL-maksut).

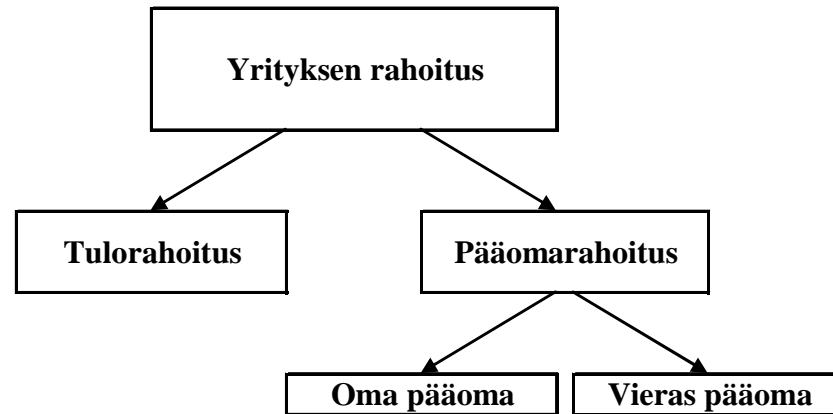
Viimeinen kuvion kaksi perusvaatimukseen kuuluva lakisääteinen vakuutus on tapaturmavakuutus, joka sisältää sekä ryhmähenkivakuutuksen että työttömyysvakuutuksen (Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen liitännäisvakuutukset). Nämä vakuutukset ovat pakollisia kaikille yhtiömuodoille. Tapaturmavakuutusmaksuun vaikuttavat yrityksen toimiala, palkat sekä tapaturmariski. Yrittäjällä on myös mahdollisuus liittää itsensä mukaan tapaturmavakuutuksen piiriin. Tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä maksettava ryhmähenkivakuutusmaksu vaihtelee työnantajittain ja se perustuu eri alojen työehtosopimuksiin. Työttömyysvakuutusmaksu peritään ryhmähenkivakuutusmaksun tavoin tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä. (Sutinen & Viklund 2005, 92; Uuden yrittäjän vero-opas 2007, 79; Yrityksen perustajan opas 2009, 36.) Työttömyysvakuutusmaksu muodostuu kahdesta osasta, työnantajan sekä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta (Työttömyysvakuutus). Kaikki nämä tapaturmavakuutukseen liittyvät maksut ja niiden maksuprosentit ovat saatavilla Yritys-Suomi-sivustolta (Ryhmähenkivakuutus; Tapaturmavakuutusmaksu; Työttömyysvakuutus).

Lisäksi kaikkien yritysmuotojen on huolehdittava toimintansa mahdollisesta elinkeinoluovasta. Elinkeinovapauden periaatteisiin kuuluu, että yleisesti yritystoiminta ei vaadi erillistä elinkeinolupaa tai -ilmoitusta. Joidenkin elinkeinojen harjoittamiset edellyttävät kuitenkin joko luvan saamista ennen yritystoiminnan aloittamista tai ilmoituksen jättämistä viranomaisille. Lupaa vaativia yritystoimintoja ovat esimerkiksi lääkevalmisteiden myynti, taksiliikenne, vartioimisliikkeet sekä alkoholijuomien anniskelu, valmistus, maahantuonti ja myynti. Luvanvaraisuus kannattaa aina tarkistaa ja varmistaa lääninhallituksesta. (Sutinen & Viklund 2005, 92; Uuden yrittäjän vero-opas 2007, 9–10; Yrityksen perustajan opas 2009, 20.) Ilmoitusvelvollista yritystoimintaa on puolestaan esimerkiksi elintarvikekauppa, hierontapalvelut, parturikampaamot sekä lääkäri- ja sairaanhoitopalvelut (Ilmoniemi ym. 2009, 56).

3.4 Rahoitus

Yrityksen yhtenä tärkeänä perustamisedellytyksenä on huolellinen talouden ja rahoituksen suunnittelu. Hyvä suunnittelu on olennaista, koska monella aloittavalla yrittäjällä on yleensä suuret odotukset yrityksen tuottavuuden suhteen. Suunnittelu auttaa yrittäjää hallitsemaan yritystoimintaa enemmän kokonaisuutena ja ymmärtämään, että todellisuudessa aloittavalla yrityksellä on yleensä enemmän menoja kuin tuloja. Suunnittelun yhteyteen

kannattaa liittää erilaisia laskelmia, esimerkiksi kattava pääoman tarve -laskelma, koska on tärkeää pohtia toimiva liikeidea myös numeroina. Nämä laskelmat ovat yleensä yrittäjää varten, mutta myös yrityksen rahoittajat vaativat niitä rahoituspäätöksien tueksi. (Yrityksen perustajan opas 2009, 22.)

KUVIO 3. Yrityksen rahoitusmuodot (Sutinen & Viklund 2005, 97)

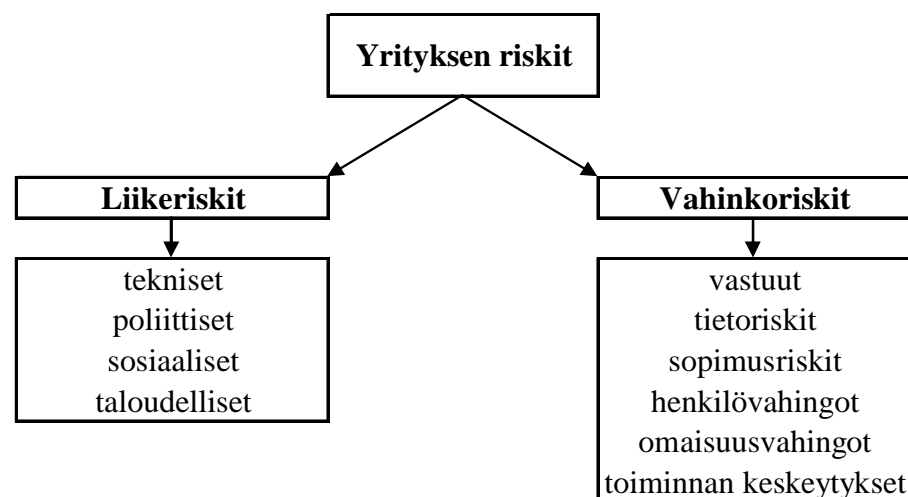
Yrityksen rahoitus muodostuu tulo- ja pääomarahoituksesta, mikä on kuvattu kuviossa kolme. Tulorahoitus tarkoittaa päivittäisten tulojen ja menojen erotusta (Sutinen & Viklund 2005, 98). Yrityksen toiminnasta on pitkällä tähtäimellä saatava kannattavaa, jotta toiminnan voi rahoittaa tuloilla, jotka tulevat yrityksen myymistä tuotteista tai palveluista. Riittävä tulorahoitus merkitsee, että yritys on kannattava ja kasvu on hallittua (Sutinen & Viklund 2005, 98). Aloittavalle yritykselle ei tosin heti välttämättä kerry tulorahoitusta, vaan se tarvitsee myös mahdollisesti pääomarahoitusta (Tulorahoitus ja pääomarahoitus).

Pääomarahoitus jakaantuu omaan ja vieraaseen pääomaan. Yrityksen omaan pääomaan kuuluu ensisijaisesti yrittäjän alussa yritykseen sijoittama raha. Omaan pääomaan lukeutuvat myös esimerkiksi mahdollisilta ulkopuolisilta sijoittajilta saadut pääomapanokset. Yritykselle on merkittävää, että omaa pääomaa on enemmän kuin vierasta pääomaa. Tämä tarkoittaa sitä, että yrityksellä on vahva pääomarakenne ja se selviää huonoistakin ajoista paremmin kuin heikomman pääomarakenteen omaavat yritykset. (Sutinen & Viklund 2005, 99; Tulorahoitus ja pääomarahoitus.) Oma pääoma on myös välttämättömyys vieraan pääoman hankkimisessa, koska näin ulkopuoliset rahoittajat uskovat yrityksen toimivuuteen ja jatkuvuuteen (Sutinen & Viklund 2005, 99; Yrityksen perustajan opas 2009, 23).

Vieras pääoma koostuu erilaisista lainoista, luotoista ja tuista. Vierasta pääomaa on olemassa kahdenlaista, lyhyt- ja pitkäaikaista. Lyhytaikaisella tarkoitetaan alle vuoden mittaista ja pitkäaikaisella yli vuoden mittaista vierasta pääomaa. Vieraalla pääomalla on suuri merkitys yrityksen toiminnalle, koska se tekee yrityksestä entistä kannattavamman ja mahdollistaa yritystoiminnan laajentamisen. Vierasta pääomaa voidaan hankkia esimerkiksi pankeista, rahoitusyhtiöistä sekä erityisrahoituslaitoksista. (Sutinen & Viklund 2005, 103; Tulorahoitus ja pääomarahoitus.) Yrityksen on mahdollista hankkia perinteisen pankkilain lisäksi rahoitusta toiminnalleen erityisrahoituslaitoksilta. Näiltä erityisrahoituslaitoksilta saatuja vieraita pääomia ovat esimerkiksi Finnveran myöntämät lainat muun muassa naisyrittäjälaina, TE-keskuksen myöntämät erilaiset tuet sekä työvoimatoimistosta saatava uuden yrittäjän starttiraha. (Ilmoniemi ym. 2009, 59–60.)

3.5 Riskienhallinta

Riskit ja riskienhallinta kuuluvat rahoituksen ohella olennaisena osana yrityksen toimintaan. Yrittäjältä vaaditaan valmiutta ja uskallusta ottaa riskejä, jos yritys aikoo menestyä. Yrittäjän lisäksi ulkopuoliset rahoittajat hyötyvät yrityksen tiedostetuista ja ennakoituista riskeistä. Rahoittajat arvioivat yrityksen toimintaedellytyksiä analysoimalla muun muassa yrityksen riskejä. (Yrityksen perustajan opas 2009, 25.)

KUVIO 4. Yrityksen riskityypit (Sutinen & Viklund 2005, 145)

Yrityksen riskit voidaan jakaa yleisesti liike- ja vahinkoriskeihin, kuten kuviosta neljä voidaan nähdä. Liikeriskit johtuvat yleensä yrityksen toiminnasta ja ne eroavat toisistaan yri-

tysten toimialojen ja kokojen mukaan. Liikeriskeihin kuuluvat esimerkiksi tekniset, poliittiset, sosiaaliset ja taloudelliset riskit. Vahinkoriskeiksi luokitellaan puolestaan vastuut, tieto- ja sopimusriskit, henkilö- ja omaisuusvahingot sekä toiminnan keskeytykset. Vahinkoriskejä ovat yleisimmin esineisiin ja kiinteistöihin kohdistuvat vahingot. (Sutinen & Viklund 2005, 145; Yrityksen perustajan opas 2009, 25.)

Riskienhallinnan ja -torjunnan kannalta on tärkeää, että yrittäjä tiedostaa edellä mainituista riskityypeistä toiminnalleen kuuluvat riskit. Riskienhallinnan tarkoitus on hallita yrityksen riskejä yritykselle parhaimmalla mahdollisella tavalla. Tällä tarkoitetaan sitä, että yrittäjän kannattaa ottaa sopiva määrä riskejä, joista yrittäjän on pystyttävä huolehtimaan ja ottamaan vastuu. Kaikkia liiketoiminnan tuomia riskejä ei siis kannata pyrkiä poistamaan. Jos haluaa menestyä yrittäjänä, on myös oltava valmis ottamaan suuria riskejä. Riskienhallinnalla yrittäjä pyrkii minimoimaan yritystoimintansa riskit ja niistä johtuvat kustannukset. Yleisin riskienhallintakeino on erilaiset vakuutukset. (Sutinen & Viklund 2005, 145; Yrityksen perustajan opas 2009, 25.)

Riskejä voidaan hallita neljän eri riskienhallintakeinon avulla. Riskienhallintastrategioita ovat riskin välttäminen, pienentäminen, siirtäminen tai hyväksyminen. (Sutinen & Viklund 2005, 146.) Näistä strategioista yrittäjän tulee valita yritystoimintansa riskille sopiva riskienhallintakeino, joka saattaa myös muuttua. Muutoksen riskienhallintaan voi joutua tekemään omasta tahdostaan tai tilanteen pakottamana. Riskienhallinnan helpottamiseksi yrittäjän kannattaa tehdä riskianalyysi yritystoimintansa riskeistä (Sutinen & Viklund 2005, 146). Analyysi koostuu kolmesta osiosta: riskien tunnistamisesta ja todennäköisyyden arvioinnista sekä niiden suuruuden arvioinnista. Analyysin avulla yrittäjä tunnistaa riskit ja arvioi niiden merkityksen ja uhan toiminnan jatkuvuuden kannalta. (Sutinen & Viklund 2005, 146.)

4 TOIMINIMI

Yritysmuodoista yksinkertaisin toimintamuoto on toiminimi. Toiminimeä ei yleensä luokitella varsinaisesti yritykseksi, vaan sen voidaan sanoa olevan yksityishenkilön harjoittamaa elinkeinotoimintaa. (Sutinen & Viklund 2005, 78.) Osakkaana toiminimessä voi olla vain

yksi luonnollinen henkilö, mutta toimintaa voidaan myös harjoittaa aviopuolison kanssa (Sutinen & Viklund 2005, 78; Yksityinen elinkeinonharjoittaja/Perustaminen).

Toiminimen perustaminen ei vaadi alkupääomaa, vaan pelkkä työpanos riittää (Yrityksen perustajan opas 2009, 15). Toiminimen harjoittaja on velvollinen ilmoittamaan yrityksensä kaupparekisteriin perusilmoituksella. Ilmoitusvelvollisuus koskee kuitenkin toiminimeä vain, jos yritys harjoittaa luvanvaraista elinkeinotoimintaa, jos yritys toimii kiinteässä ja erillisessä liiketilassa tai jos yrityksessä on perheen ulkopuolisia apulaisia. (Yksityinen elinkeinonharjoittaja.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimestä on olemassa muutamia määräyksiä (Nimiohjeet; Toiminimilaki 1979, 7 § 1 momentti). Toiminimessä saa esiintyä ainoastaan haltijan nimi, ei kenenkään muun henkilön nimeä (Toiminimilaki 1979, 7 § 1 momentti). Toiminimessä tunnuksen käyttäminen ei ole pakollista. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi kuitenkin halutessaan käyttää tunnuksenaan joko Tmi tai Toiminimi. (Nimiohjeet.)

Yrityksenä toiminimellä ei ole erityisiä hallintoelimiä, vaan yrittäjä edustaa yritystä ja vastaa yritystä koskevasta päätöksenteosta (Ilmoniemi ym. 2009, 66). Toiminimen itsenäisen työskentelyn etuna on se, että päätöksenteko on helpompaa ja nopeampaa kuin muissa yritysmuodoissa. Yrittäjä kantaa myös vastuun toiminimen veloista ja riskeistä. Hän vastaa yritystä koskevista velvoitteista koko omaisuudellaan. (Sutinen & Viklund 2005, 78.) Tämä aiheuttaa sen, että velkoja voi periä saatavaansa ulosotossa yrittäjän henkilökohtaisesta omaisuudesta eikä ensisijaisesti toiminimen liikeomaisuudesta (Yksityinen elinkeinonharjoittaja).

Toiminimessä yrittäjällä on oikeus nostaa rahaa vapaasti omaan käyttöönsä yrityksen tililtä. Nämä yksityisotot eivät saa ylittää yrityksen oman pääoman määrää. Toiminimen ollessa kirjanpitovelvollinen kaikista yksityisotoista on tehtävä merkintä yrityksen kirjanpitoon. (Sutinen & Viklund 2005, 79; Yrityksen perustajan opas 2009, 15.) Yrittäjä ei kuitenkaan saa nostaa palkkaa yrityksestä, vaan ainoastaan edellä mainitut yksityisotot ovat sallittuja (Yrityksen perustajan opas 2009, 15). Toiminimestä ei voi maksaa palkkaa yrittäjän lisäksi edes puolisolalle tai alle 14-vuotiaalle perheenjäsenelle (Yksityinen elinkeinonharjoittaja ja perheenjäsen).

Kirjanpitovelvollisuuden ohella toiminimen on valittava hyväksytty tilintarkastaja, jos enemmän kuin yksi seuraavista rajoista täyttyy: taseen loppusumma on yli 100 000 euroa, liikevaihto on yli 200 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä (Tilintarkastuslaki 2007, 2 luku 4 § 1–2 momentti). Toiminimen tappiosta vastaa yrittäjä. Yrittäjällä on mahdollisuus vähentää tappio elinkeinotoiminnan tuloksesta kymmenen seuraavan vuoden aikana. (Yksityinen elinkeinonharjoittaja ja perheenjäsen.)

Yritysmuodoista toiminimi on kaikista herkin odottamattomille muutoksille, esimerkiksi kuolemantapauksille. Toiminimeä ei voi myydä eikä siirtää eteenpäin (Sutinen & Viklund 2005, 79). Toiminimi on kuitenkin mahdollista muuttaa sekä avoimeksi yhtiöksi että kommandiittiyhtiöksi (Yksityisen elinkeinonharjoittajan muutokset). Toiminimen muutos osakeyhtiöksi vaadittujen toimenpiteiden jälkeen on myös mahdollista (Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena).

5 HENKILÖYHTIÖT

5.1 Yleiset periaatteet

Henkilöyhtiöt jakautuvat kahteen eri yritysmuotoon: avoimeen yhtiöön ja kommandiittiyhtiöön. Näiden yhtiömuotojen toimintaa säätelee laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä, eli AKYL (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988). Avoimella yhtiöllä ja kommandiittiyhtiöllä on paljon yhteneväisyyksiä, mutta niiden väliltä löytyy kuitenkin muutamia olennaisia eroavuuksia. Yritysmuodoista henkilöyhtiöt ovat toimintamuodoiltaan monimutkaisempia kuin toiminimi, mutta yksinkertaisempia ja pienimuotoisempia kuin osakeyhtiö.

Henkilöyhtiöiden, eli avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön, perustamiseen vaaditaan vähintään kaksi yhtiömiestä, mutta yhtiömiehiä voi olla useampiakin (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 1 § 1 momentti). Avoimen yhtiön yhtiömiehiä kutsutaan yhtiömiehiksi, koska he ovat keskenään samanarvoisessa asemassa yhtiössä. Kommandiittiyhtiön yhtiömiehiä on puolestaan olemassa kahdenlaisia, sekä vastuunalaisia että äänettämiä yhtiömiehiä (Ilmoniemi ym. 2009, 76). Näitä molempia yhtiömiehiä tulee olla

vähintään yksi (Kommandiittiyhtiö). Koska yhtiömiehiä on kahdenlaisia, voidaan heidän katsoa olevan keskenään merkittävästi eriarvoisessa asemassa yhtiössä. Näiden yhtiömiesten eroavuuksia käsitellään tarkemmin luvussa 5.3 Kommandiittiyhtiö.

Yhtiömiehinä henkilöyhtiöissä voivat toimia sekä luonnolliset henkilöt että oikeushenkilöt, eli esimerkiksi yritykset tai yhdistykset. Henkilöyhtiöitä pidetään itsenäisinä oikeushenkilöinä, jotka solmivat sopimuksensa ja sitoumuksensa omilla nimissään. Henkilöyhtiöt ovat myös oikeuskelpoisia. Tämä tarkoittaa sitä, että yhtiöt voivat olla asianosaisina tuomioistuimissa ja muun viranomaisen luona. (Ilmoniemi ym. 2009, 66, 76; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 1 § 1 momentti, 3 §.)

Henkilöyhtiöt eroavat hieman toisistaan myös toiminimen osalta. Näistä toiminimistä on säädetty erikseen toiminimilaissa (Toiminimilaki 1979 7 § 2–3 momentti). Avoimen yhtiön toiminimessä tulee esiintyä sanat Avoin yhtiö, jos toiminimestä ei muuten yrityksen yhtiömuoto ilmene (Toiminimilaki 1979, 7 § 2 momentti). Toiminimessä ei saa olla tunnuksena pelkästään Ay (Nimiohjeet). Kommandiittiyhtiön toiminimen tunnuksena tulee puolestaan käyttää joko Kommandiittiyhtiö tai Ky. Jos toiminimenä käytetään perustajien nimiä, toiminimenä saa käyttää vain vastuunalaisen yhtiömiehen nimeä. Nimessä ei siis saa esiintyä äänettömän yhtiömiehen nimeä. (Nimiohjeet; Toiminimilaki 1979, 7 § 3 momentti.) Henkilöyhtiöiden toiminimistä on olemassa myös muita ohjeita ja säännöksiä, jotka on hyvä ottaa huomioon nimeä suunniteltaessa. Näitä ohjeita löytyy muun muassa Yritys-Suomi ja Patentti- ja rekisterihallitus -sivustoilta (Toiminimen valinta; Yritysten nimet).

Henkilöyhtiöiden syntyyn tarvitaan kirjallinen yhtiösopimus, joka on palautettava kaupparekisteriin tehtävän perusilmoituksen yhteydessä (Ilmoniemi ym. 2009, 66, 76; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 2 §). Yhtiösopimus voi olla suullinenkin. Kirjallisen yhtiösopimuksen tekeminen on kuitenkin suositeltavaa, jotta kaikkien yhtiömiesten oikeudet ja velvollisuudet ovat kaikille osapuolille mahdollisimman selkeästi määriteltynä. (Ilmoniemi ym. 2009, 66, 76.) Kaikkien vastuunalaisten yhtiömiesten tulee allekirjoittaa yhtiösopimus (Sutinen & Viklund 2005, 91).

Yhtiösopimuksen tehtävänä on säädellä koko yrityksen toimintaa, mutta myös yhtiömiesten ja heidän keskeistä toimintaa. Henkilöyhtiöiden yhtiösopimusta voidaan myös tarvittaessa muuttaa (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 4 § 1 momentti).

ti). Muutos on kuitenkin pätevä vain kaikkien yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 4 § 1 momentti).

Henkilöyhtiöiden yhtiösopimukset voivat olla sisällöltään monenlaisia. Liitteenä yksi on nähtävissä avoimen yhtiön yhtiösopimus ja liitteenä kaksi kommandiittiyhtiön yhtiösopimus. Nämä ovat yhdet malliesimerkit yhtiösopimusten tekemisen tueksi. Näitä pohjia voi muokata aina tilanteisiin sopiviksi.

Yhtiösopimuksista tulee aina ilmetä vähintään tietyt kohdat (Ilmoniemi ym. 2009, 75, 79). Yhtiösopimusten alussa tulee lukea yhtiösopimus, esimerkiksi otsikkona. Yhtiön toimintami, kotipaikka ja toimiala tulee mainita sopimuksissa. Sopimukseen tulee kirjoittaa yhtiömiesten kaikki nimet, henkilötunnukset ja kotipaikat. Yhtiön tilikauden on myös selvittävä sopimuksista. Lisäksi sopimusten loppuun tulee merkitä yhtiösopimuksen allekirjoituspäivä. Kaikkien yhtiömiesten tulee allekirjoittaa yhtiösopimus. (Ilmoniemi ym. 2009, 75, 79.) Kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksessa tulee olla vielä edellä mainittujen seikkojen lisäksi maininta äänettömän yhtiömiehen euromääräisestä panoksesta yhtiöön (Ilmoniemi ym. 2009, 79). Kaikkien edellä käsiteltyjen kohtien lisäksi henkilöyhtiöiden yhtiösopimuksissa on kannattavaa mainita muita tärkeitä seikkoja, joista osa löytyy liitteistä yksi ja kaksi olevista yhtiösopimuksista (Ilmoniemi ym. 2009, 75–76, 79–80).

5.2 Avoin yhtiö

5.2.1 Keskinäiset suhteet ja yrityksen asioiden hoito

Avoimen yhtiön yhtiösopimusta voidaan kutsua yhtiömiesten väliseksi laiksi. Yhtiömiesten keskinäiset oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät ensisijaisesti yhtiösopimuksen mukaan. Kaikissa asioissa, joista ei yhtiösopimuksessa ole sovittu, tulee puolestaan soveltaa AKYL:n säännöksiä. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 1 § 1 momentti.)

Avoimen yhtiön yhtiömiehille yhtiöpanos ei ole lakisääteinen velvollisuus (Ilmoniemi ym. 2009, 67). Jos yhtiöpanoksesta on sovittu yhtiösopimuksessa yhtiömiesten kesken, on yhtiömiesten suoritettava tämä yhtiöpanos yhtiölle, sovittuun määräaikaan mennessä (Ilmoniemi ym. 2009, 67; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 6 §).

Yleinen avoimen yhtiön yhtiöpanos on kuitenkin yhtiömiesten asettama työpanos (Ilmoniemi ym. 2009, 67). Avoin yhtiö voidaan siis perustaa ilman rahallista yhtiöpanosta (Yrityksen perustajan opas 2009, 15).

Jokaisella avoimen yhtiön yhtiömiehellä on oikeus hoitaa yhtiön asioita ilman toisen yhtiömiehen myöntymystä niihin. Yhtiömies ei kuitenkaan saa asettaa toista omalle tilalleen tähän tehtävään. Avoimen yhtiön asioiden hoidossa on tärkeää, että kaikilta yhtiömiehiltä on saatava suostumus, jos haluaa ryhtyä yhtiön toimialaan tai tarkoitukseen kuulumattoomaan toimenpiteeseen. Yhtiösopimuksessa voidaan myös sopia yhtiön asioiden hoidosta, että johonkin toimenpiteeseen tarvitaan useamman yhtiömiehen suostumus ennen kuin siihen saa ryhtyä. (Ilmoniemi ym. 2009, 67; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 2 §.)

Avoimen yhtiön yhtiömiehille kuuluu kiello-oikeus. Yhtiömiehillä on oikeus kieltää toista yhtiömiestä ryhtymästä johonkin yksittäiseen toimenpiteeseen. Kiello-oikeus ei kuitenkaan ole pätevä, jos yhtiömiehellä ei yhtiösopimuksen mukaan ole oikeutta hoitaa yhtiön asioita. (Ilmoniemi ym. 2009, 67; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 3 §.) Kiello-oikeutta voidaan käyttää myös ulkopuolisiin, eli kolmansiin osapuoliin, esimerkiksi myyjiin, nähden. Kiello-oikeus on voimassa vain, jos se on merkitty kaupparekisteriin tai se on muulla tavoin saatettu kolmannen osapuolen tietoon. (Ilmoniemi ym. 2009, 67.)

Yrityksen toimintaan liittyen avoimen yhtiön yhtiömiehiä koskee kilpailukiello. Yhtiömiehet eivät saa harjoittaa kilpailevaa toimintaa oman yrityksensä kanssa. Kilpaileva toiminta on kuitenkin mahdollista, jos muut yhtiömiehet ovat suostuvaisia siihen. (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 11 §.) Yhtiösopimuksessa kannattaa olla maininta joko kilpailukiellosta tai sallitusta kilpailevan toiminnan harjoittamisesta. Mahdollisen yhtiömiehen eron vuoksi kannattaa yhtiösopimuksessa olla myös sovittuna kilpailukiellon kesto. Yrityksen etujen kannalta kilpailukiello tulee laittaa jatkumaan tietyksi, sovituksi ajaksi yrityksestä eroamisen jälkeen. Kilpailukiello sitoo yhtiömiestä niin kauan kunnes yhtiö on purettu ja purku on näkyvissä kaupparekisterissä.

Avoimeen yhtiöön on mahdollista valita toimitusjohtaja. Yhtiömiehet sopivat yhdessä toimitusjohtajasta, jona voi toimia joko kokonaan yhtiön ulkopuolinen henkilö tai yksi avoimen yhtiön yhtiömiehistä. Toimitusjohtajan tehtävä sisältää yhtiön juoksevan hallinnon

hoitamisen. (Ilmoniemi ym. 2009, 67; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 4 § 1 momentti.)

Avoimen yhtiön yhtiömiehelle kuuluu oikeus menojen korvaamiseen. Yhtiömies on oikeutettu perimään yhtiöltä yhtiön asioiden hoidosta tai yhtiön velan maksusta hänelle aiheutunut meno. (Ilmoniemi ym. 2009, 67; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 7 § 1 momentti.) Lisäksi avoimen yhtiön yhtiömiehet ovat omasta toiminnastaan yrityksessä vahingonkorvausvelvollisia. Yhtiömies ja mahdollinen toimitusjohtaja ovat vahingonkorvausvelvollisia tahallisesti tai huolimattomuudesta yhtiölle aiheuttamasta vahingosta. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 12 § 1 momentti.)

Avoin yhtiö on myös kirjanpitovelvollinen (Yrityksen perustajan opas 2009, 15). Näin ollen viimeisenä avoimen yhtiön keskinäisiin suhteisiin ja yrityksen asioiden hoitoon kuuluu kirjanpidon tarkastusoikeus (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 15 §). Tarkastusoikeus kuuluu jokaiselle yhtiömiehelle, jolla on oikeus saada tietoja yhtiön toiminnasta (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 15 § 1 momentti). Tarkastamisesta ei saa kuitenkaan aiheutua kohtuutonta häiriötä yhtiön toiminnalle (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 15 § 3 momentti).

Tarkastusoikeuden osalta on tärkeää huomioida, että siitä ei voida sopia toisin kuin laissa on säädetty. Tätä yhtiömiehelle kuuluvaa oikeutta ei voida rajoittaa edes yhtiösopimuksessa. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 1 § 2 momentti, 15 §.) Avoimella yhtiöllä tulee myös olla hyväksytty tilintarkastaja, jos enemmän kuin yksi seuraavista rajoista toteutuu: taseen loppusumma on yli 100 000 euroa, liikevaihto on yli 200 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä (Tilintarkastuslaki 2007, 2 luku 4 § 1–2 momentti).

5.2.2 Edustaminen

Avoimen yhtiön edustamisoikeus ja yhtiön toiminimen kirjoitusoikeus yhtiön toimialaan kuuluvissa asioissa kuuluu kaikille yhtiömiehille (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 3 luku 1 § 1 momentti). Edustamisoikeus on myös

ulkopuolisella toimitusjohtajalla. Hän saa edustaa yhtiötä vain yhtiön juoksevan hallinnon hoitamiseen liittyvissä tehtävissä. (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 4 § 1 momentti, 3 luku 2 §.)

Yhtiömiesten keskinäisellä sopimuksella, eli yhtiösopimuksella, on kuitenkin mahdollisuus rajoittaa yhtiön edustamisoikeutta ja sen toiminimen kirjoitusoikeutta. Oikeus voidaan poistaa yhdeltä tai useammalta yhtiömieheltä. Oikeus voidaan myös asettaa niin, että se on kahdella tai useammalla yhtiömiehellä yhdessä. Rajoitus tulee merkitä kaupparekisteriin ja se on kuulutettava. (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 3 luku 1 § 2 momentti.) Kuulutuksen jälkeen rajoituksen katsotaan olevan kaikkien tiedossa, eli voimassa. Rajoitusta yhtiömiestä tai -miehiä kohtaan voidaan kuitenkin käyttää ennen kuulutusta, jos ulkopuolinen henkilö, eli esimerkiksi myyjä, on tietoinen rajoituksesta (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 3 luku 1 § 2 momentti).

5.2.3 Varojenjako

Yhtiömiehellä on oikeus nostaa varoja avoimesta yhtiöstä eri tavoin. Yhtiömies voi ottaa varoja yhtiöstä esimerkiksi yksityisottoina tai palkkana. (Yrityksen perustajan opas 2009, 15.) Yhtiömiehellä on oikeus saada kohtuullista vastiketta, eli palkkaa, yhtiölle tehdystä työstä ja yhtiön hallinnollisten tehtävien hoitamisesta. Yhtiömies on oikeutettu saamaan palkkaa yhtiöltä, vaikka yhtiösopimuksessa ei siitä olekaan sovittu. Yhtiösopimuksessa on myös oltava sovittuna erikseen vastikkeetta suoritettavasta työstä tai tehtävästä. (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 8 §.)

Näiden edellä mainittujen varojen nostotapojen lisäksi yhtiömies voi nostaa varoja yhtiöstä voittona (Yrityksen perustajan opas 2009, 15). Avoimelle yhtiölle on määritelty erikseen voitonjaon peruste ja tappion jaon peruste. Yhtiömiehelle jaetaan tilikauden voitosta ensin se osuus, joka vastaa korkolain mukaista korkoa hänen tilikauden alussa olevalle panokselleen. Jos tämän jälkeen on vielä jakamatonta voittoa jäljellä, jaetaan se tasan yhtiömiesten kesken. Voitto voidaan myös jakaa panosten suuruuden mukaisessa suhteessa, jos tilikauden voitosta ei pystytä suorittamaan täysimääräistä voitto-osuutta yhtiömiehelle. (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 9 § 1 momentti.)

Tappion jaosta on puolestaan säädetty, että tappio jaetaan aina tasan yhtiömiesten kesken. Jos voitonjaossa tai tappion jaossa tasajako on kohtuutonta jollekin yhtiömiehistä, jako-osuuksia on mahdollista sovittaa. Yhtiösopimusta laatiessa on voitonjaon ja tappion jakamisen osalta tärkeää myös huomioida, että sopimuksessa sovitaan sekä voitonjaon peruste että tappion jaon peruste. Jos sopimuksessa on sovittu vain joko voitonjaon perusteesta tai tappion jaon perusteesta, sovelletaan tätä perustetta sekä voiton että tappion jakamiseen. (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 9 § 2–3 momentti.)

5.2.4 Velkavastuu

Avoimessa yhtiössä yhtiömiehille kuuluu vastuu yhtiön velvoitteista. Yhtiömiehet ovat vastuussa velvoitteista täysimääräisesti. He vastaavat velvoitteista kuten omasta velastaan. Yhtiömiehen vastuu on siis henkilökohtaista, eli yhtiömies vastaa koko omaisuudellaan kaikista yhtiön sitoumuksista ja veloista. Lisäksi yhtiömies on vastuussa toisen yhtiömiehen tekemistä sitoumuksista yhtiölle. Yhtiösopimuksessa on mahdollista rajoittaa yhtiömiesten velkavastuuta. Rajoite ei kuitenkaan saa koskea kaikkia yhtiömiehiä. Yhtiömiehen velkavastuu voidaan rajoittaa koskemaan yhtiösopimukseen merkittyä omaisuuspanoksen määrää. (Ilmoniemi ym. 2009, 68.)

Yhtiömiehen velkavastuun voidaan sanoa olevan solidaarista, ensisijaista ja rajatonta (Hyvärinen 2009a, 49). Solidaarisella vastuulla tarkoitetaan, että velkavastuu on yhteisvastuullista yhtiömiesten kesken. Ensisijainen merkitsee puolestaan sitä, että velkoja voi periä saatavaansa suoraan yhtiömieheltä eikä ensin yhtiöltä. Yhtiömies ei voi siirtää omaa osuuttaan velasta kenellekään muulle henkilölle, minkä johdosta velkavastuu on rajatonta (Hyvärinen 2009a, 49.)

Yhtiömiehen velkavastuu alkaa heti, kun hän liittyy avoimeen yhtiöön. Yhtiömiehen vastuulla ovat myös ne velvoitteet, jotka olivat yhtiöllä ennen kun hän liittyi siihen. Yhtiömiehen velkavastuu päättyy, kun hän eroaa yhtiöstä. Yhtiömiehen velkavastuu ulottuu myös eroamisen jälkeen syntyneisiin velvoitteisiin, jos velkoja ei ole tiennyt yhtiömiehen erosta ennen velvoitteen syntymistä. Yhtiön uusista velvoitteista eronnut yhtiömies ei kuitenkaan ole vastuussa sen jälkeen, kun ero on merkitty kaupparekisteriin ja kuulutettu. (Ilmoniemi ym. 2009, 69; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 4 luku 1 §.)

5.2.5 Yhtiömuodon muuttaminen

Avoim yhtiö voidaan muuttaa joko kommandiittiyhtiöksi tai osakeyhtiöksi (Ilmoniemi ym. 2009, 69). Kommandiittiyhtiöksi muuttaminen tapahtuu siten, että yhtiöön tulee kumpunkin äänetön yhtiömies tai vanhasta yhtiömiehestä tehdään äänetön yhtiömies. Vanhasta yhtiömiehestä tulee äänetön yhtiömies, kun hänen vastuu rajoitetaan omaisuuspanoksen määrään. (Ilmoniemi ym. 2009, 69; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 8 luku 1 § 1 momentti.)

Avoimen yhtiön muutos osakeyhtiöksi vaatii puolestaan suostumusta kaikilta yhtiömiehiltä (Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi). Muutos osakeyhtiöksi on yleensä monimutkainen ja vaativa prosessi. Muutoksen toteuttamiseksi on selvitettävä useita yhtiön asioita sekä tehtävä ja täytettävä asiakirjoja sekä lomakkeita. (Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi; Ilmoniemi ym. 2009, 69.) Velkavastuun osalta on tärkeää huomioida, että avoimen yhtiön yhtiömiesten velkavastuu säilyy heillä, vaikka yhtiömuoto muutetaan osakeyhtiöksi (Ilmoniemi ym. 2009, 69).

5.3 Kommandiittiyhtiö

Laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä on oma lukunsa, joka säätelee pelkästään kommandiittiyhtiön toimintaa (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku). Kommandiittiyhtiöön ja sen yhtiömiehiin sovelletaan myös kaikkia aiemmin tässä työssä kerrottuja avointa yhtiötä koskevia säännöksiä (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 2 § 1 momentti). Kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen asema yhtiössä on samanarvoinen kuin avoimen yhtiön yhtiömiehen (Ilmoniemi ym. 2009, 76.). Tästä johtuen etenkin vastuunalaiseen yhtiömieheen sovelletaan myös avoimen yhtiön yhtiömiehiä koskevia säännöksiä. Äänettömän yhtiömiehen asema yhtiössä on puolestaan hyvin erilainen (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku). Hänen toimintaansa säätelee yleisesti AKYL:ssä oleva Kommandiittiyhtiö-osuus (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku).

Äänettömän yhtiömiehen asema eroaa monella eri tapaa vastuunalaisen yhtiömiehen asemasta. Suurin ja selkein ero äänettömän ja vastuunalaisen yhtiömiehen välillä on se, että äänetön yhtiömies sijoittaa yhtiöön vain omaisuuspanoksen (Ilmoniemi ym. 2009, 76).

Äänettömän yhtiömiehen katsotaankin olevan enemmän yhtiöön sijoittaja. Äänettömän yhtiömiehen vastuu yhtiön velvoitteista rajoittuu tähän sijoitettuun omaisuuspanokseen (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 1 §). Vain vastuunalaisella yhtiömiehellä on siis oikeus käyttää päätäntävaltaa yhtiössä ja hän on myös vastuussa yhtiön sitoumuksista (Ilmoniemi ym. 2009, 76).

Yhtiön asioiden hoito-oikeus ja kielto-oikeus eivät kuulu äänettömän yhtiömiehen oikeuksiin (Ilmoniemi ym. 2009, 76; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 3 § 1 momentti). Äänettömällä yhtiömiehellä on kuitenkin oikeus hoitaa yhtiön juoksevia asioita, jos hänet on valittu toimitusjohtajaksi (Ilmoniemi ym. 2009, 76; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 4 § 1 momentti, 7 luku 3 § 1 momentti). Lisäksi äänettömällä yhtiömiehellä ei ole yhtiön edustus-oikeutta eikä oikeutta osallistua yhtiön päätöksentekoon. Näistä on mahdollista sopia toisin yhtiösopimuksessa (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 5 § 1 momentti; Yrityksen perustajan opas 2009, 15).

Kommandiittiyhtiön voitonjaossa voitosta jaetaan ensimmäiseksi äänettömälle yhtiömiehelle hänen tilikauden alussa maksamalleen pääomapanokselle korkolain mukaista korkoa vastaava osuus (Ilmoniemi ym. 2009, 77; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 4 § 1 momentti). Jos voitosta ei kuitenkaan pystytä maksamaan täysimääräistä voitto-osuutta äänettömälle yhtiömiehelle, jaetaan voitto äänettömien yhtiömiesten pääomapanosten suhteessa. Vastuunalainen yhtiömiestä saa puolestaan oman osuutensa yhtiön voitosta äänettömän yhtiömiehen jaon jälkeen. (Ilmoniemi ym. 2009, 77; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 4 § 1 momentti.) Kommandiittiyhtiön tappion jakoon äänettömän yhtiömiestä ei osallistu. Tappio jaetaan vastuunalaisen yhtiömiestä kesken (Ilmoniemi ym. 2009, 77; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 4 § 2 momentti).

Eroavuutta yhtiömiestä välillä löytyy myös velkavastuusta (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 6 §). Äänettömän yhtiömiestä on vastuussa yhtiön veloista vain maksamansa yhtiöpanoksen määrän verran (Ilmoniemi ym. 2009, 77; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 6 § 1 momentti). Hän ei ole vastuussa yhtiön veloista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan, niin kuin vastuunalainen yhtiömiestä (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 1 § 1 momentti).

Kommandiittiyhtiö voi muuttua avoimeksi yhtiöksi tai osakeyhtiöksi (Ilmoniemi ym. 2009, 77). Kommandiittiyhtiön muuttuminen avoimeksi yhtiöksi käy siten, ettei yhtiössä enää toimi äänettäviä yhtiömiehiä. Tämä on mahdollista sopia uudella yhtiösopimuksella. Jos vanha äänetön yhtiömies jatkaa kuitenkin avoimessa yhtiössä yhtiömiehenä, tulee myös hänen vastuulleen yhtiön velvoitteet. Näistä velvoitteista hän vastaa jatkossa niin kuin omasta velastaan. (Ilmoniemi ym. 2009, 77; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 8 luku 2 §.) Osakeyhtiöksi muuttaminen vaatii puolestaan kommandiittiyhtiössä suostumusta kaikilta vastuunalaisilta sekä äänettömiltä yhtiömiehiltä (Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi). Muilta osin kommandiittiyhtiön muuttuminen osakeyhtiöksi tapahtuu samalla tavalla kuin avoimen yhtiön.

6 OSAKEYHTIÖ

Osakeyhtiöitä on olemassa kahdenlaisia: yksityisiä osakeyhtiöitä (Oy) ja julkisia osakeyhtiöitä (Oyj) (Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 1 § 1 momentti). Näiden kahden osakeyhtiömuodon välillä on useita eroja. Oleellisin ero on siinä, että vain julkinen osakeyhtiö voi olla noteerattu pörssissä (Ilmoniemi ym. 2009, 80). Tässä työssä käsitellään kuitenkin yksityisiä osakeyhtiöitä.

Osakeyhtiön toimintaa säätelee osakeyhtiölaki, eli OYL (Osakeyhtiölaki 2006). Suomen lain mukaan rekisteröityjen osakeyhtiöiden on sovellettava ja noudatettava OYL:a (Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 1 § 1 momentti). Toimintamuodoltaan osakeyhtiö on edellä esitetyistä yritysmuodoista vaativin ja se sopii parhaiten suurimuotoisempaan yritystoimintaan.

6.1 Toiminnan yleiset periaatteet

Osakeyhtiön perustamiseen tarvitaan yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Nämä perustajat sijoittavat osakeyhtiöön pääomaa. Vastikkeeksi pääomasijoituksesta he saavat yhtiön osakkeita sijoituksensa arvon mukaan. Osakkeita osakeyhtiössä tulee olla vähintään yksi. (Yrityksen perustajan opas 2009, 17.) Vähimmäisosakepääoma yksityisessä osakeyhtiössä on 2 500 euroa (Ilmoniemi ym. 2009, 80; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 3 § 1 momentti). Osakeyhtiön on maksettava osakepääomansa ennen kuin yhtiö on ilmoitettu

kaupparekisteriin (Yrityksen perustajan opas 2009, 17). Osakeyhtiötä kutsutaan oikeushenkilöksi, joka on osakkeenomistajistaan erillinen (Ilmoniemi ym. 2009, 80; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 2 § 1 momentti). Osakkeenomistajia voivat olla perustajat sekä ulkopuoliset sijoittajat.

Osakeyhtiössä osakkeenomistajien vastuuta on rajoitettu, eli he eivät vastaa yhtiön velvoitteista henkilökohtaisella omaisuudellaan (Ilmoniemi ym. 2009, 80; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 2 § 2 momentti). Osakkeenomistajien vastuu velvoitteista rajoittuu yhtiöön sijoitetun osakepääoman määrään (Yrityksen perustajan opas 2009, 17). Vastuu yhtiön velvoitteista on siis yhtiöllä.

Osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Yhtiöjärjestyksessä on kuitenkin mahdollista määrätä toiminnan tarkoitus toisin. (Ilmoniemi ym. 2009, 81; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 5 §.) Johdon tehtävänä on puolestaan toimia huolellisesti ja näin edistää yhtiön etua (Ilmoniemi ym. 2009, 81; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 8 §).

Yhdenvertaisuus ja osakkeen luovutettavuus ovat osa osakeyhtiön toiminnan periaatteita. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki osakeyhtiön osakkeet antavat yhtäläiset oikeudet osakkeenomistajille (Ilmoniemi ym. 2009, 81; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 7 §). Yhdenvertaisuuteen kuuluu myös se, että yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja tai hallintoneuvosto ei saa tehdä päätöksiä tai ryhtyä johonkin toimenpiteeseen, joka tuottaisi osakkeenomistajille epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella (Ilmoniemi ym. 2009, 81; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 7 §). Tätä kutsutaan yleisesti yhdenvertaisuusperiaatteeksi. Osakkeen luovutettavuudella tarkoitetaan puolestaan sitä, että osake on mahdollista luovuttaa ja hankkia rajoituksitta (Ilmoniemi ym. 2009, 81; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 4 §). Yhdenvertaisuudesta ja osakkeen luovutettavuudesta voidaan kuitenkin määrätä toisin yhtiöjärjestyksessä (Ilmoniemi ym. 2009, 81; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 4 §, 7 §).

Osakeyhtiössä vahingonkorvausvelvollisuus on muun muassa johtohenkilöillä, osakkeenomistajilla ja yhtiökokouksen puheenjohtajalla (Ilmoniemi ym. 2009, 131; Osakeyhtiölaki 2006, 22 luku). Johto on vahingonkorvausvastuussa vahingosta, jonka se on aiheuttanut yhtiölle laiminlyömällä huolellisuusvelvoitteensa. Johdon korvausvastuulle kuuluu myös vahinko, joka on aiheutettu yhtiölle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle lakia tai

yhtiöjärjestyksestä rikkomalla. (Ilmoniemi ym. 2009, 131; Osakeyhtiölaki 2006, 22 luku 1 § 1–2 momentti.) Osakkeenomistaja on vahingonkorvausvelvollinen yhtiölle, toiselle osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle. Hän on siis vahingonkorvausvastuussa, jos hän tahallisesti tai huolimattomuudesta on rikkonut lakia tai yhtiöjärjestyksestä (Ilmoniemi ym. 2009, 131; Osakeyhtiölaki 2006, 22 luku 2 § 1 momentti). Yhtiökokouksen puheenjohtaja on korvausvastuussa aiheuttamastaan vahingosta samalla tavalla kuin osakkeenomistaja (Ilmoniemi ym. 2009, 131; Osakeyhtiölaki 2006, 22 luku 3 §).

Kirjanpitovelvollisuus on osa osakeyhtiön toiminnan edellytyksiä (Yrityksen perustajan opas 2009, 17). Osakeyhtiön tulee myös valita hyväksytty tilintarkastaja tilintarkastuslain mukaisesti (Tilintarkastuslaki 2007, 2 luku 4 § 1 momentti). Tilintarkastaja voidaan kuitenkin jättää valitsematta, jos enintään yksi valinnalle asetetuista rajoista täyttyy, yhteisön taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto ylittää 200 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä (Tilintarkastuslaki 2007, 2 luku 4 § 2 momentti).

6.2 Perustaminen ja rekisteröiminen

Osakeyhtiön perustamiseen kuuluu useita huomioitavia seikkoja. Yksi osakeyhtiön perustamisen yhteydessä hoidettavista asioista on se, että yhtiölle suunnitellaan ja päätetään toiminimi. Ohjeita osakeyhtiön toiminimestä on määritelty toiminimilaisissa (Toiminimilaki 1979, 7 § 4 momentti). Yksityisen osakeyhtiön toiminimen tunnuksena tulee olla joko sana osakeyhtiö tai lyhenne Oy (Ilmoniemi ym. 2009, 83; Nimiohjeet; Toiminimilaki 1979, 7 § 4 momentti).

Osakeyhtiö perustetaan kirjallisella perustamissopimuksella, joka kaikkien yhtiön osakkeenomistajien tulee allekirjoittaa. Perustamissopimuksen allekirjoittamisella vahvistetaan samalla osakkeenomistajien omien osakkeiden merkintä. Kun osakkeet on merkitty, merkintää ei ole enää mahdollista perua. Tästä peruuttamisesta on kuitenkin mahdollista sopia toisin perustamissopimuksessa. Perustamissopimuksen allekirjoittamisesta katsotaan myös johdon jäsenten ja tilintarkastajien toimikauden sekä tehtävien alkaneen. (Ilmoniemi ym. 2009, 81; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 1 §.)

OYL:ssa on vaatimuksia osakeyhtiön perustamissopimuksen sisällöstä (Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 2 §). Perustamissopimuksen yksi malli on nähtävillä liitteessä kolme. Sopi-

muksessa tulee mainita sopimuksen päivämäärä ja kaikki osakkeenomistajat sekä heidän merkitsemät osakkeet (Ilmoniemi ym. 2009, 134; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 2 § 1 momentti). Osakkeista on myös merkittävä sopimukseen niiden merkintähinta ja maksuaika. Lisäksi yhtiön hallituksen jäsenet kirjataan sopimukseen. (Ilmoniemi ym. 2009, 134; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 2 § 1 momentti.)

Perustamissopimuksessa on hyvä mainita muitakin tärkeitä asioita, joista osa on nähtävillä liitteessä kolme olevassa perustamissopimusmallissa. Perustamissopimus on otsikoitava niin, että siitä käy ilmi, missä tarkoituksessa se on laadittu, vaikka OYL ei tätä määrääkään (Ilmoniemi ym. 2009, 134). Lisäksi sopimukseen on laitettava liitteeksi yhtiöjärjestys, jonka malli löytyy liitteestä neljä (Ilmoniemi ym. 2009, 134; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 2 § 2 momentti).

Yhtiöjärjestys toimii osakeyhtiölain ohella osakeyhtiön toimintaohjeena, jota tulee noudattaa yhtiön päätöksenteossa (Ilmoniemi ym. 2009, 135). Tahdonvaltaisuus kuuluu olennaisena osana yhtiöjärjestykseen. Tahdonvaltaisuudella tarkoitetaan sitä, että osakkeenomistajilla on mahdollisuus määrätä yhtiön toiminnasta yhtiöjärjestyksessä. (Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 9 §.)

Yhtiöjärjestyksessä tulee OYL:n mukaan aina mainita tietyt kohdat (Ilmoniemi ym. 2009, 135). Nämä mainittavat kohdat ovat yhtiön toiminimi, kotipaikka ja toimiala (Ilmoniemi ym. 2009, 136; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 3 § 1 momentti). Näiden kohtien lisäksi on yhtiöjärjestyksessä mahdollista mainita muita määräyksiä, joista osa on nähtävillä liitteessä neljä (Ilmoniemi ym. 2009, 135). Yhtiöjärjestykseen tulevat määräykset eivät kuitenkaan saa olla OYL:n, muun lain eikä hyvän tavan vastaisia (Ilmoniemi ym. 2009, 135; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 9 §).

Osakeyhtiö syntyy rekisteröinnillä kaupparekisteriin (Ilmoniemi ym. 2009, 83; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 9 § 1 momentti). Rekisteri-ilmoitus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta (Ilmoniemi ym. 2009, 82; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 8 § 1 momentti). Rekisteröimisen yhteydessä ilmoitetaan myös maksetut osakkeet (Ilmoniemi ym. 2009, 82; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 8 § 2 momentti).

Osakeyhtiön rekisteröimiseen kuuluu läheisesti rekisteröimisestä aiheutuvat oikeusvaikutukset (Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 9–11 §). Velvoitteet, jotka on tehty perustamissopi-

muksen allekirjoittamisen jälkeen tai enintään vuosi ennen perustamissopimuksen allekirjoittamista, siirtyvät yhtiölle rekisteröinnin myötä (Ilmoniemi ym. 2009, 83; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 9 § 1 momentti). Ennen rekisteröimistä osakeyhtiöllä ei ole mahdollisuutta hankkia oikeuksia, tehdä sitoumuksia eikä olla asianosaisena tuomioistuimessa tai muun viranomaisen luona. Yhtiön puolesta on kuitenkin mahdollista tehdä erityisiä toimia ennen sen rekisteröimistä. Toimen päättäjät ja siihen osallistujat vastaavat näistä toimista yhteisvastuullisesti. (Ilmoniemi ym. 2009, 83; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 10 § 1–2 momentti.)

6.3 Yhtiökokous

Osakeyhtiössä ylimpänä päättävänä toimielimenä toimii yhtiökokous, jonka toimintaa säätelee osakeyhtiölaki (Hyvärinen 2009b, 7; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku). Yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät osakeyhtiön osakkeenomistajat (Ilmoniemi ym. 2009, 86; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 1 § 1 momentti). Yhtiökokouksella on toimivaltaa, jolla tarkoitetaan sitä, että yhtiökokous päättää asioista, jotka OYL:n mukaan sille kuuluvat (Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 2 § 1 momentti).

Yhtiökokouksia voidaan järjestää kahdenlaisia, sekä varsinaisia että ylimääräisiä yhtiökokouksia. Varsinaisessa yhtiökokouksessa esimerkiksi vahvistetaan tilinpäätös ja päätetään voiton käyttämisestä sekä muista asioista, joista on sovittu yhtiöjärjestyksessä. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään, jos yhtiöjärjestyksessä on niin määrätty, hallituksen mukaan siihen on aihetta tai esimerkiksi osakkeenomistaja vaatii sitä. (Ilmoniemi ym. 2009, 86; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 3 §.) Osakkeenomistajilla on oikeus saada osakeyhtiötä koskevat asiat käsiteltäviksi molemmissa yhtiökokoustyypeissä (Ilmoniemi ym. 2009, 86; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 5 § 1 momentti).

Kaikilla osakeyhtiön osakkeenomistajilla on osallistumisoikeus yhtiökokouksiin edellyttäen, että he ovat merkittyinä osakeluetteloon (Ilmoniemi ym. 2009, 87; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 6 § 1–2 momentti). Osakkeenomistaja voi siirtää osallistumisoikeutensa valtakirjalla asiamiehelle, joka tällöin edustaa osakkeenomistajaa yhtiökokouksessa (Ilmoniemi ym. 2009, 87; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 8 § 1 momentti). Avustajan ottaminen mukaan yhtiökokoukseen on myös sallittua (Ilmoniemi ym. 2009, 87; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 8 § 2 momentti).

Yhtiökokoukseen saavat osallistua myös hallitus, hallintoneuvoston jäsenet ja toimitusjohtaja, joista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.4 Johto ja edustaminen (Ilmoniemi ym. 2009, 87; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 10 §). Näiden osallistumisella varmistetaan osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteutuminen (Ilmoniemi ym. 2009, 87; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 10 §). Kyselyoikeudella tarkoitetaan, että hallituksen ja toimitusjohtajan tulee antaa yhtiökokouksessa tarkempia tietoja yhtiön asioista osakkeenomistajan pyynnöstä (Ilmoniemi ym. 2009, 88–89; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 25 § 1 momentti).

Yhtiökokouksessa käsitellään ja päätetään vain ne asiat, jotka ovat mainittu kokouskutsussa tai yhtiöjärjestyksessä (Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 11 § 1 momentti). Tehdyt päätökset eivät kuitenkaan saa olla yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisia (Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 13 §). Päätöksenteossa jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus äänestää. Äänestyksessä heillä on käytössään edustamiensa osakkeiden koko äänimäärä, jollei tästä ole sovittu toisin yhtiöjärjestyksessä. (Ilmoniemi ym. 2009, 89; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 12 § 1 momentti.)

Päätökset yhtiökokouksissa tehdään tavallisesti noudattamalla enemmistöperiaatetta, eli päätöksen voimaan tuloon vaaditaan yli puolet annetuista äänistä (Ilmoniemi ym. 2009, 89; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 6 §, 5 luku 26 § 1 momentti). Jos äänet menevät kuitenkin tasan, on puheenjohtajalla ratkaiseva ääni. Tästä voidaan sopia toisin yhtiöjärjestyksessä. (Ilmoniemi ym. 2009, 89; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 26 § 1 momentti.) Osa päätöksistä vaatii puolestaan määräenemmistön, esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttaminen, eli vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista (Ilmoniemi ym. 2009, 89; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 27 § 1–2 momentti). Osakkeenomistajalla on myös oikeus moittia yhtiökokouksen päätöstä (Ilmoniemi ym. 2009, 90; Osakeyhtiölaki 2006, 21 luku 1 § 1 momentti).

Yhtiökokousta järjestettäessä on noudatettava OYL:n vaatimuksia (Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 16–25 §). Yhtiökokous pidetään yleisesti yhtiön kotipaikkakunnalla ja kokouksen kutsuu koolle hallitus (Ilmoniemi ym. 2009, 87; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 16 § 1 momentti, 17 § 1 momentti). Yhtiökokouskutsun tulee olla lain mukaan laadittu. Siinä tulee mainita yhtiön nimi, kokousaika ja -paikka, kokouksessa käsiteltävät asiat sekä viimeinen yhtiökokoukseen ilmoittautumispäivä (Ilmoniemi ym. 2009, 87–88; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 7 § 1 momentti, 18 § 1 momentti). Kokouskutsu voidaan toimittaa aikaisintaan kahden kuukautta ennen, mutta kuitenkin viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta (Ilmoniemi

ym. 2009, 88; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 19 § 1 momentti). Kokouskutsu lähetetään kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle. Kutsun lähettämistä voidaan määrätä toisin yhtiöjärjestyksessä. (Ilmoniemi ym. 2009, 88; Osakeyhtiölaki 2006, 5 luku 20 § 1 momentti.)

6.4 Johto ja edustaminen

Yhtiökokouksen lisäksi osakeyhtiön toimielimiin kuuluvat hallitus, hallintoneuvosto ja toimitusjohtaja (Hyvärinen 2009b, 5). Näistä hallitus tulee olla kaikilla osakeyhtiöillä (Ilmoniemi ym. 2009, 91; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 1 § 1 momentti). Halutessaan osakeyhtiö voi valita hallintoneuvoston ja toimitusjohtajan (Ilmoniemi ym. 2009, 93; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 1 § 1 momentti).

Hallitukseen kuuluu varsinaisia jäseniä, varajäseniä sekä puheenjohtaja, jotka yhtiökokous yleisesti valitsee (Ilmoniemi ym. 2009, 91; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 8–9 §). Varsinaisia jäseniä valitaan yhdestä viiteen jäsentä. Yhtiöjärjestyksessä on mahdollista määrätä tästä toisin. Varajäseniä tarvitaan puolestaan ainakin yksi, jos hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä. (Ilmoniemi ym. 2009, 91; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 8 § 1 momentti.)

Hallituksen jäsenenä voi toimia vain täysi-ikäinen ja luonnollinen henkilö (Ilmoniemi ym. 2009, 91; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 10 § 1 momentti). Jäsenen toimikausi on tavallisesti toistaiseksi voimassa oleva, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin sovittu (Ilmoniemi ym. 2009, 91; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 11 §.) Hallitus valitsee itselleen yleensä myös puheenjohtajan (Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 8 § 2 momentti).

Hallituksen yleisiin tehtäviin kuuluu huolehtia yhtiön hallinnosta. Hallinnon toiminnan asianmukainen järjestäminen, eli yleistoimivalta, on myös yksi hallituksen tehtävistä. Hallituksen vastuulle kuuluu lisäksi se, että yhtiön kirjanpito ja varainhoidon valvonta järjestetään asianmukaisesti. (Ilmoniemi ym. 2009, 91; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 2 § 1 momentti.) Hallitus vastaa osakeyhtiön kaikista johtotehtävistä, eli varsinaisesta hallinnosta, jos yhtiöllä ei ole toimitusjohtajaa (Koski & Sillanpää 2000).

Hallitus osallistuu yhtiökokouksen lisäksi osakeyhtiön päätöksen tekoon (Yrityksen perustajan opas 2009, 17). Hallituksessa päätökset tehdään enemmistöperiaatteella, mutta yhtiöjärjestys voi vaatia määräenemmistöä. Tasatilanteessa hallituksen puheenjohtajan ääni rat-

kaisee äänestyksen tuloksen. Hallituksen päätökset ovat sitovia vain, kun yli puolet hallituksen jäsenistä on paikalla. Yhtiöjärjestyksessä voidaan myös vaatia suurempaa osanottajamäärää. (Ilmoniemi ym. 2009, 92; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 3 §.)

Hallituksen kokoontumisesta vastaa hallituksen puheenjohtaja. Hallitus kutsutaan koolle aina tarvittaessa. Kokous kutsutaan koolle myös hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan sitä vaatiessa. (Ilmoniemi ym. 2009, 92; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 5 § 1 momentti.) Hallituksen kokouksesta tulee laatia pöytäkirja. Kokouksen puheenjohtajan tehtävänä on allekirjoittaa pöytäkirja, joka tulee numeroida juoksevasti ja säilyttää huolella. (Ilmoniemi ym. 2009, 92; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 6 §.)

Vapaaehtoisen hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa yhtiön hallintoa, joka on hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla (Ilmoniemi ym. 2009, 93; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 21 § 1 momentti). Hallintoneuvostoon tarvitaan vähintään kolme jäsentä, joihin ei voi toimia hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja (Ilmoniemi ym. 2009, 93; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 23 §). Hallintoneuvostolle valitaan myös puheenjohtaja (Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 23 §).

Toimitusjohtajan tehtävänä on yhtiön juoksevan hallinnon hoitaminen (Ilmoniemi ym. 2009, 93; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 17 § 1 momentti). Toimitusjohtajan ja hallituksen tehtävät ovat osittain samat. Jos osakeyhtiöllä on sekä hallitus että toimitusjohtaja, hoitavat he yleistoimivaltaan kuuluvat tehtävät yhdessä (Koski & Sillanpää 2000). Mahdollisen toimitusjohtajan valitsee hallitus (Ilmoniemi ym. 2009, 93; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 20 § 1 momentti).

Johtotehtävien lisäksi edustaminen on tärkeä osa hallituksen toimenkuvaa. Osakeyhtiötä edustaa siis hallitus (Ilmoniemi ym. 2009, 94; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 25 §). Yhtiötä voi edustaa toimitusjohtaja, mutta vain juoksevaan hallintoon liittyvissä tehtävissä (Ilmoniemi ym. 2009, 94; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 25 §). Hallintoneuvostolla ei puolestaan ole oikeutta edustaa osakeyhtiötä (Ilmoniemi ym. 2009, 93; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 21 § 2 momentti). Yhtiöjärjestyksessä on mahdollista määrätä yhtiön edustusosoikeus muille edustajille, esimerkiksi hallituksen jäsenelle (Ilmoniemi ym. 2009, 94; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 26 §). Yhtiön edustamisoikeutta on mahdollista rajoittaa tekemällä siitä kaupparekisteriin merkintä. Rajoitus voidaan tehdä vain siten, että kaksi tai useampi henkilö edustaa yhtiötä yhdessä. Osakeyhtiön edustamisoikeutta rajoittaa myös yhtiöjärjestyksessä

määritelty toimiala. (Ilmoniemi ym. 2009, 94; Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 27 §.) Osakeyhtiötä tulee edustaa toimialan puitteissa.

6.5 Osakkeet

Osakeyhtiön kaikki osakkeet ovat yhtäläisiä, eli ne tuottavat yhtiössä yhtäläiset oikeudet osakkeenomistajille (Ilmoniemi ym. 2009, 83; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 1 § 1 momentti). Osakkeet tuottavat myös äänivaltaa osakkeenomistajille. Yleensä osake tuottaa yhden äänen, jota osakkeenomistaja voi käyttää yhtiökokouksissa käsiteltävissä asioissa. (Ilmoniemi ym. 2009, 84; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 3 § 1 momentti.) Yhtiöjärjestyksessä tästä on kuitenkin mahdollista määrätä toisin. Tällöin osakkeita kutsutaan erilaisiksi ja ne tuottavat osakkeenomistajille esimerkiksi eri äänimäärän yhtiössä. (Ilmoniemi ym. 2009, 83; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 1 § 1–2 momentti.) Osakkeet voivat olla myös äänivallattomia, jolloin ne eivät tuota yhtään äänioikeutta osakkeenomistajille (Ilmoniemi ym. 2009, 84; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 3 § 2 momentti). Osakkeenomistajat saavat osakkeen tuomat oikeudet esimerkiksi, kun omistus on merkitty osakeluetteloon (Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 2 § 1 momentti).

Yhtiön osakkeista osakeyhtiön hallituksen tulee pitää osakeluetteloa. Tähän luetteloon kirjataan osakkeet numerojärjestyksessä. Luetteloon merkityistä osakkeista tulee selvittää tietyt OYL:n vaatimat seikat, esimerkiksi osakkeenomistajien yhteystiedot. Osakeluettelossa olevista osakkeiden osakkeenomistajista on puolestaan pidettävä aakkosellista osakasluetteloa. Molemmat luettelot tulee laatia heti, kun yhtiö on perustettu. (Ilmoniemi ym. 2009, 136–137; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 15 §.) Luettelot ovat myös julkisia asiakirjoja, eli ne on pidettävä yhtiön ja kaikkien osakkeenomistajien nähtävillä (Ilmoniemi ym. 2009, 137; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 17 § 1 momentti).

Osakeyhtiön osakkeille määritetään merkintähinta, joka merkitään yleensä osakepääomaan (Ilmoniemi ym. 2009, 82; Osakeyhtiölaki 2006, 2 luku 4 §). Merkintähinnan lisäksi osakkeille on mahdollista määrätä nimellisarvo yhtiöjärjestyksessä (Ilmoniemi ym. 2009, 84; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 5 § 2 momentti). Jos yhtiön osakkeilla on käytössä merkintähinta ja nimellisarvo, niin yhtiön osakepääomaan merkitään osakkeiden osalta vähintään nimellisarvon määrä (Ilmoniemi ym. 2009, 84; Osakeyhtiölaki 2006, 3 luku 5 § 3 momentti).

6.6 Varojen jako

Osakeyhtiön varojen jakamisen perusteena on yhtiön viimeksi vahvistettu tilinpäätös (Ilmoniemi ym. 2009, 102; Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 3 §). Varojen jaosta päättää yhtiökokous (Ilmoniemi ym. 2009, 102; Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 6 § 1 momentti). Osakeyhtiössä osakkeenomistajat voivat saada varoja muun muassa kahdella tavalla. Yleisimmin osakkeenomistajat saavat varoja palkkatuloina työpanoksestaan ja osinkotuloina voitonjakoista. (Yrityksen perustajan opas 2009, 17.)

Varojen jako ei kuitenkaan ole mahdollista ennen kuin yhtiö on rekisteröity (Ilmoniemi ym. 2009, 102; Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 1 § 4 momentti). Varoja ei saa jakaa, jos yhtiön tiedetään olevan maksukyvytön tai jako aiheuttaisi maksukyvyttömyyden (Ilmoniemi ym. 2009, 102; Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 2 §). Osakeyhtiön tappiosta kantaa vastuun yhtiö. Tappio voidaan vähentää yhtiön tuloksesta kymmenen seuraavan vuoden aikana. (Osakeyhtiö 2010.)

6.7 Yhtiömuodon muuttaminen

Osakeyhtiön yhtiömuoto voidaan haluttaessa muuttaa julkiseksi osakeyhtiöksi, avoimeksi yhtiöksi tai kommandiittiyhtiöksi (Ilmoniemi ym. 2009, 123; Osakeyhtiölaki 2006, 19 luku). Julkiseksi osakeyhtiöksi muuttaminen vaatii yhtiöjärjestyksen muuttamista ja kahden kolmasosan määräenemmistön suostumuksen (Ilmoniemi ym. 2009, 123; Osakeyhtiölaki 2006, 19 luku 1 § 1 momentti). Edellytyksinä muutokselle ovat myös toiminimen muuttaminen toiminimilain mukaiseksi ja OYL:n mukaisten julkisen osakeyhtiön vaatimusten täyttäminen (Ilmoniemi ym. 2009, 123; Osakeyhtiölaki 2006, 19 luku 1 § 2 momentti).

Avoimeksi yhtiöksi tai kommandiittiyhtiöksi muuttaminen vaatii suostumuksen kaikilta osakkeenomistajilta (Ilmoniemi ym. 2009, 124; Osakeyhtiölaki 2006, 19 luku 5 § 1 momentti). Muuttamisen vaatimuksena on se, että osakeyhtiössä on vähintään kaksi osakkeenomistajaa, joista muutoksen myötä tehdään avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiömiehiä (Ilmoniemi ym. 2009, 124; Osakeyhtiölaki 2006, 19 luku 4 § 2 momentti). Osakeyhtiön yritysmuodon muutos on rekisteröitävä kaupparekisteriin, jolloin se tulee voimaan (Ilmoniemi ym. 2009, 123; Osakeyhtiölaki 2006, 19 luku 1 § 3 momentti, 8 § 4 momentti).

7 VEROTUS

7.1 Yleistä verotuksesta

Verotus kuuluu olennaisena osana kaikkien yritysmuotojen toimintaan ja on osa yrityksen talouden suunnittelua. Yrityksen verotus tulee suunnitella huolellisesti, koska näin estetään verohaittojen syntyminen. Verosuunnittelun tarkoituksena on löytää yritykselle verotuksellisesti mahdollisimman edullinen toimintavaihtoehto. Verosuunnittelun lisäksi kirjanpidon luotettavuudella on suuri merkitys verotuksen kannalta. (Ilmoniemi ym. 2009, 308.) Kirjanpito toimii yrityksen verotuksen perustana (Ilmoniemi ym. 2009, 309). Tästä syystä kirjanpito on laadittava oikein ja näin kirjanpidon tulee antaa luotettava kuva yrityksen toiminnasta ja taloudellisesta asemasta (Ilmoniemi ym. 2009, 308).

Verotus jakautuu kahteen verotusmuotoon, välilliseen ja välittömään verotukseen, verotusjärjestelmän mukaan. Välilliset verot kohdistuvat kulutuksen tai omistamisen verottamiseen. Tunnetuimpina esimerkkeinä näistä ovat arvonlisävero ja autovero. Välittömät verot kohdistuvat puolestaan tuloina saatuihin ansioihin tai yritystoiminnan vuosittaiseen verotettavaan tulokseen. (Ilmoniemi ym. 2009, 304.)

Välittömien verojen alainen verotettava tulo on joko pääomatuloa tai ansiotuloa (Ilmoniemi ym. 2009, 304; Tomperi 2009, 22). Pääomatuloa verotetaan tasasuhteisesti, kiinteän pääomatuloveroprosentin mukaan. Veroprosenttina on 28 prosenttia. Pääomatulon veronsaajana on ainoastaan valtio. (Ilmoniemi ym. 2009, 305.)

Ansiotulon verotus tapahtuu puolestaan progressiivisesti ja kiinteiden prosenttimäärien mukaan. Ansiotulon verot maksetaan valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. (Ilmoniemi ym. 2009, 304–305.) Näistä valtiolle maksettava vero lasketaan progressiivisesti vuosittaisen tuloveroasteikon mukaan, kun taas kunnallis- ja kirkollisvero lasketaan kiinteiden veroprosenttien mukaisesti (Ilmoniemi ym. 2009, 304–306). Ansiotulon perusteella maksetaan myös sairaanhoitomaksu ja päivärahamaksu vuosittaisten kiinteiden prosenttien mukaan (Tomperi 2009, 27). Pääomatulon ja ansiotulon verotusta sovelletaan toiminimessä ja henkilöyhtiöissä sekä osakeyhtiön osakkaiden saamissa osinkotuloissa (Tikka & Nykänen & Juusela 2000a).

Välittömien pääomatulon ja ansiotulon verojen lisäksi on olemassa yhteisövero. Tätä käytetään osakeyhtiön verotuksessa (Ilmoniemi ym. 2009, 320). Yhteisöveron veronsaajina ovat valtio, kunta ja seurakunta. Verokantana toimii 26 prosenttia. (Osakeyhtiö/Tuloverotus.) Yhteisöverokanta kattaa valtion-, kunnallis- ja kirkollisveron (Yrityksen perustajan opas 2009, 31).

Yritysten verotuksessa keskeisiä ja tarvittavia lakeja ovat muun muassa laki elinkeinotulon verottamisesta eli EVL, tuloverolaki eli TVL, ja maatilatalouden tuloverolaki eli MVL. Näiden perusteella tulot jakautuvat kolmeen eri tulolähteeseen, joita ovat elinkeinotoiminnan ja henkilökohtaisten tulojen tulolähde sekä maatalouden tulolähde. Näitä tulolähteitä on mahdollista ansaita kaikkia samanaikaisesti, mutta niitä verotetaan kuitenkin erillisinä ja oman lain mukaan. (Ilmoniemi ym. 2009, 308.) Yritysten verotettavan tulon laskemiseen on käytössä seuraava laskukaava: verotettava tulo saadaan veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen sekä muiden vähennysten erotuksena (Tomperi 2009, 11).

Näiden kolmen edellä mainitun lain lisäksi yrityksen verotukseen liittyvät vielä läheisesti ennakkoperintälaki eli EPL, ja ennakkoperintäasetus eli EPA, sekä laki verotusmenettelystä eli VML (Tomperi 2009, 11). EPL ja EPA säätelevät ennakkoperintää, joka toimitetaan ennakonpidätyksenä tai -kantona (Tomperi 2009, 12). Tavallisesti ennakkoperintä hoidetaan ennakonpidätyksenä veronalaisista tuloista (Tomperi 2009, 13). Ennakkoperintä voidaan myös toimittaa ennakonkantona elinkeinotoiminnan, maatalouden ja muun tulonhankkimistoiminnan tulosta (Tomperi 2009, 14). VML puolestaan kertoo muun muassa, että yrittäjällä on velvollisuus jättää veroilmoitus, kuinka verotus toimitetaan ja kuinka verotukseen voi hakea muutosta (Tomperi 2009, 11).

7.2 Yritysmuotojen verotuskäytännöt

Toiminimeä, henkilöyhtiötä ja osakeyhtiötä kohdellaan eri tavoin verotuksessa. Yritysmuodon valinta vaikuttaa merkittävästi yrityksen ja sen omistajien verotukseen (Leppiniemi & Walden 2009, 146). Yritysmuotojen verotus pohjautuu pitkälti kirjanpitoon ja tilinpäätökseen ja niistä saataviin tietoihin (Leppiniemi & Walden 2009, 147).

Verotuksessa kaikkia yritysmuotoja kutsutaan myös eri nimikkeillä. Toiminimeä kohdellaan verotuksessa kuin luonnollista henkilöä. Henkilöyhtiötä kutsutaan elinkeinoyhtymiksi

ja niiden tulos verotetaan yhtiömiesten tulona (Leppiniemi & Walden 2009, 146–147). Osakeyhtiötä kutsutaan puolestaan yhteisöksi ja sitä verotetaan yhteisönä. Osakeyhtiössä verotetaan myös omistajia heidän osakeyhtiöstä saamistaan tuloista. (Leppiniemi & Walden 2009, 146.)

7.2.1 Toiminimi

Yksityisen elinkeinonharjoittajan, eli toiminimen, elinkeinotoiminnan tulo verotetaan elinkeinonharjoittajan henkilökohtaisena tulona. Toiminimen elinkeinotoimintaa ei veroteta erikseen. (Yksityinen elinkeinonharjoittaja/Tuloverotus.) Toiminimen verojen maksaminen on siis yrittäjän vastuulla (Ilmoniemi ym. 2009, 312). Elinkeinotoiminnan tulo toiminimessä jaetaan kahteen tulolajiin sekä pääomatuloon että ansiotuloon toiminimen nettovarallisuuden mukaan (Tikka ym. 2000b; Yksityinen elinkeinonharjoittaja/Tuloverotus). Pääoma- ja ansiotuloihin luetaan myös mahdolliset muut pääoma- ja ansiotulot. Taulukossa yksi on esitetty esimerkkilaskelma toiminimen verotuksesta.

TAULUKKO 1. Toiminimen verotuslaskelma (Tomperi 2009, 30–32)

Yrittäjä		
- kotipaikkana Helsinki 17,5 %		
- kuuluu ev.lut. kirkkoon 1,0 %		
- elinkeinotoiminnan tulos 42 000 €		Nettovarallisuus
- muita pääomatuloja 2 000 €		180 000,00 €
- muita ansiotuloja 1 200 €		- 135 000,00 €
- elinkeinotoiminnan varat 180 000 €		15 900,00 €
- elinkeinotoiminnan velat 135 000 €		<u>60 900,00 €</u>
- 12 kuukauden palkat 53 000 €		
Pääomatulot 20 % mukaan	Verot pääomatuloista	3 970,40 € (28 % * 14 180)
12 180,00 € (20 % * 60 900)		
2 000,00 €		
<u>14 180,00 €</u>		
Ansiotulot	Verot ja maksut ansiotuloista	
29 820,00 € (42 000 - 12 180)	Valtion vero	1 962,50 € (489 + (31 020 - 22 600) * 17,5 %)
1 200,00 €	Kunnallisvero	5 428,50 € (31 020 * 17,5 %)
<u>31 020,00 €</u>	Kirkollisvero	310,20 € (31 020 * 1,0 %)
	Sairausvakuutusmaksu	744,48 € (31 020 * 2,4 %)
		<u>8 445,68 €</u>
	Kaikki verot ja maksut yhteensä	<u>12 416,08 €</u>
Pääomatulot 10 % mukaan	Verot pääomatuloista	2 265,20 € (28 % * 8 090)
6 090,00 € (10 % * 60 900)		
2 000,00 €		
<u>8 090,00 €</u>		
Ansiotulot	Verot ja maksut ansiotuloista	
35 910,00 € (42 000 - 6 090)	Valtion vero	3 040,65 € (2974 + (37 110 - 36 800) * 21,5 %)
1 200,00 €	Kunnallisvero	6 494,25 € (37 110 * 17,5 %)
<u>37 110,00 €</u>	Kirkollisvero	371,10 € (37 110 * 1,0 %)
	Sairausvakuutusmaksu	890,64 € (37 110 * 2,4 %)
		<u>10 796,64 €</u>
	Kaikki verot ja maksut yhteensä	<u>13 061,84 €</u>
Yrittäjän ei kannata vaatia pääomatulo-osuuden tuotoksi 10 %, koska tällöin hän joutuisi maksamaan 645,76 € enemmän veroa kuin 20 % mukaan.		

Verotuslaskelmassa on ensin esitetty yrittäjän ja hänen liiketoimintansa perustiedot. Perustiedoissa olevista muista pääoma- ja ansiotuloista on jo tehty niistä tehtävät vähennykset (Tomperi 2009, 30). Elinkeinotoiminnan varat ja velat ovat varojen arvostamislain mukaiset (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2005). Palkkojen summa on tilikauden päätymistä edeltäneiden 12 kuukauden ajalta (Tomperi 2009, 30).

Ennen verojen laskemista tulee selvittää yrityksen nettovarallisuus, jonka laskentakaava on liitteessä viisi. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteeksi saadaan tätä kaavaa käyttämällä 60 900,00 euroa. Tämän avulla voidaan laskea pääomatulot pääomatulo-osuuden tuotto-prosenttien, 20 ja 10 prosentin, mukaan (Tuloverolaki 1992, 38 § 1 momentti). Laskelmas- sa on ensin laskettu pääomatulot 20 prosentin ja tämän jälkeen 10 prosentin mukaan. Näillä tuotto-prosentteilla on vaikutusta pääoma- ja ansiotulojen määrään. Molemmat pääomatulo- osuuden tuotto-prosentit on huomioitu, koska näin selviää, kumpi tapa on verotuksellisesti edullisempi vaihtoehto yrittäjälle. Pääomatulo-osuuden tuotto-prosenttina voidaan käyttää 10 prosenttia vain, jos yrittäjä vaatii sitä (Tomperi 2009, 29; Tuloverolaki 1992, 38 § 1 momentti).

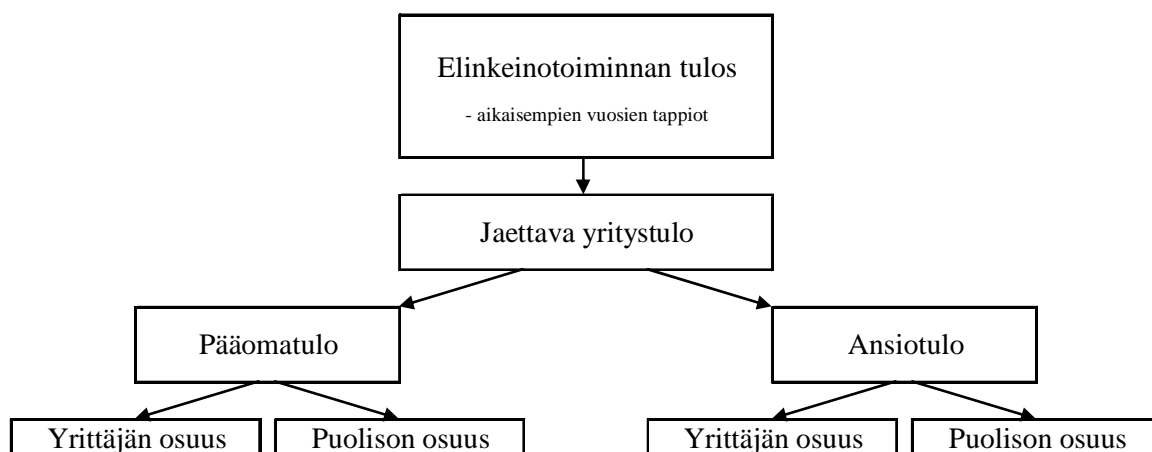
Pääomatulot 20 prosentin mukaan lasketaan siten, että ensin pääomatulo-osuuden lasken- taperusteesta otetaan 20 prosenttia ja näin saadaan elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus. Tähän lukuun lisätään mahdolliset muut pääomatulot. Laskelman pääomatulot ovat yhteen- sä 14 180,00 euroa. Tästä summasta lasketaan pääomatulojen verot 28 prosentin verokan- nan mukaan. Yrittäjän pääomatulojen verot ovat siis 3 970,40 euroa.

Pääomatulojen jälkeen voidaan selvittää ansiotulot. Yrittäjän elinkeinotoiminnan ansiotulo- osuus lasketaan siten, että elinkeinotoiminnan tuloksesta vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksen pääomatulo-osuus. Tähän lukuun lisätään vielä mahdolliset muut ansiotulot. Yrit- täjän ansiotuloiksi saadaan yhteensä 31 020,00 euroa, josta lasketaan ansiotuloista makset- tavat verot ja maksut.

Maksettavia veroja ja maksuja ovat valtion vero, kunnallis- ja kirkollisvero sekä sairausva- kuutusmaksu. Näistä valtion vero lasketaan vuosittaisen tuloveroasteikon mukaan. Vuoden 2010 tuloveroasteikko on liitteessä kuusi. Kunnallis- ja kirkollisvero lasketaan vuosittain päivitettävien verokantojen mukaan. Laskelmassa käytetyt vuoden 2010 kunnallis- ja kir- kollisveroprosentit löytyvät Verohallinnon Internet-sivuilta (Kirkollisveroprosentit 2010; Kunnallisveroprosentit 2010). Sairausvakuutusmaksu sisältää sekä päiväraha- että sairaan- hoitomaksut. Vuoden 2010 päivärahamaksuprosentti on 0,93 ja sairaanhoitomaksu 1,47 prosenttia (Sairausvakuutuksen päivärahamaksu; Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu). Yrittäjä maksaa ansiotuloistaan veroa yhteensä 8 445,68 euroa. Verot pääomatuloista sekä verot ja maksut ansiotuloista ovat yhteensä 20 prosentin mukaan laskettuna 12 416,08 eu- roa.

Seuraavaksi laskelmassa on selvitetty verot ja maksut samalla tavalla 10 prosentin tuoton mukaan, jolloin pääoma- ja ansiotulojen suuruudet muuttuvat. Pääomatulojen yhteismäärä vähenee ja ne ovat yhteensä 8 090,00 euroa. Tämän johdosta pääomatuloista maksettavat verot ovat myös pienemmät kuin 20 prosentin mukaan. Verot pääomatuloista ovat 2 265,20 euroa. Ansiotulojen määrä on puolestaan suurempi 10 prosentin vaihtoehdolla ja niiden summa on 37 110,00 euroa. Maksettavat verot ja maksut ansiotuloista ovat myös suuremmat. Ansiotuloista maksetaan veroja ja maksuja yhteensä 10 796,64 euroa. Ansiotulojen verot ja maksut sekä pääomatulojen verot ovat yhteensä 13 061,84 euroa.

Lopuksi taulukon yksi toiminimen verotuslaskelman johtopäätöksenä voidaan todeta, että yrittäjän tulee valita pääomatulo-osuuden tuotoksi 20 prosenttia. Hänen ei kannata vaatia 10 prosenttia tuotoksi, koska tällöin hän joutuu maksamaan enemmän veroja ja maksuja kuin 20 prosentin mukaan laskettuna. Verotuksellisesti edullisemmän 20 prosentin tuoton mukaan yrittäjä maksaa 645,76 euroa vähemmän veroja ja maksuja.

KUVIO 5. Toiminimen yritystulon jako puolisojen kesken (Tikka ym. 2000c)

Toiminimellä voidaan harjoittaa yritystoimintaa myös yhdessä puolison kanssa (Yrityksen perustajan opas 2009, 31). Tällöin yritystulon jako tapahtuu kuvion viisi mukaan. Ensin elinkeinotoiminnan tuloksesta vähennetään aikaisempien vuosien tappiot, jolloin saadaan jaettava yritystulo. Tämä jaetaan pääoma- ja ansiotuloihin, jotka jakautuvat vielä erikseen yrittäjän ja puolison kesken. Pääomatulot jaetaan yrittäjän ja puolison kesken omistussuhteiden mukaan (Tikka ym. 2000c). Jos he eivät erikseen ilmoita omistussuhteistaan veroviranomaisille, pääomatulo-osuus jaetaan puoliksi heidän kesken (Tikka ym. 2000c). Ansiotulo-osuus menee puolestaan jaettavaksi yrittäjän ja puolison työpanosten suhteessa (Tikka ym. 2000d). Ansiotulo-osuus jaetaan myös tasan yrittäjän ja puolison kesken, jos he

eivät muuta tästä esitä veroviranomaisille (Tikka ym. 2000e). Jos toiminimen yritystoimintaa harjoittavat puoliset yhdessä, voi tällä lieventää ansiotulon progressiivisen veron vaikutusta (Yrityksen perustajan opas 2009, 31).

TAULUKKO 2. Toiminimen verotuslaskelma puolisoitten kesken

Yrittäjä ja puoliso		
- kotipaikkana Helsinki 17,5 %	Nettovarallisuus	
- kuuluu ev.lut. kirkkoon 1,0 %	180 000,00 €	
- elinkeinotoiminnan tulos 42 000 €	- 135 000,00 €	
- yrittäjän muut pääomatulot 2 000 €	<u>15 900,00 €</u>	
- yrittäjän muut ansiotulot 1 200 €	60 900,00 €	
- elinkeinotoiminnan varat 180 000 €		
- elinkeinotoiminnan velat 135 000 €		
- 12 kuukauden palkat 53 000 €		
- molemmat työskentelevät kokopäiväisesti		
- yrityksen varat yhteisesti hankittuja		
Pääomatulot 20 % mukaan	Yrittäjä	Puoliso
12 180,00 € (20 % * 60 900)	6 090,00 € (12 180 * 50 %)	6 090,00 € (12 180 * 50 %)
	<u>2 000,00 €</u>	
	8 090,00 €	
Verot pääomatuloista	2 265,20 € (8 090 * 28 %)	1 705,20 € (6 090 * 28 %)
Ansiotulot	Yrittäjä	Puoliso
29 820,00 € (42 000 - 12 180)	14 910,00 € (29 820 * 50 %)	14 910,00 € (29 820 * 50 %)
	<u>1 200,00 €</u>	
	16 110,00 €	
Verot ja maksut ansiotuloista		
Valtion vero	67,15 € (8 + (16 110 - 15 200) * 6,5%)	- €
Kunnallisvero	2 819,25 € (16 110 * 17,5 %)	2 609,25 € (14 910 * 17,5 %)
Kirkollisvero	161,10 € (16 110 * 1,0 %)	149,10 € (14 910 * 1,0 %)
Sairausvakuutusmaksu	386,64 € (16 110 * 2,4 %)	357,84 € (14 910 * 2,4 %)
	<u>3 434,14 €</u>	<u>3 116,19 €</u>
Kaikki verot ja maksut yhteensä	5 699,34 €	4 821,39 €
Pääomatulot 10 % mukaan	Yrittäjä	Puoliso
6 090,00 € (10 % * 60 900)	3 045,00 € (6 090 * 50 %)	3 045,00 € (6 090 * 50 %)
	<u>2 000,00 €</u>	
	5 045,00 €	
Verot pääomatuloista	1 412,60 € (5 045 * 28 %)	852,60 € (3 045 * 28 %)
Ansiotulot	Yrittäjä	Puoliso
35 910,00 € (42 000 - 12 180)	17 955,00 € (35 910 * 50 %)	17 955,00 € (35 910 * 50 %)
	<u>1 200,00 €</u>	
	19 155,00 €	
Verot ja maksut ansiotuloista		
Valtion vero	265,08 € (8 + (19 155 - 15 200) * 6,5%)	187,08 € (8 + (17 955 - 15 200) * 6,5%)
Kunnallisvero	3 352,13 € (19 155 * 17,5 %)	3 142,13 € (17 955 * 17,5 %)
Kirkollisvero	191,55 € (19 155 * 1,0 %)	179,55 € (17 955 * 1,0 %)
Sairausvakuutusmaksu	459,72 € (19 155 * 2,4 %)	430,92 € (17 955 * 2,4 %)
	<u>4 268,47 €</u>	<u>3 939,67 €</u>
Kaikki verot ja maksut yhteensä	5 681,07 €	4 792,27 €
Yrittäjän ja hänen puolisonsa kannattaa vaatia pääomatulo-osuuden tuotoksi 10 %, koska näin molemmat heistä maksavat vähemmän veroa.		

Toiminimen verotuslaskelma, jossa on huomioitu puolison vaikutus verojen määrään, on nähtävissä taulukossa kaksi. Laskelmassa on samat perustiedot kuin taulukon yksi verotuslaskelmassa. Näin ollen myös toiminimen nettovarallisuus on tässä laskelmassa sama. Laskelman pääoma- ja ansiotulot on jaettu yrittäjän ja puolison kesken tasan, koska molemmat työskentelevät yrityksessä kokopäiväisesti ja yrityksen varat ovat yhteisesti hankitut.

Laskelmassa on laskettu pääomatulot sekä 20 että 10 prosentin perusteella. Pääomatulot 20 prosentilla laskettuna ovat 12 180,00 euroa, joka jaetaan yrittäjän ja puolison kesken tasan. Puolison ansiotulot ovat siis 6 090,00 euroa. Yrittäjän pääomatuloihin on lisäksi lisätty hänen muut pääomatulonsa ja näin hänen pääomatuloiksi saadaan 8 090,00 euroa. Molempien pääomatuloista lasketaan verot 28 prosentin mukaan. Puoliso maksaa pääomatuloistaan veroa 1 705,20 euroa ja yrittäjä puolestaan 2 265,20 euroa.

Pääomatulojen jälkeen yrittäjän ja puolison kesken tasan jaettavaksi ansiotuloksi saadaan 29 820,00 euroa. Puolisolle kuuluu tästä puolet, eli puolison ansiotulot ovat 14 910,00 euroa. Yrittäjä saa ansiotulo-osuudesta toisen puolikkaan ja siihen lisätään vielä hänen muut ansiotulonsa. Yrittäjän ansiotulot ovat siis yhteensä 16 110,00 euroa. Yrittäjä ja puoliso maksavat molemmat ansiotuloistaan samat verot ja maksut. Puolisolle ei kuitenkaan tule maksettavaksi valtion veroa, koska hänen ansiotulonsa eivät ylitä liitteessä kuusi olevan valtion tuloveroasteikon alimpaa tuloarajaa. Puoliso maksaa veroja ja maksuja ansiotuloista 3 116,19 euroa, kun taas yrittäjän veroiksi ja maksuiksi tulee 3 434,14 euroa. Puolison kaikki pääomatuloista maksettavat verot ja ansiotuloista maksettavat verot sekä maksut 20 prosentilla laskettuna ovat 4 821,39 euroa. Yrittäjällä vastaavat verot ja maksut ovat yhteensä 5 699,34 euroa.

Seuraavaksi verotuslaskelmassa on laskettu pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet 10 prosentin vaihtoehdolla. Tällöin pääomatuloiksi saadaan 6 090,00 euroa ja ansiotuloiksi 35 910,00 euroa. Pääoma- ja ansiotulot jaetaan edelleen yrittäjän ja puolison kanssa tasan ja kaikki laskutavat ovat samanlaiset kuin mitä aiemmin on käytetty. Pääoma- ja ansiotulojen sekä niistä maksettavien verojen ja maksujen määrät muuttuvat 10 prosentilla laskettuna. Puolison pääomatuloiksi saadaan 3 045,00 euroa, josta maksetaan pääomatuloveroa 852,60 euroa. Yrittäjän pääomatulot ovat puolestaan 5 045,00 euroa ja tästä maksetaan veroa 1 412,60 euroa. Puolison ansiotulot ovat 17 955,00 euroa ja tästä maksettavia veroja sekä maksuja on yhteensä 3 939,67 euroa. Yrittäjän ansiotuloiksi tulee yhteensä 19 155,00 euroa, josta menee maksuun veroja ja maksuja 4 268,47 euroa. Kaikista pääomatuloista mak-

settaviksi veroiksi sekä ansiotuloista maksettaviksi veroiksi ja maksuiksi saadaan puolisolle 4 792,27 euroa ja yrittäjälle vastaavasti 5 681,07 euroa.

Yhteenvedona taulukon kaksi verotuslaskelmasta voidaan todeta, että yrittäjän ja puolison kannattaa vaatia pääomatulo-osuuden tuotto prosentiksi 10 prosenttia. Näin he molemmat maksavat kaikkia veroja ja maksuja vähemmän kuin 20 prosentin vaihtoehdolla. Puolison ollessa mukana jakamassa toiminimen yritystuloa yrittäjän ja puolison on tärkeää tarkastella verojen ja maksujen kokonaismäärää.

7.2.2 Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiöille vahvistettu elinkeinotoiminnan tulo verotetaan yhtiömiesten tulona, heidän sijoittamiensa osuuksien mukaan. Henkilöyhtiöt eivät siis ole erillisiä verovelvollisia. (Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö/Tuloverotus; Leppiniemi & Walden 2009, 156.) Yhtiömiehet maksavat henkilöyhtiöiden verot ja ovat näin vastuussa verojen maksamisesta (Leppiniemi & Walden 2009, 156). Henkilöyhtiöissä yrityksen verotettava tulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloiksi, aivan kuten toiminimessä. Yhtiömiehen verotettavaan pääoma- ja ansiotuloihin otetaan huomioon myös mahdolliset muut pääoma- ja ansiotulot. Kommandiittiyhtiön äänetöntä yhtiömiestä kohdellaan verotuksessa samalla tavalla kuin muitakin henkilöyhtiöiden yhtiömiehiä. (Tomperi 2009, 37.) Henkilöyhtiöiden verotusta on kuvattu taulukossa kolme.

TAULUKKO 3. Henkilöyhtiöiden verotuslaskelma

Yhtiömiehet		
- 2 yhtiömiestä		
- toisen yhtiömiehen osuus 60 %	Nettovarallisuus	
- toisen yhtiömiehen osuus 40 %	200 000,00 €	
- kotipaikkana Espoo 17,75 %	-	155 000,00 €
- kuuluu ev.lut. kirkkoon 1,0 %		23 400,00 €
- elinkeinotoiminnan tulos 47 000 €		<u>68 400,00 €</u>
- elinkeinotoiminnan varat 200 000 €		
- elinkeinotoiminnan velat 155 000 €		
- 12 kuukauden palkat 78 000 €		
Pääomatulot 20 % mukaan	Yhtiömies 1 / 60 %	Yhtiömies 2 / 40 %
13 680,00 € (20 % * 68 400)	8 208,00 € (13 680 * 60 %)	5 472,00 € (13 680 * 40 %)
Verot pääomatuloista	2 298,24 € (8 208 * 28 %)	1 532,16 € (5 472 * 28 %)
Ansiotulot	Yhtiömies 1 / 60 %	Yhtiömies 2 / 40 %
33 320,00 € (47 000 - 13 680)	19 992,00 € (33 320 * 60 %)	13 328,00 € (33 320 * 40 %)
Verot ja maksut ansiotuloista		
Valtion vero	319,48 € (8 + (19 992 - 15 200) * 6,5 %)	- €
Kunnallisvero	3 548,58 € (19 992 * 17,75 %)	2 365,72 € (13 328 * 17,75 %)
Kirkollisvero	199,92 € (19 992 * 1,0 %)	133,28 € (13 328 * 1,0 %)
Sairausvakuutusmaksu	479,81 € (19 992 * 2,4 %)	319,87 € (13 328 * 2,4 %)
	<u>4 547,79 €</u>	<u>2 818,87 €</u>
Kaikki verot ja maksut yhteensä	<u>6 846,03 €</u>	<u>4 351,03 €</u>
Pääomatulot 10 % mukaan	Yhtiömies 1 / 60 %	Yhtiömies 2 / 40 %
6 840,00 € (10 % * 68 400)	4 104,00 € (6 840 * 60 %)	2 736,00 € (6 840 * 40 %)
Verot pääomatuloista	1 149,12 € (4 104 * 28 %)	766,08 € (2 736 * 28 %)
Ansiotulot	Yhtiömies 1 / 60 %	Yhtiömies 2 / 40 %
40 160,00 € (47 000 - 6 840)	24 096,00 € (40 160 * 60 %)	16 064,00 € (40 160 * 40 %)
Verot ja maksut ansiotuloista		
Valtion vero	750,80 € (489 + (24 096 - 22 600) * 17,5%)	64,16 € (8 + (16 064 - 15 200) * 6,5%)
Kunnallisvero	4 277,04 € (24 096 * 17,75 %)	2 851,36 € (16 064 * 17,75 %)
Kirkollisvero	240,96 € (24 096 * 1,0 %)	160,64 € (16 064 * 1,0 %)
Sairausvakuutusmaksu	578,30 € (24 096 * 2,4 %)	385,54 € (16 064 * 2,4 %)
	<u>5 847,10 €</u>	<u>3 461,70 €</u>
Kaikki verot ja maksut yhteensä	<u>6 996,22 €</u>	<u>4 227,78 €</u>
Yhtiömies 1:n kannattaa vaatia pääomatulo-osuuden tuotoksi 20 % ja yhtiömies 2:n kannattaa puolestaan vaatia pääomatulo-osuuden tuotoksi 10 %, koska näissä tilanteissa heille tulee maksettavaksi vähiten veroa.		

Verotuslaskelmassa on aluksi kerrottu henkilöyhtiöiden yhtiömiesten perustietoja. Laskelmaan on otettu mukaan kaksi yhtiömiestä, jotka voivat olla sekä avoimen yhtiön että kommandiittiyhtiön yhtiömiehiä. Yhtiömiesten yhtiöosuudet on jaettu 60 ja 40 prosentin osuuksiin. Yhtiön varat ja velat ovat varojen arvostamislain mukaiset (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2005). Palkat ovat edeltäneiden 12 kuukauden ajalta (Tomperi 2009, 30).

Seuraavaksi laskelmassa on selvitetty yhtiön nettovarallisuus, joka on laskettu liitteen viisi nettovarallisuuden laskentakaavan mukaan. Tämän kaavan avulla on saatu pääomatulo-osuuden laskentaperusteeksi 68 400,00 euroa. Laskentaperustetta käyttämällä voidaan laskea pääomatulot pääomatulo-osuuden tuottoprosenttien, 20 ja 10 prosentin, mukaan (Tuloverolaki 1992, 38 § 1 momentti). Näitä prosentteja käyttämällä yhtiömiehille selviää, kumpi vaihtoehdoista on verotuksellisesti edullisempi. Tuottoprosenttina käytetään 10 prosenttia vain, jos yhtiömiehet sitä vaativat (Tomperi 2009, 29; Tuloverolaki 1992, 38 § 1 momentti).

Laskelmassa on ensin laskettu yhtiömiesten pääomatulot 20 prosentin mukaan pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuudeksi tulee 13 680,00 euroa. Tämä pääomatulo-osuus jaetaan yhtiömies yhden ja kahden kesken heille kuuluvien yhtiöosuuksien mukaan. Yhtiömies yksi saa 60 prosenttia, eli 8 208,00 euroa. Yhtiömies kaksi saa puolestaan 40 prosenttia, eli 5 472,00 euroa. Nämä prosentit ja luvut vastaavat yhtiömiesten osuuksia yhtiön tulosta ja varallisuudesta. Pääomatuloista yhtiömiehet maksavat veroa 28 prosenttia. Yhtiömiehen yksi pääomatulovero on 2 298,24 euroa ja yhtiömiehen kaksi 1 532,16 euroa.

Kun pääomatulot on selvitetty, voidaan laskea yhtiömiesten ansiotulot. Yhtiömiesten elinkeinotoiminnan ansiotulo-osuus lasketaan vähentämällä elinkeinotoiminnan tuloksesta elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus. Ansiotulo-osuudeksi saadaan 33 320,00 euroa, joka jaetaan yhtiömiesten kesken yhtiöosuusprosenttien mukaan. Yhtiömies yhden ansiotulot ovat 19 992,00 euroa, kun taas yhtiömies kahden 13 328,00 euroa. Näistä luvuista lasketaan yhtiömiehille ansiotuloista maksettavat verot ja maksut.

Yhtiömiehet maksavat ansiotuloistaan valtion veroa, kunnallis- ja kirkollisveroa sekä sairausvakuutusmaksun. Valtion vero maksetaan liitteen kuusi vuoden 2010 tuloveroasteikon mukaan. Kunnallis- ja kirkollisvero lasketaan Verohallinnon sivuilta löytyvien vuosittaisen kiinteiden verokantojen mukaan (Kirkollisveroprosentit 2010; Kunnallisveroprosentit 2010). Ansiotuloista maksettava sairausvakuutusmaksu lasketaan vuosittaisen päiväraha- ja sairaanhoitomaksuprosenttien mukaan. Päivärahamaksuprosentti on 0,93 ja sairaanhoitomaksuprosentti 1,47 prosenttia vuonna 2010 (Sairausvakuutuksen päivärahamaksu; Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu). Yhtiömies yhdelle tulee maksettavaksi ansiotuloista veroja ja maksuja 4 547,79 euroa. Yhtiömies kaksi maksaa puolestaan 2 818,87 euroa. Yh-

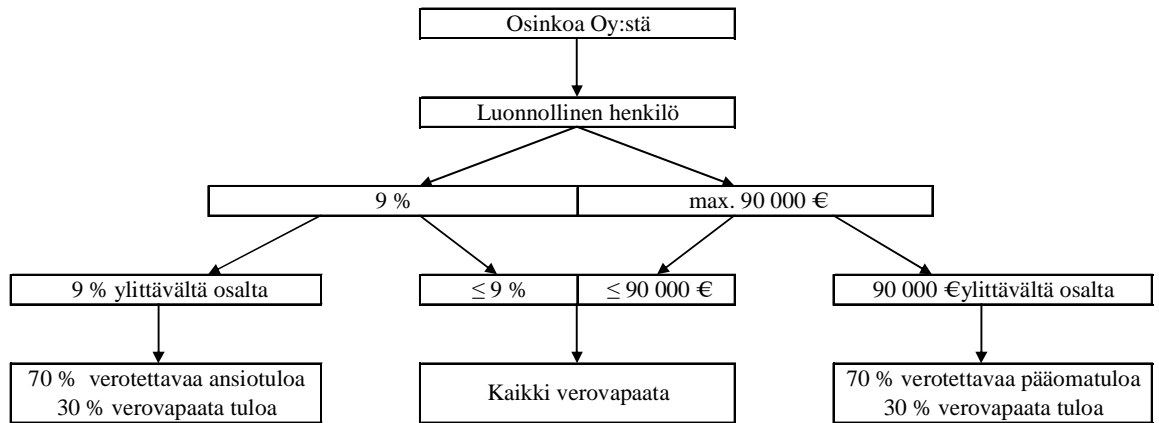
tiömies yhden kaikki verot ja maksut 20 prosentin vaihtoehdolla ovat yhteensä 6 846,03 euroa ja yhtiömies kahden vastaavasti 4 351,03 euroa.

Laskelmassa on esitetty seuraavaksi verojen ja maksujen laskeminen 10 prosentin tuoton mukaan. Tällöin pääoma- ja ansiotulojen suuruudet muuttuvat. Pääomatulo-osuudeksi 10 prosentilla tulee 6 840,00 euroa, joka jakautuu yhtiömiehille seuraavasti: yhtiömies yksi saa 4 104,00 euroa ja yhtiömies kaksi 2 736,00 euroa. Veroa pääomatuloista yhtiömies yksi joutuu maksamaan 1 149,12 euroa ja yhtiömies kaksi vastaavasti 766,08 euroa. Yritystulosta ansiotulo-osuudeksi jää 40 160,00 euroa. Tämä jakautuu siten, että yhtiömiehelle yksi tulee ansiotuloiksi 24 096,00 euroa ja yhtiömiehelle kaksi 16 064,00 euroa. Veroja ja maksuja ansiotuloista yhtiömies yksi maksaa 5 847,10 euroa ja yhtiömies kaksi puolestaan 3 461,70 euroa. Yhtiömies yhdellä kaikki verot ja maksut yhteensä 10 prosentin vaihtoehdolla ovat 6 996,22 euroa ja yhtiömies kahdella 4 227,78 euroa.

Johtopäätöksinä taulukon kolme verotuslaskelmasta voidaan sanoa, että yhtiömies yhden kannattaa valita pääomatulo-osuuden tuottoprosentiksi 20 prosenttia. Yhtiömies kahden kannattaa puolestaan vaatia tuotoksi 10 prosenttia. Näissä tilanteissa molemmille yhtiömiehille tulee maksettavaksi vähiten veroa. Molemmat yhtiömiehet voivat valita itselleen sopivimman vaihtoehdon, koska heitä verotetaan omina verotuksellisina yksilöinä henkilöverotuksessa.

7.2.3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiötä kohdellaan verotuksessa itsenäisenä verovelvollisena, eli sitä verotetaan omistajistaan erillisenä (Leppiniemi & Walden 2009, 164; Osakeyhtiö/Tuloverotus; Yrityksen perustajan opas 2009, 31). Osakeyhtiön tuottama tulo verotetaan yhtiön tulona, eikä tulo sellaisenaan vaikuta osakkeenomistajan verotukseen (Osakeyhtiö/Tuloverotus; Yrityksen perustajan opas 2009, 31). Yhtiöstä saaduista osingoista maksettava vero vaikuttaa kuitenkin osakkeenomistajan verotukseen (Yrityksen perustajan opas 2009, 31). Osakkeenomistajien yhtiöstä saamat tulot jakautuvat ansio- ja pääomatuloihin, joita verotetaan toiminimen ja henkilöyhtiöiden tavoin. Osakeyhtiön verojen maksusta huolehtii yhtiö. Verot maksetaan 26 prosentin yhteisöverokannan mukaan (Tomperi 2009, 44).

KUVIO 6. Luonnollisen henkilön osinkojen verotus (Tomperi 2009, 50)

Osakkeenomistajan, eli luonnollisen henkilön, osinkotulot voivat olla joko verovapaita tai veronalaisia. Ne voivat olla myös osittain molempia. Veronalaiset osinkotulot jakautuvat vielä pääoma- ja ansiotuloihin. (Tomperi 2009, 44.) Osinkojen verotusta osakkeenomistajan näkökulmasta on kuvattu kuviossa kuusi. Kuviossa osingon jakajana toimii osakeyhtiö ja osingonsaajana luonnollinen henkilö.

Luonnollisen henkilön saamat osinkotulot osakeyhtiöstä ovat verovapaita osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettuun yhdeksän prosenttiin vuotuisen tuoton määrään saakka. Osinkotulojen verovapaa osuus voi kuitenkin olla enintään 90 000 euroa vuodessa. (Tomperi 2009, 46; Tuloverolaki 1992, 33 b § 1 momentti.) Jos osinkotulot ylittävät yhdeksän prosenttiin vuotuisen tuoton, on ylittävältä osalta 70 prosenttia verotettavaa ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa (Tomperi 2009, 46; Tuloverolaki 1992, 33 b § 2 momentti). Jos osinkotulot ylittävät 90 000 euroa, ylimenevästä osasta 70 prosenttia on verotettavaa pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa (Tomperi 2009, 46; Tuloverolaki 1992, 33 b § 1 momentti).

TAULUKKO 4. Luonnollisen henkilön osinkotulojen verotuslaskelma 1
(Tomperi 2009, 47)

Luonnollinen henkilö		
- omistaa Oy:n osakkeita 1 100 kpl	Osakkeen matemaattinen arvo	
- Oy:n varat 725 000 €	$\frac{725\,000\text{ €} - 305\,000\text{ €}}{2800\text{ kpl}}$	= 150 €
- Oy:n velat 305 000 €		
- osakkeiden lkm 2 800 kpl		
Luonnollisen henkilön osakkeiden matemaattinen arvo		
150 € * 1 100 kpl =	165 000 €	
Verovapaata osinkoa enintään		
9 % * 165 000 € =	14 850 €	
1. Luonnollinen henkilö saa osinkoa Oy:stä 12 €/ osake		
Osinkoa yhteensä		
12 € * 1 100 kpl =	13 200 €	
13 200 € < 14 850 €	eli kaikki luonnollisen henkilön saamat osinkotulot Oy:stä ovat verovapaita, koska osinkotulojen yhteismäärä ei ylitä osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 9 % vuotuista tuottoa.	
2. Luonnollinen henkilö saa osinkoa Oy:stä 35 €/ osake		
Osinkoa yhteensä		
35 € * 1 100 kpl =	38 500 €	
Verovapaa osuus		
9 % * 165 000 € =	14 850 €	
Verovapaan osuuden ylittävä osa		
38 500 € - 14 850 € =	23 650 €	
Ylittävältä osalta		
veronalaista ansiotuloa 70 %		
70 % * 23 650 € =	16 555 €	
verovapaata tuloa 30 %		
30 % * 23 650 € =	7 095 €	
Luonnollisen henkilön osinkotuloista:		
veronalaista ansiotuloa		16 555 €
verovapaata tuloa	(14 850 € + 7 095 €)	<u>21 945 €</u>
		38 500 €

Luonnollisen henkilön, eli osakkeenomistajan, osinkotulojen verotusesimerkkejä on laskettu taulukossa neljä. Laskelmassa luonnollinen henkilö omistaa Oy:n osakkeita 1 100 kappaletta. Oy:n varat ovat 725 000 euroa ja velat 305 000 euroa. Varat ja velat ovat varojen arvostamislain mukaan arvostetut (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2005). Oy:n osakkeiden lukumäärä on 2 800 kappaletta.

Aluksi tulee selvittää osakkeen matemaattinen arvo, jonka laskukaava löytyy liitteestä seitsemän. Osakkeen matemaattiseksi arvoksi kyseisellä kaavalla saadaan 150 euroa. Luonnollisen henkilön omistamien osakkeiden matemaattiseksi arvoksi tulee 165 000 euroa. Tästä verovapaan osingon enimmäismäärä on yhdeksän prosenttia, eli 14 850 euroa.

Ensimmäisessä esimerkissä luonnollinen henkilö saa osinkoa Oy:stä 12 euroa per osake. Näin ollen luonnollinen henkilö saa osinkoa yhteensä omistamiensa osakkeiden perusteella 13 200 euroa. Osinkojen yhteismäärä on pienempi kuin verovapaan osingon enimmäismäärä 14 850 euroa, eli osinkotulojen yhteismäärä ei ylitä osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua yhdeksän prosentin vuotuista tuottoa. Tämän vuoksi kaikki luonnollisen henkilön saamat osinkotulot Oy:stä ovat verovapaita.

Laskelman esimerkissä kaksi luonnollisen henkilön saamaa osinkoa on korotettu. Näin laskelman avulla voidaan havainnollistaa, miten luonnollisen henkilön osinkojen ansiotulo-osuutta verotetaan. Luonnollinen henkilö saa Oy:stä osinkoa 35 euroa osaketta kohden. Osingon yhteismääräksi saadaan 38 500 euroa. Osinkotulojen verovapaa osuus yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton mukaan on tässäkin tapauksessa 14 850 euroa. Tässä esimerkissä osinkotulot ylittävät verovapaan osuuden, jolloin verovapaan osuuden ylittävä osa tulee selvittää. Ylittäväksi osaksi saadaan 23 650 euroa. Tästä luvusta 70 prosenttia on veronalaista ansiotuloa, eli 16 555 euroa, ja 30 prosenttia verovapaata tuloa, eli 7 095 euroa.

Laskelman esimerkin kaksi lopussa on esitetty yhteenveto luonnollisen henkilön osinkotulojen jakautumisesta. Osinkotuloista osa on veronalaista ansiotuloa ja osa verovapaata tuloa. Veronalaista ansiotuloa luonnollinen henkilö saa osinkotuloista 16 555 euroa, josta hän maksaa valtion veron vuosittaisen tuloveroasteikon mukaan, kunnallis- ja kirkollisveron sekä sairausvakuutusmaksun. Näiden verojen ja maksujen laskutavat löytyvät toimintimen ja henkilöyhtiöiden verotuslaskelmista, taulukoista yksi, kaksi ja kolme. Verovapaata tuloa kertyy puolestaan yhteensä 21 945 euroa, joka sisältää yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton mukaan lasketun verovapaan osuuden ja sen ylittävältä osalta lasketun 30 prosentin verovapaan tulon. Edellä mainituista luvuista tulee saada summaksi sama kuin osinkojen yhteismäärä, eli 38 500 euroa.

TAULUKKO 5. Luonnollisen henkilön osinkotulojen verotuslaskelma 2
(Tomperi 2009, 48)

Luonnollinen henkilö			
- osinkoa Oy:stä 112 000 €			
- osakkeiden matemaattinen arvo 1 105 500 €			
	9 %		90 000 €
Verovapaa osuus		Verovapaa osuus	
9 % * 1 105 500 €=	99 495 €		90 000 €
Verovapaan osuuden ylittävä osa		Verovapaan osuuden ylittävä osa	
112 000 €- 99 495 €=	12 505 €	99 495 €- 90 000 €=	9 495 €
Ylittävältä osalta		Ylittävältä osalta	
veronalaista ansiotuloa 70 %		veronalaista pääomatuloa 70 %	
70 % * 12 505 €=	8 754 €	70 % * 9 495 €=	6 647 €
verovapaata tuloa 30 %		verovapaata tuloa 30 %	
30 % * 12 505 €=	3 752 €	30 % * 9 495 €=	2 849 €
Luonnollisen henkilön osinkotuloista:			
veronalaista ansiotuloa		8 754 €	
veronalaista pääomatuloa		6 647 €	
verovapaata tuloa	(90 000 €+ 3 752 €+ 2 849 €)	96 600 €	
		112 000 €	

Luonnolliselle henkilölle on laskettu taulukossa viisi vielä yksi osinkotulojen verotusmerkki. Tässä esimerkissä käsitellään tapaus, jossa luonnollisen henkilön saamat osinkotulot ylittävät sekä yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton että 90 000 euron osinkojen enimmäismäärän. Laskelmassa on ilmoitettu valmiiksi luonnollisen henkilön Oy:stä saamien osinkotulojen määrä ja hänen omistamiensa osakkeiden matemaattinen arvo. Osinkoa luonnollinen henkilö saa 112 000 euroa ja osakkeiden matemaattisena arvona on 1 105 500 euroa.

Laskelmassa on ensin selvitetty osinkotulojen veronalaisuutta yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton mukaan. Luonnollisen henkilön osinkotulojen verovapaa osuus yhdeksän prosentin mukaan on 99 495 euroa. Osinkotulot, 112 000 euroa, ylittävät yhdeksän prosentin rajan, joten näiden lukujen erotuksena saadaan verovapaan osuuden ylittäväksi osaksi 12 505 euroa. Tästä luvusta on 70 prosenttia veronalaista ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. Verotettavaksi ansiotuloksi saadaan 8 754 euroa ja verovapaaksi tuloksi 3 752 euroa.

Osinkotulojen verovapaaksi osuudeksi saatiin siis aiemmin laskettu 99 495 euroa, joka on yli 90 000 euron verovapaan osuuden enimmäismäärän. Tästä johtuen laskelmassa luonnolliselle henkilölle on vielä selvitetty osinkotulojen veronalaisuutta 90 000 euron raja huomioiden. Verovapaa osuus ylittyy 9 495 eurolla. Tältä ylittävältä osalta 70 prosenttia on veronalaista pääomatuloa, eli 6 647 euroa, ja 30 prosenttia verovapaata tuloa, eli 2 849 euroa.

Lopuksi taulukon viisi laskelmassa on esitetty yhteenveto luonnollisen henkilön osinkotuloista. Veronalaista ansiotuloa luonnolliselle henkilölle kertyy 8 754 euroa, josta hän maksaa valtion veron vuosittaisen tuloveroasteikon mukaan, kunnallis- ja kirkollisveron sekä sairausvakuutusmaksun. Veronalaiseksi pääomatuloksi luonnolliselle henkilölle saadaan 6 647 euroa, josta hän puolestaan maksaa veron kiinteän 28 prosentin pääomatuloveroprosentin mukaan. Ansio- ja pääomatulojen verojen ja maksujen laskentatavat löytyvät taulukoista yksi, kaksi ja kolme. Lisäksi hän saa verovapaata tuloa 96 600 euroa. Tämä luku sisältää 90 000 euron verovapaan osuuden enimmäismäärän ja sen ylittävältä osalta lasketun 30 prosentin verovapaan tulon sekä yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton ylittävältä osalta lasketun 30 prosentin verovapaan tulon. Veronalaisesta ansio- ja pääomatulosta sekä verovapaasta tulosta tulee saada yhteensä saman verran kuin luonnollinen henkilö saa osinkoa Oy:stä, eli 112 000 euroa.

8 HAASTATTELUT

8.1 Tarkoitus ja toteutus

Johtopäätösten tueksi työhön kerättiin lisänäkökulmia kahden haastattelun muodossa. Haastattelukysymysten suunnittelussa käytettiin johtopäätösten kuviota seitsemän sekä hyödynnettiin työn tutkimusongelmaa ja -kysymyksiä. Kuvio seitsemän löytyy luvusta 9.2.1 Vertailutekijät. Haastattelujen tarkoituksena oli myös saada apua ja käytännön näkökulmia tutkimusongelman ja -kysymysten ratkaisemiseksi. Haastatteluissa käytettiin haastattelukysymysrunkoa, joka on työn liitteessä kahdeksan. Haastattelukysymysrunko muodostuu kahdesta osiosta, joista ensimmäisessä on taustakysymyksiä ja toisessa varsinaiset haastattelukysymykset. Taustakysymyksillä haluttiin selvittää yritysten perustiedot. Varsi-

naiset kysymykset puolestaan antoivat osviittaa siitä, mitkä eri tekijät vaikuttivat haastattelujen yritysten yritysmuodon valintaan.

Haastattelut tehtiin helmi-maaliskuussa 2010. Kummallekin haastattelulle yritykselle esitettiin samat haastattelukysymysrunгон kysymykset, joita täydennettiin haastattelutilanteessa tulleilla lisäkysymyksillä. Lisäkysymysten johdosta vastausten laajuus vaihteli. Molemmissa haastatteluista tehtiin muistiinpanot vastausten pääkohdista kirjoittamalla ne paperille. Nämä muistiinpanot kirjoitettiin puhtaaksi heti haastattelujen jälkeen, jotta kaikki haastatteluista saadut tiedot saatiin mahdollisimman tarkasti talteen.

Työhön otettiin haastateltaviksi kaksi tilitoimistoa, joista toinen on avoin yhtiö ja toinen osakeyhtiö. Eri yhtiömuodot valittiin, koska haluttiin nähdä, onko eri yritysmuodoissa eri tekijöillä vaikutusta yritysmuodon valinnassa. Tilitoimistoja haastateltiin, koska työhön haluttiin yhdistää yritystoiminnan lisäksi taloushallinnon näkökulmaa. Haastateltavina toimivat yksi Tilitoimisto Accountix avoimen yhtiön perustajista ja Hawcon Oy:n perustaja ja toimitusjohtaja Vuokko Mäkinen.

8.2 Tilitoimisto Accountix avoin yhtiö

Tilitoimisto Accountix avoin yhtiö toimii pääkaupunkiseudulla. Yhtiö on rekisteröity Vantaalle. Yhtiöllä ei ole kuitenkaan kiinteää toimipaikkaa, vaan perustajajäsenet voivat tehdä töitä missä vain Internet-pohjaisen järjestelmän ansiosta. Tilitoimisto aloitti toimintansa heinäkuussa 2009. Yrityksellä on kaksi perustajaa, jotka ovat tällä hetkellä myös yhtiön ainoat työntekijät. Toinen perustajista on koulutukseltaan tradenomi ja toinen on vielä tradenomiopiskelija. Kooltaan yhtiö voidaan luokitella pieneksi tilitoimistoksi, koska sen liikevaihto on alle 100 000 euroa ja sillä on asiakkaitaan 10–15 yritystä.

Haastattelun perustajajäsenen mukaan millään edellä mainituista asioista ei ollut merkittävää vaikutusta yritysmuodon valintaan. Jos yritystoiminnan tiedettäisiin olevan kuitenkin jo alussa laajempaa, vaikuttaisi hänen mielestään yritysmuodon valintaan merkittävimmin liikevaihto. Liikevaihdon merkitys yritysmuodon valinnassa olisi tällöin suuri, koska mitä enemmän avoin yhtiö tuottaisi voittoa, sitä enemmän yhtiömiehet joutuisivat maksamaan veroa progressiivisen verotuksen vuoksi. Tässä tapauksessa perustajajäsenen mielestä kannattaisikin perustaa avoimen yhtiön sijasta osakeyhtiö.

Accountixin yritysmuodon valintaan ei vaikuttanut merkittävästi yritysmuotojen yhtiömieliset, jotka ovat eri asemassa yhtiön toiminnassa. Yksi tärkeimmistä tekijöistä Accountixin yritysmuodon valinnassa oli perustajajäsenten vankka keskinäinen luottamus. Yhtiöpanos oli suurin syy siihen, miksi Accountix valitsi yritysmuodokseen avoimen yhtiön. Yhtiöpanoksen vaikutus oli tärkeä, koska avoimen yhtiön voi perustaa ilman rahallista yhtiöpanosta. Näin perustajajäsenten oli helpompi ryhtyä yrittäjiksi, kun heidän ei tarvinnut sijoittaa pääomapanosta yhtiöön. Perustajajäsen kertoi, että Accountixin suurin investointi oli ohjelmiston hankinta. Tämä hankinta ei kuitenkaan ollut niin kallis, että perustajajäsenten olisi kannattanut heti perustaa osakeyhtiö. Haastateltavan mukaan osakeyhtiö kannattaisikin valita yritysmuodoksi, jos yritys vaatii alussa paljon rahaa vieviä investointeja. Tällöin osakeyhtiön vaatima vähimmäisosakepääoma 2 500 euroa ei ole enää niin suuri kuluera yritystä perustettaessa.

Toimielimet ja päätöksenteko eivät vaikuttaneet Accountixin yritysmuodon valintaan. Haastateltava painotti tässäkin kohtaa yhtiömiesten keskinäistä luottamusta, johon avoimen yhtiön toiminnan pitäisi lähtökohtaisesti perustua. Hän pohti myös, olisiko toimielimillä ja päätöksenteolla ollut vaikutusta, jos Accountix olisi valinnut yhtiömuodokseen kommandiittiyhtiön. Haastateltava totesi, että tällä ei olisi ollut välttämättä suurta vaikutusta, koska kommandiittiyhtiön vastuunalaisen ja äänettömän yhtiömiehen vastuista voidaan myös sopia yhtiösopimuksessa toisin kuin laki määrää.

Haastateltava kertoi myös, että Accountixiin ei valittu toimitusjohtajaa. Näin perustajajäsenet halusivat pitää päätöksenteon molemmilla. Tällä he halusivat taata, että molemmat kantavat vastuun yhtiötä koskevista päätöksistä. Perustajajäsenten ollessa yhtä kokemattomia, jättivät he myös sen vuoksi valitsematta toimitusjohtajan. Tällä perustajajäsenet halusivat siis korostaa sitä, että molemmat ovat samantarvoisessa asemassa yhtiössä ja molempien mielipiteet tulevat huomioituiksi.

Accountixissa molemmilla perustajajäsenillä on yhtiön edustus oikeus. Edustus oikeudella ei ollut suurta merkitystä, kun Accountix pohti yritysmuotoa yritykselleen. Haastateltava mietti kuitenkin, että edustus oikeudella voisi olla merkitystä, jos toisella perustajista olisi enemmän kokemusta. Näin kokeneempi yhtiö mies pystyisi myös huomioimaan enemmän ja laajemmin asioita ja niiden vaikutuksia.

Accountix ei koe, että velkavastuulla olisi ollut merkittävää vaikutusta yritysmuodon valintaan. Velkavastuun pientä vaikutusta haastateltava kuitenkin perusteli muutamilla seikoilla. Ensimmäisenä hän sanoi, että heillä velkavastuu on pienempi, koska yrityksellä oli pienet alkusijoitukset. Toisena näkökantana hän mainitsi sen, että velkavastuun negatiivisuus vähenee, mitä vankempi luottamus yhtiömiehillä on toisiinsa. Lopuksi hän lisäsi vielä, jos yrittäjillä on vankka luottamus ideaansa, niin myös tällöin velkavastuun vaikutus pienenee.

Erilaisilla avoimen yhtiön varojennostotavoilla on ollut hieman vaikutusta valittaessa yritysmuotoa Accountixille. Haastateltavan mukaan tällä on ollut vaikutusta, koska he pystyvät nostamaan yrityksestä palkan sijaan yksityisottoja. Pienet yksityisotot ovat olleet perustajajäsenille verotuksellisesti älykkäämpi vaihtoehto, koska näin he maksavat veroa vain tilikauden lopussa olevasta tilikauden tuloksesta.

Voitonjako ja tappion jako eivät ole vaikuttaneet Accountixin yritysmuodon valintaan. Haastateltava sanoi, että perustajajäsenet eivät pohtineet asioita niin kauaskantoisesti, että voitonjaon ja tappion jaon vaikutus olisi tullut esiin sen suuremmin. Accountixissa voitto ja mahdollinen tappio jaetaan perustajajäsenten kesken puoliksi, joten tämäkin vähentää voitonjaon ja tappion jaon merkitystä.

Accountix ei tehnyt verotuslaskelmia yrityksen perustamista suunniteltaessa. Haastateltavan mielestä mahdollisilla verotuslaskelmilla ja verosuunnittelulla olisi kuitenkin vaikutusta yritysmuodon valintaan, koska niistä näkisi verotuksellisesti parhaimman yritysmuotovaihtoehdon. Accountix valitsi yritysmuodokseen avoimen yhtiön, koska se oli sillä hetkellä verotuksellisesti edullisin vaihtoehto. Tästä syystä yritysmuodon valinnassa ei ollut merkittävää vaikutusta sillä, että avoimessa yhtiössä verotetaan yhtiömiehiä eikä erikseen yhtiötä.

Haastateltava kertoi, että Accountixin yritysmuotoa ei valittu sen perusteella, että yritysmuoto olisi tulevaisuudessa muutettavissa toiseksi yritysmuodoksi. Perustajajäsenet tiesivät kuitenkin, että toiminnan laajetessa Tilitoimisto Accountix avoin yhtiö muutettaisiin osakeyhtiöksi. Syitä osakeyhtiöksi muuttamiseen oli Accountixilla useita. Yrityksen jatkuvuutta ajateltiin sillä, että toiminnan laajetessa tilitoimistoja perustettaisiin muuallekin Suomeen. Näin ollen Accountixiin palkattaisiin myös lisää henkilöstöä. Lisätyövoima auttaisi perustajajäseniä keskittymään enemmän yrityksen ylläpitämiseen ja toimintaan. Verotus on myös haastateltavan mukaan yksi syy yritysmuodon muuttamiseen, koska osakeyh-

tiö on erillinen verovelvollinen. Osakeyhtiöksi muuttaminen on älykästä osittain verova- paasti nostettavien osinkojen vuoksi. Lisäksi haastateltava painotti sitä, että yritys kannat- taa muuttaa osakeyhtiöksi tarpeeksi aikaisessa vaiheessa ennen toiminnan suurempaa laa- jenemista. Tällöin muutos tapahtuu helpommin.

Avoimen yhtiön valinta toi Accountixille sen edun, että perustajajäsenten ei tarvinnut si- joittaa yhtiöpanosta. Näin ollen he säästivät yhtiöpanoksen verran rahaa, jonka pystyivät sijoittamaan muuhun tarkoitukseen. Tämä etu vaikutti yritysmuodon valintaan siinä mie- lessä, että jos perustajajäsenet olisivatkin perustaneet osakeyhtiön, olisi se vaatinut heiltä heti rahallisen yhtiöpanoksen. Lisäksi haastateltava koki, että avoimen yhtiön nopea pää- töksenteko oli myös etu yritysmuodon valinnassa. Avoimen yhtiön etuja pohdittaessa haas- tateltavan mielestä avoimen yhtiön luottamus on myös tässä yhteydessä tärkeä seikka. Epä- luottamuksen kautta avoimen yhtiön edut nimittäin menetetään.

Lopuksi haastateltava sai kertoa omin sanoin asioita, jotka vaikuttivat Accountixin yritys- muodon valintaan ja jotka vaikuttavat yleisesti yritysmuodon valintaan. Accountixin perus- tajakäsenet miettivät yritysmuotoa hankintojen ja niiden määrän kautta. Yleisesti haastatel- tava totesi, että yritysmuoto kannattaa valita miettimällä sitä toiminnan kautta. Tällä hän tarkoitti sitä, että yritysmuodon valintaan vaikuttavat toiminnan laajuus, yhtiökumppanit ja yhtiökumppaneiden ikä. Ikä vaikuttaisi siten, että iän myötä kokemus karttuu ja näin olisi myös valmiimpi ottamaan vastuuta enemmän.

Yhteenvedona haastateltava valitsi kuviosta seitsemän Accountixille kolme tärkeintä yri- tysmuodon valintaan vaikuttavaa tekijää. Yhdeksi merkittäväksi tekijäksi hän valitsi jo aiemmin tärkeäksi koetun yhtiöpanoksen. Varojen nostolla hän koki myös olevan vaikutus- ta yritysmuodon valintaan, koska avoimesta yhtiöstä pystyy nostamaan yksityisottoja. Kol- mantena kohtana hän valitsi kuviosta voitonjaon ja tappion jaon sekä verotuksen. Loppuja työn johtopäätöksistä löytyvän kuvion seitsemän kohtia, paitsi yrityksen syntyä, haastatel- tava kommentoi siten, että ne kaikki vaikuttavat yhdessä yritysmuodon valinnan lisäksi avoimen yhtiön yhtiömiesten keskinäiseen luottamukseen. Lisäksi haastateltava sanoi vielä kuviosta seitsemän, että kaikki siinä olevat tekijät vaikuttavat yhdessä yritysmuodon valin- taan, mutta Accountixin tapauksessa yksikään kohta ei vaikuttanut selkeästi ylitse muiden.

8.3 Hawcon Oy

Hawcon Oy on toiminut vuodesta 1992 ja yritys on kasvun myötä muodostunut konserniksi. Hawcon Oy toimii konsernin emoyhtiönä Espoossa ja emoyhtiön tytäryritykset sijaitsevat Kotkassa. Yritys on ollut toimintansa alusta lähtien osakeyhtiö. Hawcon Oy:n perusti haastateltava Vuokko Mäkinen. Tällä hetkellä yrityksen omistajana Mäkisen lisäksi toimii hänen tyttärensä. Perustajan koulutuksena on ylioppilasmerkonomi, jonka lisäksi hän on suorittanut laskenta-ammattilaiselle tarkoitettun KLT-tutkinnon. Tämän tutkinnon kautta Hawcon Oy on auktorisoitu Taloushallintoliiton jäsen. Henkilöstöä yrityksen palveluksessa on 21 työntekijää. Konsernin liikevaihto on noin 950 000 euroa ja asiakkaita yrityksellä on 160 yritystä. Asiakkaista noin kolmasosa on suurikokoisia yrityksiä. Asiakasmäärältään Hawcon Oy voidaan luokitella keskisuureksi tilitoimistoksi. Hawcon Oy:lle osakeyhtiö oli alusta lähtien selkeä valinta yritysmuodoksi. Edellä kerrotuista asioista mikään ei erityisesti vaikuttanut Hawcon Oy:n yritysmuodon valintaan.

Mäkisen mukaan yritysmuotojen eri asemissa olevat yhtiömiehet vaikuttivat Hawcon Oy:n yritysmuodon valintaan yhtiömiesten vastuiden kautta. Henkilöyhtiöiden yhtiömiesten vastuun haastateltava kokee liian rajattomaksi, koska yhtiömiehet vastaavat koko henkilökoh- taisella omaisuudellaan yhtiön velvoitteista. Mäkisen mielestä osakeyhtiön toiminta on selkeämpää. Hawcon Oy:n osakeyhtiön valintaa puolsi myös se, että osakeyhtiö on oma juridinen yksilö, joten vastuut eivät ole henkilöihin sidoksissa.

Mäkisen mielestä Hawcon Oy:n yritysmuodon valintaan yhtiöpanoksella ei ollut vaikutus- ta, koska osakeyhtiön valinta oli varma jo yritystä perustettaessa. Lisäksi Taloushallintoli- ton jäseneksi pääsyn yhtenä edellytyksenä on vakavaraisuus, mikä tarkoittaa, että tilitoi- mistossa tulee olla omaa pääomaa tietty määrä. Tämä oli myös yksi syy siihen, että rahalli- sella yhtiöpanoksella ei ollut vaikutusta Hawcon Oy:n yritysmuodon valintaan.

Toimielimistä ja päätöksenteosta Mäkinen kommentoi, että osakeyhtiö on näiden osalta raskain yritysmuotovaihtoehto. Tämä näkyy siinä, että osakeyhtiössä toiminta ja päätök- senteko ovat huomattavasti enemmän säädeltyjä kuin muissa yritysmuodoissa. Toimieli- mistä ja päätöksenteosta vain päätöksenteolla on ollut hieman vaikutusta Hawcon Oy:n yritysmuodon valintaan.

Edustusoikeus vaikutti selkeästi Hawcon Oy:n yritysmuodon valintaan. Mäkisen mielestä osakeyhtiö on parempi vaihtoehto, koska edustusoikeus on vain hallituksella ja mahdollisella toimitusjohtajalla. Haastateltava korosti myös tässä kohtaa, että ei perustaisi avointa yhtiötä kenenkään kanssa. Tähän syynä on se, että avoimessa yhtiössä yhtiömiehet ovat vastuussa myös toisen yhtiömiehen edustusoikeuden rajoissa tehdyistä toimista. Mäkisen mukaan velkavastuun osalta osakeyhtiö on parempi vaihtoehto kuin esimerkiksi henkilöyhtiöt. Osakeyhtiöstä paremman tekee se, että velkavastuu on yrityksellä.

Henkilöyhtiöiden mahdollisuudella nostaa yksityisottoja ei Mäkisen mielestä ollut suurta vaikutusta yritysmuodon valintaan. Hawcon Oy:lle osakeyhtiön varojennostotavat, eli palkka ja osinkotulot, olivat hyvät ja riittävät vaihtoehdot. Yksityisottoja ei Hawcon Oy:ssä koettu niin suurena etuna, koska niistä verot tulevat kuitenkin maksetuiksi jossain vaiheessa. Mäkinen kertoi myös, että voitonjako ja tappion jako eivät vaikuttaneet yritysmuodon valintaan. Kaikkien yritysten tavoitteenahan on voiton tuottaminen.

Mäkinen painotti, että verotukselliset näkökulmat eivät olleet tärkein seikka Hawcon Oy:lle. Tärkeintä yritykselle oli ja on edelleen yritystoiminnan kasvattaminen. Yleisesti verotuksen vaikutuksesta yritysmuodon valintaan Mäkinen kommentoi, että henkilöyhtiöt ovat parempi vaihtoehto. Henkilöyhtiöissä on enemmän verotuksellisia säätelymahdollisuuksia, koska niissä pääomatulo-osuus lasketaan eritavalla kuin osakeyhtiössä. Lisäksi yritysmuodon valintaan voi vaikuttaa se, että palkkojen ja yksityisottojen verotuskohtelu on erilainen.

Hawcon Oy ei valinnut yritysmuotoaan sen vuoksi, että sitä muutettaisiin myöhemmin toiseksi yritysmuodoksi. Mäkiselle oli alusta asti selvää, että yrityksestä tulee osakeyhtiö. Yrityksen toiminta-ajatuksena oli kasvattaa ja laajentaa yritystoimintaa.

Osakeyhtiön valinta ei ole tuonut suoranaisesti merkittäviä etuja Hawcon Oy:lle. Haastateltava kuitenkin kokee osakeyhtiön yhtenä hyvänä puolena sen, että konsernin sisällä on mahdollisuus tehdä sisäisiä varojen siirtoja. Osakeyhtiön valinta tuo myös sen edun, että osakeyhtiöstä on mahdollista muodostaa konserni perustamalla tytäryrityksiä. Lisäksi Mäkinen kertoi, että on ollut erittäin tyytyväinen osakeyhtiön valintaan.

Lopuksi Mäkinen kertoi vielä omin sanoin, mitkä seikat voivat vaikuttaa yritysmuodon valintaan. Osakeyhtiö on paras vaihtoehto haastateltavan mielestä, jos yrityksellä on suuri-

kokoisia yrityksiä asiakkaina. Osakeyhtiön paremmuutta lisää se, että osakeyhtiön tilinpäätöstiedot ovat julkisia. Näistä tiedoista on mahdollista nähdä, minkälaisessa tilassa yritys on, meneekö sillä hyvin vai huonosti. Lisäksi Mäkinen suosittelee yrittäjäksi ryhtymistä, kun vain tiedostaa yrittäjyyden tuomat vastuut ja riskit.

Yhteenvetona Mäkinen merkitsi kuvioista seitsemän Hawcon Oy:lle kolme tärkeintä tekijää, jotka vaikuttivat yritysmuodon valintaan. Tekijöiksi hän valitsi päätöksenteon, edustusoikeuden ja velkavastuun. Näiden valinta oli hänelle hyvin selkeää, koska hän myönsi olevansa hieman turvallisuudenhakuinen. Osakeyhtiön valintaa edesauttoivat siis nämä kolme tekijää, koska henkilöyhtiöissä nämä vastuut ovat liian henkilökohtaisia. Hawcon Oy:n yritysmuodoksi valittiin osakeyhtiö puhtaasti siitä syystä, että osakeyhtiössä vastuu on yhtiöllä.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

9.1 Yritysmuodon valinta

Yrityksen perustamisprosessissa yksi tärkeimmistä vaiheista on oikean yritysmuodon valinta. Valinnan merkitys on suuri, koska huolimaton yritysmuodon valinta saattaa aiheuttaa pahoja taloudellisia vahinkoja. (Viitala 2006, 54.) Monet eri tekijät vaikuttavat yritysmuodon valintaan, ja niiden vaikutukset tulee huomioida yritystoiminnan eri osa-alueissa unohtamatta kuitenkaan, että yritystoiminta on yksi yhtenäinen kokonaisuus.

Yritysmuodon valinnalla on kauaskantoisia vaikutuksia (Viitala 2006, 55). Tämän vuoksi jokaisen yrittäjän kannattaa pohtia tarkkaan eri yritysmuotovaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia. Aloittavan yrittäjän on suositeltavaa käyttää asiantuntijan apua yritysmuodon valinnassa, koska omat tiedot eivät ole aina välttämättä riittäviä. (Viitala 2006, 55.) Suomessa yritystoiminnan harjoittamiseen on tarjolla erilaisia yritysmuotovaihtoehtoja, joista jokaisen yrittäjän on osattava valita omalle toiminnalleen paras vaihtoehto.

9.2 Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät

9.2.1 Vertailutekijät

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä, jotka työn edetessä tulivatkin yksitellen esille. Näitä vaikuttavia tekijöitä on käsitelty kuviossa seitsemän. Kuvion yläreunassa on esitetty yhtiömuodot pienimuotoisemmasta suuri-
muotoisempaan. Kuvion vasemmassa reunassa on listattu kaksitoista kohtaa, jotka kaikki vaikuttavat selkeimmin yritysmuodon valintaan ja joiden osalta yritysmuodot eroavat toisistaan merkittävimmin. Tekijät on esitetty kuviossa loogisessa järjestyksessä yritystoiminnan perustamisesta alkaen. Ne vastaavat työn tutkimuskysymyksiin ja samalla työn tutkimusongelmaan.

Ensimmäiset neljä kohtaa, yrityksen synty, omistajien lukumäärä, yhtiömiehet ja yhtiöpanos, kuviossa seitsemän käsittelevät tutkimuskysymystä, miten yritysmuodot eroavat perustamisvaatimuksiltaan. Seuraavat tekijät, eli toimielimet, päätöksenteko, edustus oikeus ja velkavastuu, kertovat yritysmuotojen eroavuudet hallinnoinnin ja vastuunjaon osalta. Varojen nostolla, voitonjaolla ja tappion jaolla vastataan puolestaan siihen, miten varojen jako tapahtuu eri yritysmuodoissa. Lopuksi verotuksella selvitetään, miten eri yritysmuotoja verotetaan.

	Toiminimi	Avoim yhtiö	Kommandiittiyhtiö	Osakeyhtiö
1. Yrityksen synty	–	Yhtiösopimus	Yhtiösopimus	Perustamissopimus
2. Omistajien lkm.	1 (+ 1)	2 -	2 -	1 -
3. Yhtiömiehet	Yrittäjä & (puoliso)	Yhtiömiehet	Vastuunalainen & äänetön yhtiömies	Osakkeenomistajat
4. Yhtiöpanos	Työpanos	Työpanos / (rahapanos)	Työpanos / (rahapanos)	Väh. 2 500 €
5. Toimielimet	Yrittäjä	Yhtiömiehet	Vastuunalainen yhtiömies	Yhtiökokous, hallitus, hallintoneuvosto & toimitusjohtaja
6. Päätöksenteko	Yrittäjä	Yhtiömiehet	Vastuunalainen yhtiömies	Hajautettu toimielinten kesken
7. Edustusoikeus	Yrittäjä	Yhtiömiehet (toimitusjohtaja)	Vastuunalainen yhtiömies (toimitusjohtaja)	Hallitus & (toimitusjohtaja)
8. Velkavastuu	Yrittäjä	Yhtiömiehet	Vastuunalainen & (äänetön yhtiömies)	Yhtiö
9. Varojen nosto	Yksityisotot	Palkka, voitto, yksityisotot	Palkka, voitto, yksityisotot	Palkka, osinkotulot
10. Voitonjako	Yrittäjä	Yhtiömiehet	Vastuunalainen & äänetön yhtiömies	Osakkeenomistajat
11. Tappion jako	Yrittäjä	Yhtiömiehet	Vastuunalainen yhtiömies	Yhtiö
12. Verotus	Yrittäjä & (puoliso)	Yhtiömiehet	Yhtiömiehet	Osakkeenomistajat & yhtiö

KUVIO 7. Yritysmuotojen vertailutekijät

Jokainen yhtiömuoto tarvitsee omanlaisensa sopimuksen, jotta toiminta voidaan aloittaa. Poikkeuksena tästä on toiminimi, joka ei vaadi mitään erityistä sopimusta, vaan toiminta voidaan aloittaa välittömästi. Henkilöyhtiöiden syntyyn tarvitaan yhtiösopimus, jonka allekirjoittavat avoimessa yhtiössä kaikki yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiössä kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet. Osakeyhtiö perustetaan puolestaan perustamissopimuksella, jonka perustajat allekirjoittavat.

Yritysmuotojen omistajien lukumäärät vaihtelevat hieman toisistaan. Toiminimen omistajana on yrittäjä, jonka puoliso voi myös olla toinen omistajista. Yrittäjä ja mahdollinen puoliso toimivat toiminimensä yhtiömiehinä. Henkilöyhtiöiden perustamiseen tarvitaan aina vähintään kaksi omistajaa. Avoimessa yhtiössä yhtiömiehiä kutsutaan yhtiömiehiksi, kun kommandiittiyhtiössä yhtiömiehinä toimivat vastuunalaiset sekä äänettömät yhtiömie-

het. Avoimeen yhtiöön tarvitaan kaksi yhtiömiestä ja kommandiittiyhtiössä tulee olla sekä yksi vastuunalainen että yksi äänetön yhtiömies. Osakeyhtiön perustaminen vaatii aina vähintään yhden perustajan. Osakeyhtiössä yhtiömiehiä kutsutaan osakkeenomistajiksi.

Ensimmäinen tekijä, jonka osalta yritysmuodot eroavat selkeästi, on yhtiöpanos. Toiminimi ja henkilöyhtiöt voidaan perustaa ilman rahapanosta, eli pelkkä työpanos riittää. Henkilöyhtiöissä on kuitenkin mahdollista sopia rahallisesta yhtiöpanoksesta yhtiösopimuksessa. Osakeyhtiön perustamiseen tarvitaan puolestaan aina rahapanos. Yhtiöpanoksen vähimmäismäärä on 2 500 euroa, joka on määrätty OYL:ssa.

Toiminimen toimielimen muodostaa yrittäjä, joka vastaa myös yrityksensä päätöksenteosta. Avoimessa yhtiössä yhtiömiehet toimivat yhtiön toimielimenä vastaten samalla päätöksenteosta. Kommandiittiyhtiön toimielimenä ja päätöksentekijänä toimii vastuunalainen yhtiömies. Äänetön yhtiömies voi osallistua yhtiön päätöksentekoon vain, jos siitä on erikseen sovittu yhtiösopimuksessa. Toiminimessä ja henkilöyhtiöissä päätöksenteko on siis toimielinten vastuulla. Osakeyhtiössä päätöksenteko on hajautettu toimielinten kesken. Osakeyhtiön toimielimiin kuuluvat yhtiökokous, hallitus, hallintoneuvosto ja toimitusjohtaja.

Yritysmuotojen päätöksenteosta vastaavilla henkilöillä on myös yrityksen edustus oikeus. Ainoa poikkeus tästä on osakeyhtiö, jossa yhtiön edustajana toimii yleensä hallitus. Toimitusjohtaja edustaa henkilöyhtiöitä ja osakeyhtiötä vain hänen toimenkuvaansa kuuluvissa tehtävissä, eli juoksevan hallinnon hoitamisessa.

Toiminimessä velkavastuu on yrittäjällä ja avoimessa yhtiössä yhtiömiehillä. Yrittäjä ja yhtiömiehet vastaavat yhtiön veloista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Kommandiittiyhtiön velkavastuu jakaantuu vastuunalaiselle ja äänettömälle yhtiömiehelle. Vastuussa on se ero, että vastuunalainen vastaa veloista koko omaisuudellaan, kun taas äänettömän yhtiömiehen vastuu rajoittuu hänen yhtiöön sijoittamaansa pääoman määrään. Osakeyhtiössä velkavastuu on pelkästään yhtiöllä, ei siis henkilöillä, eli osakkeenomistajilla.

Toiminimessä varoja voi nostaa yksityisottoina. Palkanmaksu toiminimessä on mahdollista vain ulkopuolisille työntekijöille. Henkilöyhtiöissä on yksityisottojen lisäksi mahdollisuus nostaa varoja palkkana ja voittona. Osakeyhtiössä varojen nosto tapahtuu palkan muodos-

sa, mutta lisäksi varoja voi nostaa osinkotuloina. Osa osinkotuloista on verovapaata tuloa. Yksityisotot osakeyhtiössä eivät ole missään tapauksissa sallittuja.

Voitonjako ja tappion jako tapahtuvat yritysmuodoissa suhteellisen samalla tavalla. Toiminimessä yhtiön voitto ja tappio menevät yrittäjälle. Avoimen yhtiön voiton jakavat yhtiömiehet keskenään yhtiösopimuksen mukaisen yhtiöpanoksen suuruuden mukaisessa suhteessa. Tappio jaetaan tasan yhtiömiesten kesken tai yhtiösopimuksessa sovitun tappion jaon perusteen mukaan. Kommandiittiyhtiössä voitto jaetaan vastuunalaisen ja äänettömän yhtiömiehen kesken siten, että äänettömälle yhtiömiehelle jaetaan ensin hänelle kuuluva osuus. Tämän jälkeen vastuunalainen yhtiömies saa voitto-osuutensa, jos voittoa on vielä jäljellä. Kommandiittiyhtiön tappiosta vastaa kuitenkin vain vastuunalainen yhtiömies. Osakeyhtiössä voitonjakoon osallistuvat kaikki osakkeenomistajat, jotka saavat voittoa omistamiensa osakkeiden mukaisesti. Osakeyhtiön tappiosta vastuu on yhtiöllä, eli mahdollinen tappio vaikuttaa vähentävästi yhtiön seuraavien vuosien tulokseen.

Lopuksi kuviossa seitsemän vertaillaan yritysmuotoja verotuksen kautta. Yritysmuodot eroavat verotuksellisesti toisistaan siten, että eri yhtiömuodoissa vastuu veroista on eri tavoilla. Verotettavan tulon jakautuminen tapahtuu kuitenkin samalla tavalla kaikissa yhtiömuodoissa henkilöiden osalta. Henkilöiden verotettava tulo jakautuu ansio- ja pääomatuloihin. Näistä ansiotulojen verotus on hieman monimutkaisempaa kuin pääomatulojen verotus. Ansiotuloista maksettavia veroja ja maksuja ovat valtion vero, kunnallis- ja kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksu, kun taas pääomatuloja verotetaan kiinteän pääomatuloveroprosentin mukaan.

Toiminimessä verotuksesta vastaa yrittäjä sekä mahdollinen puoliso. Verotuksen osalta puolison vaikutus on merkittävä. Puolison ollessa mukana yritystoiminnassa toiminimen verot vähenevät selkeästi, koska puoliso jakaa yritystulon yrittäjän kanssa. Puolison vaikutus näkyy myös siinä, että on oltava entistä tarkempi verotuksellisesti edullisinta vaihtoehtoa valittaessa. Henkilöyhtiöissä verojen maksusta huolehtivat yhtiömiehet. Kommandiittiyhtiön äänetöntä yhtiömiestä kohdellaan samalla tavalla kuin vastuunalaista yhtiömiestä. Henkilöyhtiöissä yhtiömiesten eri osuudet yhtiöstä vaikuttavat maksettavien verojen määrään ja siihen, mikä on verotuksellisesti edullisin vaihtoehto yhtiömiehelle.

Osakeyhtiössä veroja tulee maksettavaksi osakkeenomistajille yhtiöltä saaduista tuloista. Osakeyhtiössä osakkeenomistajat saavat veronalaisten tulojen, eli osinko- ja palkkatulojen,

lisäksi verovapaata osinkotuloa. Osakeyhtiössä myös yhtiö vastaa verojen maksusta. Yhtiö huolehtii kuitenkin vain yhtiölle kuuluvasta verosta. Yhtiön verotus tapahtuu kiinteän yhteisöverokannan mukaan.

9.2.2 Yhteenveto

Johtopäätöksinä kuvion seitsemän tekijöiden avulla voidaan yritysmuotoja vertailla vielä syvemmin ja pohtia niiden soveltuvuutta. Yritysmuodoista toiminimi on vaivattomin perustaa, koska se ei vaadi perustamissopimusta eikä rahallista yhtiöpanosta. Henkilöyhtiöiden etuna on se, että ne voidaan perustaa joko työpanoksella tai yhtiösopimuksessa sovittuna rahallisella yhtiöpanoksella. Osakeyhtiön perustamiseen tarvitaan puolestaan aina vähimmäisosakepääoma, minkä aloittava yrittäjä voi kokea esteeksi yritysmuotoa valittaessa.

Omistajien vähimmäismäärällä on myös vaikutusta yritysmuodon valintaan, koska henkilöyhtiöitä ei voi perustaa yksin. Henkilöyhtiöissä yhtiömiehiä voi olla ääretön määrä, aivan kuten osakeyhtiössä. Osakeyhtiö on kuitenkin suositeltavin vaihtoehto mitä enemmän yhtiössä on perustajia. Toiminimessä huomioitavaa on se, että yhtiökumppanina voi olla ainoastaan puoliso.

Hallinnoinnin ja vastuunjaon osalta toiminimi vaatii yritysmuodoista kaikista eniten itsevarmuutta ja uskallusta, koska yrittäjä on henkilökohtaisesti vastuussa koko yritystoiminnasta. Henkilöyhtiöissä rohkeuden lisäksi yhtiömiehiltä vaaditaan vankkaa keskinäistä luottamusta ja hyvää yhteistyökykyä, koska hallinnointi- ja vastuukysymykset kuuluvat kaikille yhtiömiehille. Yhtiömies ei ole siis vastuussa vain omista vaan myös toisten yhtiömiesten tekemisistä. Kommandiittiyhtiössä huomionarvoista on äänettömän yhtiömiehen asema, jota on rajoitettu vastuunalaiseen yhtiömieheen nähden.

Toiminimessä ja henkilöyhtiöissä yhtiöiden toimitukset ovat yksinkertaisemmat kuin osakeyhtiön. Tästä syystä päätöksenteko on helppoa, nopeaa ja joustavaa. Osakeyhtiön toimitukset voidaan kokea sekä positiivisena että negatiivisena asiana. Hyvää on se, että osakeyhtiössä velkavastuu on yhtiöllä ja huonoa hidas päätöksenteko usean toimituksen johdosta. Päätöksenteon hitautta lisää myös se, että päätöksenteosta on säädetty tarkasti, mitä ja miten saa tehdä.

Varojen nostossa toiminimen heikkoutena on, että palkanmaksu ei ole mahdollista itselle eikä puolisolle. Toiminimessä on kuitenkin mahdollisuus yksityisottoihin, jotka kuuluvat myös henkilöyhtiöiden hyviin puoliin. Varojen noston osalta osakeyhtiö nousee vahvimaksi yritysmuotovaihtoehdoksi, koska palkan lisäksi on mahdollista saada osinkotuloja osittain verovapaasti. Tappion jako voi vaikuttaa yritysmuodon valintaan siten, että haluaako olla itse vastuussa tappiosta vai haluaako, että tappiosta vastaa yhtiö. Osakeyhtiö on nimittäin näistä yritysmuotovaihtoehdoista ainoa, jossa tappiosta vastaa yhtiö.

Lisäksi verotus vaikuttaa yritysmuodon valintaan. Toiminimi on verotuksellisesti ankarin vaihtoehto, koska yritystulo voidaan jakaa vain puolison kesken. Puoliso samalla kuitenkin helpottaa toiminimen verotusta, koska verotettava tulo jakaantuu kahdelle henkilölle. Toiminimessä ja henkilöyhtiöissä on enemmän verotuksellisia säätelymahdollisuuksia, esimerkiksi mahdollisuus valita pääomatulo-osuuden tuotto prosentti, joka vaikuttaa pääoma- ja ansiotulojen suuruuteen. Osakeyhtiössä tällaiseen valinnanvapauteen ei ole mahdollisuutta, vaan osakkaan osakeyhtiöstä saadut tulot jaetaan ansio- ja pääomatuloihin aina tiettyjen prosenttien mukaan. Osakeyhtiö on kuitenkin verotuksellisesti kannattavin vaihtoehto, jos yhtiöllä on korkea tulos.

Kaikki yllä mainitut kuvion seitsemän vertailutekijät vaikuttavat yritysmuodon valintaan. Tekijöissä on huomioitava kuitenkin, että ne vaikuttavat eri tilanteissa eri tavalla. Tilanteissa vaikuttavina tekijöinä voivat toimia esimerkiksi yritystoiminnan laajuus, perustajien lukumäärä ja yrityksen toimiala. Yritysmuodon valintaan kuvion seitsemän tekijöiden lisäksi voivat vaikuttaa myös muut tekijät. Näitä tekijöitä ovat muun muassa yrityksen rahoitus ja riskit sekä yritysmuodon muutoksen mahdollisuus. Rahoituksen vaikutus näkyy sen saatavuudessa. Riskien osalta tulee miettiä, kuinka suuri todennäköisyys on esimerkiksi suuremmalla omaisuusvahingolla. Jos yritystoiminnassa on suuremman riskin mahdollisuus, kannattaa tällöin valita osakeyhtiö yhtiöllä olevan velkavastuun vuoksi. Yritysmuodon muutoksen mahdollisuus vaikuttaa valintaan, koska kaikki yritysmuodot ovat muutettavissa toiseksi yritysmuodoksi. Tämä tarkoittaa, että yritykset eivät ole sidottuja ensimmäiseksi valittuun yritysmuotoon.

Kaikkien johtopäätösten tiimoilta voidaan todeta, että yritysmuodon valintaan vaikuttavat monet eri tekijät. Yritysmuodon valintaa ja soveltuvuutta on pohdittava tapauskohtaisesti. Yritysmuodot voidaan kuitenkin luokitella soveltuvan tietyn tyyppiseen toimintaan. Yritysmuodoista toiminimi soveltuu yleensä parhaiten pienimuotoiseen ja perhepiirissä harjoi-

tettavaan yritystoimintaan. Henkilöyhtiöt soveltuvat yleisesti hyvin pienille ja keskisuurille yrityksille. Lisäksi henkilöyhtiöistä avoin yhtiö sopii erityisesti perheen yritystoimintaan. Osakeyhtiö soveltuu puolestaan parhaiten paljon pääomaa tarvitseville ja isoja investointeja vaativille yrityksille. Osakeyhtiö on hyvä valinta, kun yritys tarvitsee useita omistajia. Osakeyhtiön sanotaan soveltuvan myös pienyrityksille. Pienosakeyhtiössä omistajat joutuvat kuitenkin alussa antamaan vakuuksia yrityksensä veloista.

9.2.3 Haastattelujen tulokset

Haastattelut auttoivat tutkimusongelman ratkaisemisessa. Tämän lisäksi haastattelut varmistivat käsitystä, että kuvion seitsemän tekijät ovat keskeisimpiä yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Haastattelut toivat uusia näkökulmia yritysmuodon valintaan vaikuttaviin tekijöihin. Nämä uudet tekijät myös puolsivat haastateltujen yritysten yritysmuodon valintaa. Haastateltavat siis kertoivat, miksi juuri heidän valitsemansa yritysmuoto kannattaa valita. Haastateltavista toinen oli avoin yhtiö ja toinen osakeyhtiö. Haastattelujen tulokset osoittivat sen, että yritysmuodoissa tekijät vaikuttavat eri tavalla yritysmuodon valintaan. Tämä näkyy siinä, että haastateltavat antoivat heille vaikuttaneille tekijöille eri tavalla painoarvoa. Seuraavaksi työssä käsitellään haastatteluista ilmenneitä uusia yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä.

Yritysmuodon valintaa kannattaa suunnitella yritystoiminnan kautta. Jos toiminnan tiedetään vaativan paljon investointeja, esimerkiksi tilat ja koneet, on silloin suositeltavaa valita suurimuotoisempi yritysmuoto, eli osakeyhtiö. Valinnassa on merkitystä myös liikevaihdolla. Tällä tarkoitetaan sitä, että jos toiminta on yritystoiminnan alkuvaiheessa jo laajaa ja tuottaa paljon, kannattaa tällöinkin valita osakeyhtiö. Yritysmuodon valintaa voidaan pohdita yrityksen tavoitteiden kautta, esimerkiksi miettimällä onko tavoitteena heti toiminnan kasvattaminen vai vakiinnuttaminen. Lisäksi yritysmuodon valintaan saa apua tekemällä verotuslaskelmia ja suunnittelemalla huolellisesti verotusta.

Henkilöyhtiöissä yksi tärkeimmistä valintaan vaikuttavista tekijöistä on yhtiömiesten keskinäinen luottamus. Avoimen yhtiön haastattelusta selvisi, että luottamus vaikuttaa yhtiön toiminnassa monessa asiassa, esimerkiksi päätöksenteossa ja edustamisessa. Luottamuksen lisäksi kokemus ja koulutus voivat vaikuttaa yritysmuodon valintaan. Nämä lisäävät rohkeutta toimia yrittäjänä. Tosin yrittäjänä voi selvitä vähäisemmälläkin kokemuksella ja

koulutuksella. Yrittäjänä voi toimia jokainen, jolla on rohkeutta, tietoa, hyvä liikeidea ja usko toiminnan jatkuvuuteen.

10 TYÖN ARVIOINTI

Opinnäytetyön teoriaosuuden validiteettia ja reliabiliteettia voidaan pitää vahvana. Työn validiteetti on korkea, koska työssä tutkittiin sitä mitä oli tarkoituskin tutkia. Työ vastasi alussa määriteltyihin tutkimuskysymyksiin ja -ongelmaan, joiden selvittämisessä auttoi oikean tutkimusmenetelmän eli laadullisen menetelmän valinta. Työssä käytetyt ajantasaiset lähteet tekivät työstä luotettavan. Reliabiliteettia lisäsi työssä tärkeimpinä lähteinä käytetyt lait, koska ne ovat korkeimpia noudatettavia säädöksiä. Lakien oikeellisuutta ei siis voi kyseenalaistaa. Teoriaosuudessa on kuitenkin huomioitava, että sen reliabiliteetti heikkenee hieman lähteissä tapahtuvien mahdollisten muutoksien johdosta. Työn teoriaosuuden johtopäätökset ovat toistettavissa, mikä vielä vahvistaa työn luotettavuutta. Lisäksi työn luotettavuutta lisäsi ja johtopäätösten toistettavuutta vahvisti se, että haastattelut varmistivat teoriaosuuden johtopäätöksissä esitettyjen yritysmuodon valintaan vaikuttavien tekijöiden oikeellisuutta.

Teoriaosuuden lisäksi työhön tehtiin kaksi haastattelua, joiden laatua ja luotettavuutta voidaan pohtia erikseen. Haastattelujen laatu haluttiin taata jo suunnitteluvaiheessa tekemällä huolellisesti haastattelukysymysrunko ja miettimällä etukäteen muutamia lisäkysymyksiä. Haastattelujen laatua paransi se, että haastattelut litteroitiin heti niiden teon jälkeen. Haastattelujen laatuun panostettiin, jolloin niiden luotettavuus oli myös hyvä. Laatu ja luotettavuus paranivat, koska ne toteutettiin työn teoriaosuuden ollessa valmis. Haastattelujen tuloksien luotettavuutta hieman vähensi puolestaan se, että haastateltavat puolsivat omaa yritysmuotoaan. Laatua ja luotettavuutta olisi voinut lisätä tekemällä enemmän haastatteluja, jolloin olisi saatu useampia vertailtavia tuloksia. Toisaalta haastattelujen osuus tässä työssä oli suhteellisen pieni, joten lisähaastatteluilla ei olisi ollut niin suurta vaikutusta työn tuloksiin. Tämän vuoksi kaksi haastattelua tähän työhön koettiin riittäviksi laadun ja luotettavuuden kannalta.

Työn voidaan sanoa onnistuneen kokonaisuutena hyvin. Työn tavoitteissa ja tarkoituksessa pysyttiin, eli työstä saatiin tiivis tietopaketti aloittavalle yrittäjälle. Työssä käsitellään kaikkia oleellisia asioita riittävästi ja kattavasti yrittäjyyteen, yrittäjäksi ryhtymiseen ja valittuihin yritysmuotoihin liittyen. Haastatteluja voidaan pitää onnistuneina, koska ne toivat työhön lisäarvoa. Tosin niitä olisi voinut tehdä useamman, jotta työhön olisi saatu vielä enemmän käytännön näkökulmaa yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä. Aihealue saatiin rajattua sopivaksi kokonaisuudeksi, mutta aiheetta voisi rajata pienemmäksikin kokonaisuudeksi. Tämä mahdollistaa sen, että aiheesta voi vielä tehdä uusia tutkimuksia. Aiheetta voisi rajata esimerkiksi siten, että valitsee vain yhden yritysmuodon, jota tutkitaan monipuolisemmin.

LÄHTEET

- Aloittaneiden yritysten määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna – lopettaneiden yritysten määrä jatkoi nousuaan. Tilastokeskus. Julkaistu 28.1.2010. Päivitetty 28.1.2010. [Http://www.stat.fi/til/aly/2009/03/aly_2009_03_2010-01-28_tie_001_fi.html](http://www.stat.fi/til/aly/2009/03/aly_2009_03_2010-01-28_tie_001_fi.html). Luettu 12.3.2010.
- Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 6.5.2008. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/muutokset/muutosoyksi.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/muutokset/muutosoyksi.html). Luettu 20.11.2009.
- Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö/Tuloverotus. Verohallinto. Päivitetty 28.12.2009. [Http://vero.fi/?article=3238&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN](http://vero.fi/?article=3238&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN). Luettu 29.1.2010.
- Ennakkoperintärekisteri. Suomen Yrittäjät 2008. [Http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/rekisterointi/ennakkoperintarekisteri/](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/rekisterointi/ennakkoperintarekisteri/). Luettu 8.10.2009.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Tammi, Helsinki.
- Hynninen, Harri & Raatikainen, Pekka 2002a. Yrityksen asiakirjat. WSOY Yritysonline. Päivitetty 16.9.2009. Luku 2: Malliasiakirjat > Yrityksen perustaminen > Yhtiösopimus. [Http://wsoypro.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=ya&pos=ya&page=selain&ts=yo&openhaku=&gethere=](http://wsoypro.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=ya&pos=ya&page=selain&ts=yo&openhaku=&gethere=). Luettu 28.10.2009.
- Hynninen, Harri & Raatikainen, Pekka 2002b. Yrityksen asiakirjat. WSOY Yritysonline. Päivitetty 16.9.2009. Luku 2: Malliasiakirjat > Yrityksen perustaminen > Osakeyhtiön perustamissopimus. [Http://wsoypro.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=ya&pos=ya&page=selain&ts=yo&openhaku=&gethere=](http://wsoypro.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=ya&pos=ya&page=selain&ts=yo&openhaku=&gethere=). Luettu 9.12.2009.
- Hynninen, Harri & Raatikainen, Pekka 2002c. Yrityksen asiakirjat. WSOY Yritysonline. Päivitetty 16.9.2009. Luku 2: Malliasiakirjat > Yrityksen perustaminen > Osakeyhtiön yhtiöjärjestys. [Http://wsoypro.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=ya&pos=ya&page=selain&ts=yo&openhaku=&gethere=](http://wsoypro.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=ya&pos=ya&page=selain&ts=yo&openhaku=&gethere=). Luettu 9.12.2009.
- Hyvärinen, Heikki 2009a. Yhtiöoikeus. Johdanto. Henkilöyhtiöt. Luentomateriaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Vantaa.
- Hyvärinen, Heikki 2009b. Yhtiön hallinto. Luentomateriaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Vantaa.
- Ilmoniemi, Maija & Järvensivu, Petri & Kyläkallio, Kalle & Parantainen, Jari & Siikavuo, Juha 2009. Uuden yrittäjän käsikirja. Talentum, Helsinki.
- Kaupparekisterin käsittelymaksuhinnasto 1.7.2007 alkaen. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 31.7.2009. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto.html). Luettu 8.10.2009.

Kirkollisveroprosentit 2010. Verohallinto. Päivitetty 8.12.2009.
[Http://www.vero.fi/?path=5,363&article=129&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#](http://www.vero.fi/?path=5,363&article=129&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#). Luettu 3.2.2010.

Kommandiittiyhtiö. Yritys-Suomi. Päivitetty 17.1.2008.
[Http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15603](http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15603). Luettu 20.11.2009.

Koski, Pauli & Sillanpää, Matti J. 2000. Yhtiöoikeus. WSOY Yritysonline. Päivitetty 4.11.2009. Luku 6: Osakeyhtiön johto > Hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävät.
[Http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yo111.7531&page=selain&ts=yo&pos=yo111.0&offset=0.0](http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yo111.7531&page=selain&ts=yo&pos=yo111.0&offset=0.0). Luettu 13.1.2010.

Kunnallisveroprosentit 2010. Verohallinto. Päivitetty 8.12.2009.
[Http://www.vero.fi/?path=5,363&article=139&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#](http://www.vero.fi/?path=5,363&article=139&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#). Luettu 3.2.2010.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen liitännäisvakuutukset. Yritys-Suomi. Päivitetty 10.1.2008. [Http://yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15682](http://yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15682). Luettu 9.10.2009.

Leppiniemi, Jarmo & Walden, Risto 2009. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. 10., uudistettu painos. WSOY, Helsinki.

Liiketoimintasuunnitelman osa-alueet. Yrittäjyys. Etälukio. Opetushallitus.
[Http://www2.edu.fi/yrityssuomi.fi/yrityssuomi/index.php?page=241](http://www2.edu.fi/yrityssuomi.fi/yrityssuomi/index.php?page=241). Luettu 1.10.2009.

Metsämuuronen, Jari 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. 3., uudistettu painos. International Methelp, Helsinki.

Mäkinen, Vuokko 2009. Toimitusjohtaja. Hawcon Oy, Espoo. Haastattelu 2.3.2010.

Nimiohjeet. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 24.8.2009.
[Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet/nimiohjeet.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet/nimiohjeet.html). Luettu 27.10.2009.

Osakeyhtiö 2010. Yritys-Suomi. Päivitetty 20.1.2010.
[Http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=28267&NodeID=17326](http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=28267&NodeID=17326). Luettu 20.1.2010.

Osakeyhtiö/Tuloverotus. Verohallinto. Päivitetty 18.8.2008.
[Http://vero.fi/?article=3247&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN](http://vero.fi/?article=3247&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN). Luettu 27.1.2010.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Ryhmähenkivakuutus. Yritys-Suomi. Päivitetty 8.6.2007.
[Http://yrityssuomi.fi/default.aspx?contentid=9657](http://yrityssuomi.fi/default.aspx?contentid=9657). Luettu 9.10.2009.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksu. Kansaneläkelaitos. Päivitetty 8.1.2010.
[Http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/210108120110KP?OpenDocument](http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/210108120110KP?OpenDocument). Luettu 3.2.2010.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu. Kansaneläkelaitos. Päivitetty 8.1.2010.
[Http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/210108115842KP?OpenDocument](http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/210108115842KP?OpenDocument). Luettu 3.2.2010.

Sutinen, Mika & Viklund, Esa 2005. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta, mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. Opas yrittäjille, yrityksen perustamista suunnitteleville sekä yrittäjän tutkintoon valmentautuville. 10., uudistettu painos. Savonia-ammattikorkeakoulu, Kuopio.

Tapaturmavakuutusmaksu. Yritys-Suomi. Päivitetty 7.1.2009.
[Http://yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15681](http://yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15681). Luettu 9.10.2009.

Tikka, Kari S. & Nykänen, Olli & Juusela, Janne 2000a. Yritysverotus I-II. WSOY Yritys-online. Päivitetty 10.11.2009. Luku 5: Eri yritysmuotojen verotusasema.
[Http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3](http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3). Luettu 29.1.2010.

Tikka, Kari S. & Nykänen, Olli & Juusela, Janne 2000b. Yritysverotus I-II. WSOY Yritys-online. Päivitetty 10.11.2009. Luku 5: Eri yritysmuotojen verotusasema > Yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja > Käsitteet ja säännökset > Tulolajit.
[Http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3](http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3). Luettu 29.1.2010.

Tikka, Kari S. & Nykänen, Olli & Juusela, Janne 2000c. Yritysverotus I-II. WSOY Yritys-online. Päivitetty 10.11.2009. Luku 5: Eri yritysmuotojen verotusasema > Yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja > Yrittäjäpuolisoiden erillisverotus > Pääomatulo-osuuden jako. [Http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111.4142&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3](http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111.4142&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3). Luettu 1.2.2010.

Tikka, Kari S. & Nykänen, Olli & Juusela, Janne 2000d. Yritysverotus I-II. WSOY Yritys-online. Päivitetty 10.11.2009. Luku 5: Eri yritysmuotojen verotusasema > Yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja > Yrittäjäpuolisoiden erillisverotus > Ansiotulo-osuuden jako. [Http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111.4142&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3](http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111.4142&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3). Luettu 8.2.2010.

Tikka, Kari S. & Nykänen, Olli & Juusela, Janne 2000e. Yritysverotus I-II. WSOY Yritys-online. Päivitetty 10.11.2009. Luku 5: Eri yritysmuotojen verotusasema > Yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja > Yrittäjäpuolisoiden erillisverotus > Tasajako. [Http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111.4142&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3](http://www.wsoypro.fi/wsoypro.aspx?prevpos=yv111.4142&page=selain&ts=yo&pos=yv111.0&offset=0.3). Luettu 8.2.2010.

Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459.

Tilitoimisto Accountix avoin yhtiö 2009. Vantaa. Haastattelu 17.2.2010.

Toiminimen valinta. Yritys-Suomi. Päivitetty 17.1.2008.
[Http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15545](http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15545). Luettu 11.1.2010.

Toiminimilaki 2.2.1979/128.

Tomperi, Soile 2009. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 23., uudistettu painos. WSOY, Helsinki.

Tulorahoitus ja pääomarahoitus. Yrittäjyys. Etälukio. Opetushallitus.
[Http://www2.edu.fi/yrityssuomi/vayla/?page=214](http://www2.edu.fi/yrityssuomi/vayla/?page=214). Luettu 15.10.2009.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi, Helsinki.

TyEL. Yritys-Suomi. Päivitetty 31.12.2008.
[Http://yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=9837&NodeID=15679](http://yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=9837&NodeID=15679). Luettu 9.10.2009.

TyEL-maksut. Yritys-Suomi. Päivitetty 28.7.2009.
[Http://yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=9857&NodeID=15745](http://yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=9857&NodeID=15745). Luettu 9.10.2009.

Työttömyysvakuutus. Yritys-Suomi. Päivitetty 31.12.2008.
[Http://yrityssuomi.fi/default.aspx?contentid=9661](http://yrityssuomi.fi/default.aspx?contentid=9661). Luettu 9.10.2009.

Uuden yrittäjän vero-opas 2007. Verohallinto. Päivitetty 9.10.2009.
[Http://vero.fi/?article=&path=40,89,91&language=](http://vero.fi/?article=&path=40,89,91&language=). Luettu 8.10.2009.

Viitala, Juhani 2006. Yrittäjän taloushallinnon perusteet. Tietosanomat, Helsinki.

Vuoden 2010 valtion tuloveroasteikko. Verohallinto. Päivitetty 21.12.2009.
[Http://vero.fi/default.asp?path=5,40,90&article=5926&domain=VERO_MAIN](http://vero.fi/default.asp?path=5,40,90&article=5926&domain=VERO_MAIN). Luettu 27.1.2010

YEL-vakuutusmaksu. Yritys-Suomi. Päivitetty 28.7.2009.
[Http://yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=9591&NodeID=15722](http://yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=9591&NodeID=15722). Luettu 9.10.2009.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ja perheenjäsen. Yritys-Suomi. Päivitetty 20.1.2010.
[Http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=17339](http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=17339). Luettu 20.1.2010.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja. Suomen Yrittäjät 2008. Päivitetty 7.10.2009.
[Http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/Yksityinen_elinkeinoharjoittaja/](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/Yksityinen_elinkeinoharjoittaja/). Luettu 23.10.2009.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja/Perustaminen. Verohallinto. Päivitetty 21.1.2009.
[Http://vero.fi/default.asp?path=5,40,89,91&article=3226&domain=VERO_MAIN](http://vero.fi/default.asp?path=5,40,89,91&article=3226&domain=VERO_MAIN). Luettu 20.1.2010.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja/Tuloverotus. Verohallinto. Päivitetty 28.12.2009.
[Http://vero.fi/?article=3229&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN](http://vero.fi/?article=3229&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN). Luettu 29.1.2010.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan muutokset. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 10.7.2008. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset.html). Luettu 20.11.2009.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 16.3.2009. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html). Luettu 27.10.2009.

Yrityksen perustajan opas 2009. Keskuskauppakamari. Keskuskauppakamarin Palvelu Oy. Helsinki.

Yritysmuodon valinta. Yritys-Suomi. Päivitetty 16.1.2008.
[Http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15544](http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15544). Luettu 2.10.2009.

Yritysten nimet. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 5.3.2008.
[Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet.html). Luettu 11.1.2010.

YHTIÖSOPIMUS

Me allekirjoittaneet perustamme avoimen yhtiön seuraavin ehdoin:

1 Yhtiön toiminimi ja kotipaikka

Yhtiön toiminimi on Tilitoimisto Avoin yhtiö. Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

2 Yhtiön toimiala

Yhtiön toimialana on harjoittaa ja tarjota kirjanpito sekä tilintarkastuspalveluita.

3 Yhtiömiehet

Matti Yrjänä Kuusikko (251147-055M), lakimies, Espoo
Maija Liisa Koivikko (030565-124P), kirjanpitäjä, Helsinki
Leena Lotta Männikkö (060871-078S), kirjanpitäjä, Helsinki

Kaikki yhtiömiehet ovat Suomen kansalaisia.

4 Sijoitus

Matti Kuusikko sijoittaa yhtiöön peruspääomaksi viisituhatta (5.000) euroa, Maija Koivikko sijoittaa yhtiöön peruspääomaksi kaksituhatta (2.000) euroa ja Leena Männikkö sijoittaa yhtiöön peruspääomaksi kolmetuhatta (3.000) euroa eli yhteensä kymmenentuhatta (10.000) euroa. Maksu on suoritettava kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta.

5 Toimitusjohtaja

Yhtiöllä on toimitusjohtaja. Toimitusjohtajana toimii Matti Kuusikko.

6 Yhtiön edustaminen

Yhtiömiehet edustavat yhtiötä. Jokaisella yhtiömiehellä on oikeus kirjoittaa yhtiön toiminimi.

7 Tilikausi

Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi. Ensimmäisen kerran yhtiön tilit päätetään 31.12.2009.

8 Tilintarkastus

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja ja yksi varatilintarkastaja, jotka yhtiömiehet valitsevat yhteisellä päätöksellä.

Tilintarkastajan toimikausi on kaksi vuotta.

9 Voitonjako

Yhtiön tuottama voitto jaetaan yhtiömiesten kesken heidän yhtiöosuksiensa suhteessa.

10 Tappion kattaminen

Yhtiön tuottama tappio jaetaan tasan yhtiömiesten kesken.

11 Yhtiösopimuksen muuttaminen

Yhtiösopimuksen muuttaminen voidaan tehdä vain yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä.

12 Yhtiöosuuden luovutus

Yhtiöosuuden tai sen osan luovutus edellyttää kaikkien yhtiömiesten suostumusta.

13 Yhtiön toimikausi ja yhtiösopimuksen irtisanominen

Yhtiö on voimassa toistaiseksi kuitenkin niin, että yhtiömies voi irtisanoa yhtiösopimuksen ensimmäisen kerran aikaisintaan kahden (2) vuoden kuluttua tämän sopimuksen allekirjoittamisesta. Irtisanomis-aika on kuusi (6) kuukautta siitä, kun kirjallinen irtisanomisilmoitus on todisteellisesti annettu muille yhtiömiehille tiedoksi.

14 Yhtiön purkaminen

Mikäli avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 1 §:n perusteilla vaaditaan yhtiön purkamista, voi yhtiömies lunastaa purkamista vaatineen yhtiöosuuden.

Lunastamisesta noudatetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 6 ja 7 §:ien määräyksiä.

15 Lain soveltaminen

Tämän yhtiösopimuksen määräysten lisäksi sovelletaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annettua lakia.

Paikka ja aika

Helsinki, lokakuun 27. päivänä 2009

Allekirjoitukset

Matti Kuusikko

Maija Koivikko

Leena Männikkö

Matti Kuusikko

Maija Koivikko

Leena Männikkö

(Hynninen & Raatikainen 2002a.)

YHTIÖSOPIMUS

Me allekirjoittaneet perustamme kommandiittiyhtiön seuraavin ehdoin:

1 Yhtiön toiminimi ja kotipaikka

Yhtiön toiminimi on Tilitoimisto Ky ja kotipaikka on Porvoo.

2 Yhtiön toimiala

Yhtiön toimialana on harjoittaa ja tarjota kirjanpito sekä tilintarkastuspalveluita.

3 Vastuunalaiset yhtiömiehet ja heidän panoksensa

Vastuunalaiset yhtiömiehet ovat Kaarina Anna Kukkanen (060951-168R) Porvoosta ja Anneli Orvokki Lehtinen (270448-042L) Porvoosta.

Molemmat ovat Suomen kansalaisia. Molemmat vastuunalaiset yhtiömiehet sijoittavat yhtiöön panoksenaan neljätuhatta (4.000) euroa eli yhteensä kahdeksantuhatta (8.000) euroa.

4 Äänettömät yhtiömiehet ja heidän panoksensa

Äänetön yhtiömies on Kaarle Johan Karlsson (310741-0776), Suomen kansalainen Loviisasta.

Kaarle Karlsson sijoittaa yhtiöön panoksenaan tuhatviisisataa (1.500) euroa.

5 Toimitusjohtaja

Yhtiöllä on toimitusjohtaja. Toimitusjohtajana toimii Kaarina Kukkanen.

6 Yhtiön edustaminen

Vastuunalaisilla yhtiömiehillä oikeus edustaa yhtiötä ja kirjoittaa sen toiminimi yhdessä.

7 Tilikausi

Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi. Ensimmäisen kerran yhtiön tilit päätetään 31.12.2010.

8 Tilintarkastus

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja ja yksi varatilintarkastaja, jotka yhtiömiehet valitsevat yhteisellä päätöksellä.

Tilintarkastajan toimikausi on kaksi vuotta.

9 Voitonjako

Äänettömälle yhtiömiehelle suoritetaan yhtiön voitosta 10 %:n mukaista korkoa vastaava osuus tilikauden alkaessa maksettuna olleelle panokselle. Mikäli voitto ei riitä äänettömän yhtiömiehen voitto-osuuden täysimääräiseen suorittamiseen, jaetaan voitto hänen tilikauden alkaessa maksettuna olleen panoksensa suhteessa.

Tämän jälkeen jaetaan loppuosa voitosta tasan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken.

10 Tappion kattaminen Tappio jaetaan tasan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken.

11 Yhtiösopimuksen muuttaminen

Yhtiösopimuksen muuttaminen voidaan tehdä vain varsinaisten yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä.

12 Yhtiöosuuden luovutus

Sekä äänettömien että vastuunalaisten yhtiömiesten yhtiöosuuden tai sen osan luovutus edellyttää kaikkien vastuunalaisten yhtiömiesten suostumusta.

13 Yhtiön toimikausi ja yhtiösopimuksen irtisanominen

Yhtiö on voimassa toistaiseksi kuitenkin niin, että yhtiömies voi irtisanoa yhtiösopimuksen ensimmäisen kerran aikaisintaan kahden (2) vuoden kuluttua tämän sopimuksen allekirjoittamisesta. Irtisanomisaika on kuusi (6) kuukautta siitä, kun kirjallinen irtisanomisilmoitus on todisteellisesti annettu muille yhtiömiehille tiedoksi.

14 Yhtiön purkaminen ja yhtiöosuuden lunastaminen

Mikäli avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 1 §:n perusteilla vaaditaan vastuunalaisen yhtiömiehen yhtiöosuuden perusteella yhtiön purkamista, on muilla vastuunalaisilla yhtiömiehillä oikeus lunastaa purkamista vaatineen yhtiöosuus.

Äänettömän yhtiömiehen kuoleman, konkurssin tai yhtiöosuuden ulosmittauksen johdosta ei voida vaatia yhtiön purkamista, vaan muilla yhtiömiehillä on oikeus lunastaa hänen osuutensa.

Lunastamisesta noudatetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 6 ja 7 §:ien määräyksiä.

15 Lain soveltaminen Tämän yhtiösopimuksen määräysten lisäksi sovelletaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annettua lakia.

Paikka ja aika Porvoo, helmikuun 25. päivänä 2010

Allekirjoitukset

Kaarina Kukkanen

Anneli Lehtinen

Kaarina Kukkanen

Anneli Lehtinen

TILITOIMISTO VAAHTERA OY:N PERUSTAMISSOPIMUS

Tällä perustamiskirjalla perustamme Tilitoimisto Vaahtera Oy -nimisen osakeyhtiön, jonka kotipaikka on Helsinki.

1 Osakkeenomistajat Nimi Juhana Jussi Vaahtera
Henkilötunnus 261158-693R

Nimi Justiina Julia Vaahtera
Henkilötunnus 020760-178K

2 Osakkeen merkintähinta

Kustakin osakkeesta on maksettava yhtiölle kaksikymmentä (20) euroa.

3 Osakkeen merkintähinnan maksuaika

Osakkeenomistajien on maksettava osakkeiden merkintähinta yhtiön pankkitilille kahden kuukauden kuluessa tämän perustamissopimuksen allekirjoittamisesta.

4 Yhtiöjärjestys

Yhtiön yhtiöjärjestys hyväksytään liitteen 1 mukaisesti.

5 Osakkeiden merkintä

Osakkeenomistajat merkitsevät yhtiön kaikki osakkeet tämän perustamissopimuksen allekirjoittamisella seuraavasti.

<i>Merkitsijä</i>	<i>Osakkeiden lukumäärä</i>	<i>Merkintähinta yhteensä</i>
Juhana Vaahtera	150	3 000
Justiina Vaahtera	100	2 000

6 Hallituksen jäsenten lukumäärä ja valinta

Päätettiin, että yhtiön hallituksen varsinaisten jäsenten lukumäärä on kaksi (2).

Päätettiin valita hallituksen varsinaisiksi jäseniksi:

Nimi Juhana Jussi Vaahtera
Henkilötunnus 261158-693R

Osoite	Tammenterhonkuja 5, 00120 Helsinki
Asuinpaikka	Helsinki
Kansalaisuus	Suomen kansalainen

Nimi	Justiina Julia Vaahtera
Henkilötunnus	020760-178K
Osoite	Tammenterhonkuja 5, 00120 Helsinki
Asuinpaikka	Helsinki
Kansalaisuus	Suomen kansalainen

Päätettiin valita hallituksen varajäseneksi:

Nimi	Jukka-Pekka Vaahtera
Henkilötunnus	160582-257L
Osoite	Pihlajakatu 8 A 4, 00130 Helsinki
Asuinpaikka	Helsinki
Kansalaisuus	Suomen kansalainen

7 Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan valinta

Yhtiön tilintarkastajaksi valitaan Vernerin Yrjänä Raatikainen, 240674-203A, Kivikuja 4, 03130 Vantaa, Suomen kansalainen ja varatilintarkastajaksi Marjaana Raija Ristonen, 031054-214V, Soratie 6 B 12, 02340 Espoo, Suomen kansalainen, kumpikin suostumuksensa mukaan.

8 Tilikausi

Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi ja ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2010.

9 Päiväys ja allekirjoitus

Helsingissä 4. päivänä joulukuuta 2009

Juhana Vaahtera

Justiina Vaahtera

Juhana Vaahtera

Justiina Vaahtera

(Hynninen & Raatikainen 2002b.)

TILITOIMISTO VAAHTERA OY:N YHTIÖJÄRJESTYS

- 1 § Yhtiön toiminimi Yhtiön toiminimi on Tilitoimisto Vaahtera Oy.
- 2 § Yhtiön kotipaikka Yhtiön kotipaikka on Helsinki.
- 3 § Yhtiön toimiala Yhtiön toimialana on tarjota tilitoimistopalveluja ja, eli kirjanpito- ja tilintarkastuspalveluja sekä muita taloushallinnollisia palveluja. Yhtiö voi omistaa kiinteistöjä ja arvopapereita sekä harjoittaa sijoitustoimintaa ja arvopaperikauppaa.
- 4 § Osakepääoma Yhtiön vähimmäisosakepääoma on kaksituhattaviisisataa (2.500) euroa.
- 5 § Hallitus Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu vähintään yksi (1) ja enintään kolme (3) varsinaista jäsentä. Mikäli hallitukseen kuuluu vähemmän kuin kolme varsinaista jäsentä, hallitukseen on valittava myös yksi varajäsen.
- Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.
- 6 § Toimitusjohtaja Yhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka valitsee hallitus.
- 7 § Yhtiön edustaminen Yhtiötä edustaa toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja yksin sekä kaksi hallituksen varsinaista jäsentä yhdessä.
- 8 § Tilintarkastajat Yhtiössä on yksi varsinainen tilintarkastaja ja yksi varatilintarkastaja. Mikäli tilintarkastajaksi valitaan Keskuskauppakamarin tai kauppa-kamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, varatilintarkastajaa ei tarvitse valita.
- Tilintarkastaja valitaan tehtävänsä toistaiseksi.
- 9 § Tilikausi Yhtiön tilikausi on 1.1.–31.12. Yhtiön ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2010.
- 10 § Kokouskutsu Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava osakkeenomistajille kirjattuna kirjeenä heidän osakasluetteloon ilmoittamallaan osoitteella tai sähköpostilla heidän yhtiölle ilmoittamallaan sähköpostiosoitteella aikaisintaan kaksi (2) kuukautta ja viimeistään yhtä (1) viikkoa ennen kokousta.
- 11 § Varsinainen yhtiökokous Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kuuden (6) kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Kokouksessa on päätettävä

- 1 tilinpäätöksen vahvistamisesta
- 2 taseen osoittaman voiton käyttämisestä;
- 3 hallituksen jäsenten lukumäärästä ja valinnasta; ja
- 4 vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle; sekä
- 5 hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan palkkiosta.

12 § Lunastuslauseke

Jos osake siirtyy yhtiön ulkopuoliselle uudelle osakkeen omistajalle, siirronsaajan on viipymättä ilmoitettava siitä hallitukselle ja osakkeenomistajilla on oikeus lunastaa osake seuraavilla ehdoilla:

- 1 Lunastusoikeus ei koske perintö- tai testamenttisaantoja eikä sulautumista toiseen yhtiöön.
- 2 Jos useammat osakkaat haluavat käyttää lunastusoikeuttaan, osakkeet on jaettava hallituksen toimesta lunastukseen halukkaiden kesken heidän omistamiensa osakkeiden suhteessa. Jos osakkeiden arvo ei näin mene tasan, jaetaan ylijääneet osakkeet lunastusta haluavien kesken arvalla.
- 3 Lunastushinta on osakkeiden siirron yhteydessä sovittu hinta tai, siirron ollessa vastikkeeton, yhtiön viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen perustuva osakkeiden matemaattinen arvo.
- 4 Hallituksen tulee antaa osakkeenomistajille tieto osakkeen siirtymisestä kuukauden kuluessa. Tiedon tulee sisältää osakkeiden lunastushinta ja päivämäärä, jolloin lunastusvaatimus on viimeistään tehtävä.
- 5 Osakkeen omistajien tulee esittää lunastusvaatimuksensa kirjallisesti yhtiölle kuuden (6) viikon kuluessa siitä, kun osakkeen siirtymisestä on hallitukselle ilmoitettu.
- 6 Lunastushinta on suoritettava siirronsaajalle käteisenä rahana kuukauden kuluessa lunastusvaatimuksen tekemisestä lukien tai siirron ollessa vastikkeeton, kahden viikon kuluessa lunastushinnan vahvistamisesta lukien.

13 § Välimiesmenettely

Riita yhtiön, osakkeenomistajan, yhtiön toimielimen, yhtiön toimielimen jäsenen tai tilintarkastajan välillä sekä riitä, joka koskee edellä 12 §:ssä määrättyä lunastusoikeutta tai lunastushinnan määrää, ratkaistaan yhden välimiehen muodostamassa välimiesoikeudessa välimiesmenettelystä annetun lain säännöksiä noudattaen. Välimiesmenettelyssä noudatetaan Suomen lakia.

(Hynninen & Raatikainen 2002c; Ilmoniemi ym. 2009, 427–428.)

Nettovarallisuuden laskentakaava

$$\begin{aligned} &+ \text{Varat} \\ &- \text{Velat} \\ &\hline &= \text{Nettovarallisuus} \\ &+ \text{30\% palkoista} \\ &\hline &= \text{Pääomatulo-osuuden laskentaperuste} \end{aligned}$$

(Ilmoniemi ym. 2009, 314; Tuloverolaki 1992, 41§ 1, 6 momentti.)

Verotettava ansiotulo, €	Vero alarajan kohdalla, €	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
15 200 - 22 600	8	6,5
22 600 - 36 800	489	17,5
36 800 - 66 400	2 974	21,5
66 400 -	9 338	30

(Vuoden 2010 valtion tuloveroasteikko.)

$$\frac{\text{Varat} - \text{Velat}}{\text{Osakkeiden lkm}} = \text{Osakkeen matemaattinen arvo}$$

(Tomperi 2009, 44, 47.)

Taustatietoa yrityksestä

1. Tilitoimiston nimi
2. Kauanko tilitoimisto on toiminut?
3. Sijainti
4. Tilitoimiston yritysmuoto
5. Perustajien lukumäärä
6. Henkilöstön määrä
7. Liikevaihto
8. Asiakasmäärä (pieni, keskisuuri, suuri yritys?)

Onko jokin näistä edellä kysytyistä asioista mahdollisesti vaikuttanut yritysmuodon valintaan?

Tutkimusongelmaamme vastaavat kysymykset

- Yritysmuodoissa on erilaisia yhtiömiehiä, jotka ovat eri asemassa yhtiön toiminnassa.
 1. Vaikuttiko yritysmuodon valintaan se, että yhtiömuodoissa on erilaisia yhtiömiehiä?
- Kaikki yritysmuodot eivät vaadi perustettaessa rahallista yhtiöpanosta, vaan pelkkä työpanos riittää.
 2. Onko mahdollisella yhtiöpanoksella ollut vaikutuksia yritysmuodon valintaan?
- Yritysmuodot eroavat toimielinten ja päätöksenteon osalta.
 3. Onko tämä vaikuttanut yritysmuodon valintaan?
- Yritysmuodot eroavat myös edustusoikeuden osalta.
 4. Onko tällä ollut vaikutusta yritysmuodon valintaan?

- Yritysmuodoissa velkavastuu jakautuu siten, että osakeyhtiössä vastuu on yhtiöllä ja muissa yritysmuodoissa henkilöillä.
 5. Onko velkavastuun erilainen jakautuminen vaikuttanut yritysmuodon valintaan?

- Varojennostotavoissa on myös hieman eroavuuksia yritysmuotojen välillä.
 6. Onko tällä ollut vaikutusta yritysmuodon valinnassa?

- Voitonjako ja tappion jako eroavat yritysmuotojen kesken.
 7. Onko tämä vaikuttanut yritysmuodon valintaan?

- Verotukseen liittyviä kysymyksiä
 8. Teittekö mahdollisia verotuslaskelmia, kun olitte perustamassa yritystä? Vaikuttivatko nämä laskelmat yritysmuodon valintaan?
 9. Vaikuttiko yritysmuodon valintaan se, että avoin yhtiö ei ole erillinen verovelvollinen?
 10. Vaikuttiko yritysmuodon valintaan se, että osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen?

- Muita kysymyksiä
 11. Kaikki yritysmuodot on muutettavissa toiseksi yritysmuodoksi. Onko yritysmuoto valittu alun perin sen perusteella, että sitä voi tulevaisuudessa muuttaa joksikin tietyksi yritysmuodoksi esimerkiksi mahdollisimman helposti?
 12. Onko osakeyhtiön/avoimen yhtiön valinta tuonut jotain etuja verrattuna muihin yhtiömuotoihin? Vaikuttivatko edut yritysmuodon valintaan?

Haluatteko vielä lisätä/kertoa omin sanoin, mikä on vaikuttanut yritysmuodon valintaan tilitoimistoa perustettaessa? Tai mitkä seikat vaikuttavat yleisesti yritysmuodon valintaan?